

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI

KAMU BORÇ YÖNETİMİ RAPORU

Mayıs 2004

Kamu Borç Yönetimi Raporu 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14. Maddesi gereği üçer aylık dönemler itibariyle hazırlanmaktadır. Raporun bu sayısı Ocak-Mart 2004 dönemine ilişkin gelişme ve değerlendirmeleri içermekte olup, söz konusu dönemi takip eden gelişmelere yer verilmemiştir. Raporda yer alan bilgiler kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Bilgi için: (312) 212 9045
(312) 212 8911
(312) 204 6164-204 6157
e-posta: risk@hazine.gov.tr

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
TABLolar	iii
GRAFİKLER	v
1 BÜTÇE GELİŞMELERİ	1
2 BORÇ YÖNETİMİNE İLİŞKİN GELİŞMELER	4
2.1 BORÇLANMA LİMİTİ	4
2.2 İÇ BORÇ PİYASALARINDAKİ GELİŞMELER	4
2.2.1 İÇ BORÇLANMA.....	4
2.2.2 İÇ BORÇ SERVİSİ	5
2.2.3 İÇ BORÇLANMANIN TL/DÖVİZ, FAİZ VE VADE YAPISI.....	7
2.2.4 İKİNCİL PİYASALAR.....	9
2.3 DIŞ BORÇ PİYASALARINDAKİ GELİŞMELER	12
2.3.1 DIŞ BORÇLANMA	12
2.3.1.1 Program Finansmanı	13
2.3.1.2 Proje Kredisi Kullanımları	14
2.3.2 DIŞ BORÇ SERVİSİ.....	15
2.3.3 İKİNCİL PİYASALAR.....	16
2.3.4 TÜRKİYE’NİN KREDİ DEĞERLİLİĞİ.....	20
3 BORÇ STOKU	21
3.1 GAYRİSAFİ BORÇ STOKU	21
3.1.1 KONSOLİDE BÜTÇE BORÇ STOKUNUN YAPISI	21
3.1.1.1 Konsolide Bütçe İç Borç Stoku.....	22
3.1.1.2 Konsolide Bütçe Dış Borç Stoku	23
3.2 KONSOLİDE BÜTÇE BORÇ STOKU DEĞİŞİMİ	25

3.2.1 İÇ BORÇ	25
3.2.2 DIŞ BORÇ	25
3.3 KAMU NET BORÇ STOKU	26
4 BORÇ SERVİSİ PROJEKSİYONU.....	28
5 HİBELER.....	30
6 KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER	31
6.1 HAZİNE GARANTİLİ DIŞ BORÇ STOK YAPISI	31
6.2 SAĞLANAN GARANTİLER.....	33
6.3 KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER KAPSAMINDA YAPILAN ÖDEMELER.....	35
6.3.1 GERİ ÖDEMELER	35
6.3.2 RİSK HESABI.....	37
6.4 GERİ ÖDEME PROJEKSİYONU	38
7 ALACAK YÖNETİMİ	40
7.1 HAZİNE ALACAK STOKUNUN YAPISI	40
7.2 VADESİ GEÇMİŞ ALACAK STOKU	42
7.3 VADESİ GELECEK ALACAK STOKU	43
7.4 ALACAK TAHSİLATLARI	45
8 RİSK YÖNETİMİ	47
8.1 SÜRE	48
8.1.1 TL CİNSİ NAKİT İÇ BORÇ STOKUNUN SÜRESİ.....	49
8.1.2 DIŞ TAHVİL STOKUNUN SÜRESİ	49
EKLER.....	51
EK 1: TANIMLAR.....	51
EK 2: KAMU FİNANSMANI VERİLERİ	55

TABLULAR

Tablo 1: Bütçe Gerçekleşmeleri	1
Tablo 2: Ocak-Mart Dönemi Bütçe Gerçekleşmeleri	2
Tablo 3: Faiz Dışı Denge	3
Tablo 4: 2004 Yılı Net Borçlanma Limiti	4
Tablo 5: 2004 Yılı Ocak-Mart Döneminde Net Borçlanma	4
Tablo 6: İç Borçlanma	5
Tablo 7: İç Borç Servisi	6
Tablo 8: Piyasalardan Yapılan İç Borçlanmanın Döviz ve Faiz Yapısı	7
Tablo 9: Piyasa Tarafından Tutulan DİBS'lerin Dağılımı	12
Tablo 10: Konsolide Bütçe Dış Borç Kullanımı	12
Tablo 11: 2004 Yılında Gerçekleştirilen Yurtdışı Tahvil İhraçları	13
Tablo 12: Uluslararası Para Fonu'ndan Kaynak Kullanımı ve Geri Ödemeler	14
Tablo 13: Dış Proje Kredi Kullanımlarının Sektörel Dağılımı	15
Tablo 14: Dış Proje Kredi Kullanımlarının Kreditora Göre Dağılımı	15
Tablo 15: Konsolide Bütçe Dış Borç Geri Ödemeleri	16
Tablo 16: Benzer Ülkelerle Getiri Karşılaştırması	17
Tablo 17: EMBI+Endeksi İçindeki Türkiye Tahvilleri	19
Tablo 18 : Türkiye'nin Kredi Notunun Gelişimi	20
Tablo 19: Konsolide Bütçe Borç Stoku	21
Tablo 20: 2004 Mart Sonu Konsolide Bütçe Borç Stokunun Döviz Kompozisyonu	21
Tablo 21: İç Borç Stokunun Vadeye Kalan Süresi	23
Tablo 22: 2004 Mart Sonu İtibariyle Konsolide Bütçe Dış Borç Stokunun Döviz Kompozisyonu	24
Tablo 23: Konsolide Bütçe İç Borç Stoku Değişimi	25
Tablo 24: Konsolide Bütçe Dış Borç Stoku Değişimi	26
Tablo 25: Kamu Net Borç Stoku	26
Tablo 26: 2004 Yılı Birinci Çeyreğinde Hazine Müsteşarlığınca Sağlanan Hibeler	30
Tablo 27: 2003 Yıl Sonu İtibariyle Hazine Garantili Dış Borç Stoku	31
Tablo 28: Hazine Garantili Dış Borç Stokunun 2003 Yılı Çeyrekler İtibariyle Gelişimi	31
Tablo 29: 2004 Yılı Ocak-Mart Döneminde Sağlanan Hazine Garantileri	34
Tablo 30: Risk Hesabı Hareketleri	37
Tablo 31: Hazine Alacak Stoku	40

Tablo 32: Hazine Alacak Stokunun Kaynak Dağılımı.....	41
Tablo 33: Hazine Alacak Stokunun Vadeye Göre Dağılımı.....	41
Tablo 34: Vadesi Geçmiş Alacak Stoku	42
Tablo 35: Vadesi Geçmiş Alacak Stokunun Kaynak Dağılımı	42
Tablo 36: Vadesi Gelecek Alacak Stoku	43
Tablo 37: Vadesi Gelecek Alacak Stokunun Kaynak Dağılımı.....	44
Tablo 38: Mart 2004 itibariyle Vadesi Gelecek Alacak Stokunun Faiz Kompozisyonu .	44
Tablo 39: Ocak - Mart 2004 Döneminde Gerçekleşen Tahsilatların Kurumsal Bazda Dağılımı	45
Tablo 40: Ocak - Mart 2004 Döneminde Gerçekleşen Tahsilatların Kaynak Dağılımı .	46
Tablo 41: Kamu Net Borç Stoku.....	56
Tablo 42: Konsolide Bütçe Borç Stokunun Döviz-Faiz Yapısı	57
Tablo 43: Konsolide Bütçe Borç Stokunun Alacaklılara Göre Dağılımı	58
Tablo 44: Yıllar İtibariyle İç Borç Stoku	59
Tablo 45: Borçluya Göre Dış Borç Stoku	60
Tablo 46: Alacaklıya Göre Dış Borç Stoku	61
Tablo 47: Dış Borç Tahvil Stoku.....	62
Tablo 48: Dış Borçların Döviz Kompozisyonu ve Kur Etkisi	63
Tablo 49: Hazine Garantili Dış Borç Stoku	64
Tablo 50: Hazine Garantileri Nedeniyle Üstlenilen Ödemeler	66
Tablo 51: Mart 2004 İtibariyle Hazine Alacak Stoku.....	67
Tablo 52: Vadesi Geçmiş Alacak Stoku	68
Tablo 53: 1997- 2004 (Ocak - Mart) Döneminde Gerçekleşen Tahsilatlar	69

GRAFİKLER

Grafik 1: 2004 Yılı Ocak-Mart Döneminde Gerçekleşen İç Borç Geri Ödemeleri.....	7
Grafik 2: İç Borçlanmanın İhraç Yöntemlerine Göre Dağılımı	8
Grafik 3: Piyasalardan Yapılan İç Borçlanmanın Ağırlıklı Ortalama Vadesi.....	8
Grafik 4: İskontolu TL İç Borçlanmanın Ağırlıklı Ortalama Maliyeti	9
Grafik 5: Döviz Cinsi/Endeksli İç Borçlanmanın Ağırlıklı Ortalama Maliyeti	9
Grafik 6: İkinci El DİBS Piyasalarında Oluşan Faiz Oranları.....	10
Grafik 7: İMKB Tahvil-Bono Piyasası Kesin Alım-Satım Pazarı Günlük Verileri ve Hazine İhalelerinde Oluşan Faizler	11
Grafik 8: Konsolide Bütçe Dış Borç Geri Ödemeleri.....	16
Grafik 9: Dolar Cinsi Tahvillerin İkincil Piyasa Performansı.....	17
Grafik 10: Euro Cinsi Tahvillerin İkincil Piyasa Performansı.....	17
Grafik 11: EMBI+ ve EMBI + Türkiye.....	18
Grafik 12: 2004 Mart Sonu İtibariyle Konsolide Bütçe Borç Stokunun Döviz ve Faiz Kompozisyonu	22
Grafik 13: 2004 Mart Sonu İtibariyle Konsolide Bütçe İç Borç Stokunun Döviz ve Faiz Kompozisyonu	23
Grafik 14: 2004 Mart Sonu İtibariyle Konsolide Bütçe Dış Borç Stokunun Döviz ve Faiz Kompozisyonu	24
Grafik 15: Kamu Net Stoku/GSMH	27
Grafik 16: Nisan 2004 - Mart 2005 Dönemi Kesinleşmiş İç Borç Ödemeleri.....	28
Grafik 17: 2004 Yılı Nisan-Aralık Döneminde Öngörülen Konsolide Bütçe Dış Borç Geri Ödemeleri.....	29
Grafik 18: Konsolide Bütçe Toplam Dış Borç Ödeme Projeksiyonu	29
Grafik 19: Hazine Garantili Dış Borç Stoku	32
Grafik 20: KİT'lerin Garantili Borç Stoku İçinde Payı Yüksek Olan Kurumlar	33
Grafik 21: Yerel Yönetimler Arasında Garantili Borç Stoklarının Dağılımı.....	33
Grafik 22: Garantili Dış Borç Stokunun Döviz ve Faiz Kompozisyonu	33
Grafik 23: Sağlanan Garantili Kredilerin Gelişimi	34
Grafik 24: Garantili Kredi Borç Servisi	35
Grafik 25: 2003 Yılında Garantili Kredi Borç Servisleri	36
Grafik 26: Üstlenim Oranları.....	37

Grafik 27: Risk Hesabı Gelişmeleri	38
Grafik 28: Garantili Kredi Geri Ödeme Projeksiyonlarının Anapara Faiz Dağılımı	39
Grafik 29: Garantili Kredi Geri Ödeme Projeksiyonlarının Bütçe Sınıflarına Göre Dağılımı	39
Grafik 30: Mart 2004 İtibariyle Alacak Stokunun Kuruluş Bazında Dağılımı.....	41
Grafik 31: Mart 2004 İtibariyle Vadesi Gelecek Alacak Stoku	43
Grafik 32: Mart 2004 İtibariyle Vadesi Gelecek Alacak Stokunun Kaynak Dağılımı	44
Grafik 33: Mart 2004 İtibariyle Vadesi Gelecek Alacak Stokunun Faiz Kompozisyonu	45
Grafik 34: TL Cinsi Nakit İç Borç Stokunun Süresi	49
Grafik 35: Dış Tahvil Stokunun Süresi	50

1 BÜTÇE GELİŞMELERİ

2004 yılının ilk çeyreğinde, konsolide bütçe gelirleri 23,9 katrilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu çerçevede 2004 yılı için öngörülen gelir tahmininin yaklaşık yüzde 23'ü gerçekleşmiş bulunmaktadır. Aynı dönemde, konsolide bütçe toplam

Tablo 1: Bütçe Gerçekleşmeleri

	Trilyon TL	Gerçekleşme / Program (%)
	Ocak-Mart 2004	Ocak-Mart 2004
KONSOLİDE BÜTÇE GELİRLERİ	23.854	22,91
▶ Vergi Gelirleri	18.748	21,09
◆ Dolaysız	5.693	21,41
◆ Dolaylı	13.055	20,95
▶ Diğer	5.107	33,56
◆ Vergi Dışı Gelirler	4.185	30,08
◆ Sermaye Gelirleri	32	6,37
◆ Alınan Bağışlar ve Yardımlar	239	*
◆ Alacaklardan Tahsilat	0	
◆ Katma Bütçe Öz Gelirleri	650	81,31
KONSOLİDE BÜTÇE GİDERLERİ	30.840	20,57
KONSOLİDE BÜTÇE FAİZ DIŞI GİDERLERİ	15.973	19,04
▶ Personel Giderleri	7.520	26,33
▶ Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Primi	906	24,98
▶ Mal ve Hizmet Alımları	853	7,08
▶ Faiz Harcamaları	14.866	22,51
◆ İç Borç Faizi	13.040	22,36
◆ Dış Borç Faizi	1.826	26,78
◆ İskontolu ve Kısa Vadeli İşlemlere Ait Faiz	0	0,00
▶ Cari Transferler	6.249	22,75
◆ KİT Görev Zararları	0	0,00
◆ Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına Transfer	4.557	23,41
◆ Tarımsal Destekleme Ödemeleri	905	28,14
◆ Diğer	788	17,76
▶ Sermaye Giderleri	28	0,43
▶ Sermaye Transferleri	3	0,81
▶ Borç Verme	376	11,28
▶ Yedek Ödenekler	37	1,82
BÜTÇE DENGESİ	-6.985	15,24
FAİZ DIŞI DENGE	7.881	38,99

* Gerçekleşme/Program rakamı çok yüksek olduğu için tabloda gösterilmemiştir.

Kaynak: Kamu Hesapları Bülteni, Maliye Bakanlığı

harcamaları 30,8 katrilyon TL, faiz dışı harcamalar ise 16 katrilyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Yılın ilk çeyreğinde, harcamalar toplam ödeneğin yüzde 20,6'sı düzeyinde kalmıştır. Ocak-Mart döneminde, faiz dışı fazla 7,9 katrilyon TL seviyesinde gerçekleşerek, yıl sonu için öngörülen hedefin yüzde 39'una ulaşmıştır (Tablo 1).

Konsolide bütçe büyüklükleri 2003 yılı ile karşılaştırıldığında, 2004 yılının ilk üç ayında, bütçe gelirleri nominal olarak yüzde 25,9, reel olarak ise yüzde 10,4 oranında artmıştır. Aynı dönemde, reel olarak faiz dışı harcamaların yüzde 0,36, faiz harcamalarının ise yüzde 17,4 oranında azalması sonucu, toplam bütçe harcamalarında reel olarak yüzde 9,4 oranında bir düşüş kaydedilmiştir. Bu gelişmeler sonucunda, faiz dışı bütçe fazlası, 2003 yılının Ocak-Mart dönemine kıyasla, reel olarak yüzde 41 oranında artmıştır (Tablo 2).

Tablo 2: Ocak-Mart Dönemi Bütçe Gerçekleşmeleri (Trilyon TL)

	Ocak-Mart 2003 *	Ocak-Mart 2004	Nominal Değişim (%)	Reel Değişim ** (%)
► GELİRLER	18.952	23.854	25,87	10,34
◆ Vergi Gelirleri	15.298	18.748	22,55	7,43
◆ Vergi Dışındaki Gelirler	3.653	5.107	39,79	22,54
► HARCAMALAR	29.840	30.840	3,35	-9,40
► FAİZ DIŞI HARCAMALAR	14.053	15.973	13,66	-0,36
► FAİZ HARCAMALARI	15.787	14.866	-5,83	-17,45
FAİZ DIŞI DENGE	4.898	7.881	60,88	41,04

(*) Karşılaştırma yapabilmek amacıyla, 2003 yılının ilk üç ayındaki Vergi ladesi tutarı (Emeklilere Vergi ladesi Hariç) Gelir ve Harcama rakamından düşülmüş, böylelikle 2003 verileri Analitik Bütçe Sistemine geçilen 2004 yılıyla uyumlu hale getirilmiştir.

(**) Tüketici Fiyatları Endeksi ile deflate edilmiştir.

Ort. 2004 Ocak-Mart TÜFE Endeks / Ort. 2003 Ocak-Mart TÜFE Endeks = 14,07%

Yürütülmekte olan ekonomik program çerçevesinde izlenmekte olan “program tanımlı faiz dışı denge”¹ Tablo 3'te gösterildiği biçimde hesaplanmaktadır. Program tanımlı faiz dışı denge 2004 yılının ilk çeyreğinde 6,3 katrilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam 2003 yılının aynı döneminde 4,8 katrilyon TL'dir.

¹ Program tanımlı faiz dışı denge hakkında ilave bilgi için Şubat 2004 tarihli Kamu Borç Yönetim Raporu'na bakınız.

Tablo 3: Faiz Dışı Denge (Trilyon TL)

	Ocak - Mart 2003	Ocak - Mart 2004
► Konsolide Bütçe Gelirleri (Kamu Hesapları Bülteni)	20.364	23.854
◆ Faiz Gelirleri (-)	168	535
◆ Merkez Bankası Karı & Yeniden Değerleme (-)	7	0
◆ Özelleştirme (-)	0	0
◆ Kamu Bankalarından Temettü Gelirleri (-)	0	1.115
► Program Tanımlı Konsolide Bütçe Gelirleri	20.189	22.204
► Konsolide Bütçe Faiz Dışı Harcamaları (Kamu Hesapları Bülteni)	15.466	15.973
◆ Risk Hesabı (-)	262	96
◆ Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına Yapılan Nakit Transfer Farkı (+)	151	9
► Program Tanımlı Konsolide Bütçe Faiz Dışı Harcamaları	15.356	15.886
► Faiz Dışı Denge (Kamu Hesapları Bülteni)	4.898	7.881
► Program Tanımlı Faiz Dışı Denge	4.833	6.318

2 BORÇ YÖNETİMİNE İLİŞKİN GELİŞMELER

2.1 BORÇLANMA LİMİTİ

4749 sayılı “Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun”un 5. maddesinde, mali yıl bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark, net borçlanma limiti olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, 2004 yılı için geçerli olan net borçlanma limiti 45,8 katrilyon TL olarak hesaplanmıştır (Tablo 4).

Tablo 4: 2004 Yılı Net Borçlanma Limiti (Katrilyon TL)

Bütçe Gelir Tahmini	104,1
Bütçe Başlangıç Ödenekleri	149,9
Borçlanma Limiti	45,8

2004 yılının ilk üç ayında, 10,5 katrilyon TL net iç borçlanma gerçekleştirilirken net 0,9 katrilyon TL dış borç servisi yapılmış; böylelikle net borç kullanımı 9,5 katrilyon TL seviyesinde olmuştur. Bu tutar yıllık limitin yaklaşık yüzde 21’ine tekabül etmektedir. Yılın kalan döneminde net borç kullanımının limit dahilinde kalacağı değerlendirilmektedir (Tablo 5).

Tablo 5: 2004 Yılı Ocak-Mart Döneminde Net Borçlanma (Katrilyon TL)

Net Borçlanma	9,6
Net İç Borçlanma	10,5
Kullanım	41,9
Ödeme	31,4
Net Dış Borçlanma	-0,9
Kullanım	3,6
Devirli+Garantili Borç Geri Dönüşü	0,1
Ödeme	4,6

2.2 İÇ BORÇ PİYASALARINDAKİ GELİŞMELER

2.2.1 İÇ BORÇLANMA

2004 yılının ilk çeyreğinde toplam 42 katrilyon TL seviyesinde iç borçlanma gerçekleştirilmiştir. Söz konusu tutarın 38 katrilyon TL’si ihale ve doğrudan satış yoluyla gerçekleştirilen borçlanmalardan, 1,5 katrilyon TL’si değişim ihaleleri ve ihale sonrası değişim işlemlerinde ihraç edilen senetlerden, 2,4 katrilyon TL’si ise

kamu bankalarının portföyünde bulunan tahvillerin yeniden yapılandırılması amacıyla ihraç edilen tahvillerden oluşmaktadır (Tablo 6).

Tablo 6: İç Borçlanma (Trilyon TL) (*)

	2003 Yıllık	2004 Ocak-Mart
TOPLAM İÇ BORÇLANMA (**)	155.879,0	41.968,1
İhale,TAP,Halka Arz, Doğrudan Satış	117.704,4	38.035,0
Değişim İhaleleri+ihale sonrası değişim	7.250,3	1.516,1
Kamu Bankaları Yeniden Yapılandırma	5.989,2	2.417,0
İkrazen Özel Tertip	7.075,0	0,0
Özel Tertip	796,3	0,0
ÇTTH	17.063,8	0,0

(*) Geçici,

(**) Kur farkları hariç, iskonto tutarları dahil

2004 yılının ilk çeyreğinde 16.06.2004 vadeli dövize endeksli senedin toplam stokunun azaltılmasına yönelik olarak iki adet senet değişimi ihalesi düzenlenmiştir. 22 Ocak ve 25 Mart 2004 tarihlerinde düzenlenen söz konusu ihalelerde toplam nominal bazda 893 trilyon TL, net bazda 1,046 trilyon TL tutarında senet geri alınarak, Haziran ayındaki iç borç itfası azaltılmıştır. Yapılan ihalelerde geri alınan senetlerin yerine sırasıyla nominal 282, net 310 trilyon TL tutarında 16.11.2005 vadeli, nominal 718, net 736 trilyon TL tutarında 15.03.2006 vadeli tahviller ihraç edilmiştir. Yılın ilk üç ayında ihale sonrası değişim işlemleriyle gerçekleştirilen borçlanma tutarı 516 trilyon TL'dir. Böylece, 2004 yılının ilk çeyreğinde senet değişimi ve ihale sonrası değişim işlemleri yoluyla toplam 1,5 katrilyon TL tutarında borçlanma gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca ilgili dönem içerisinde, kamu bankalarına daha önce ihraç edilmiş olan Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senetlerinin yeniden yapılandırılması kapsamında, erken itfa edilen anapara tutarı karşılığında 1,7 katrilyon TL, kupon ödemesi karşılığında 0,7 katrilyon TL olmak üzere toplam 2,4 katrilyon TL tutarında senet ihracı gerçekleştirilmiştir.

2.2.2 İÇ BORÇ SERVİSİ

2004 yılının ilk 3 aylık döneminde gerçekleştirilen iç borç servisi, 31,5 katrilyon TL'si anapara, 13,0 katrilyon TL'si faiz olmak üzere toplam 44,6 katrilyon

TL'dir. Söz konusu tutarın 36,5 katrilyon TL'si ihale, TAP, halka arz, doğrudan satış yöntemleriyle piyasalardan yapılmış borçlanmaların geri ödemelerine, 3,0 katrilyon TL'si, ikrazen verilenler dahil, özel tertip senetlerin itfasına, 2,4 katrilyon TL'si kamu bankalarına yönelik senet yapılandırma işlemlerine, 1,6 katrilyon TL'si değişim ihaleleri ve ihale sonrası değişim işlemlerinde erken itfa edilen senetlere, 1,1 katrilyon TL'si ise Çalışanları Tasarrufa Teşvik Hesabı'na (ÇTTH) yapılan ödemelere aittir (Tablo 7, Grafik 1).

Tablo 7: İç Borç Servisi (Trilyon TL) (*)

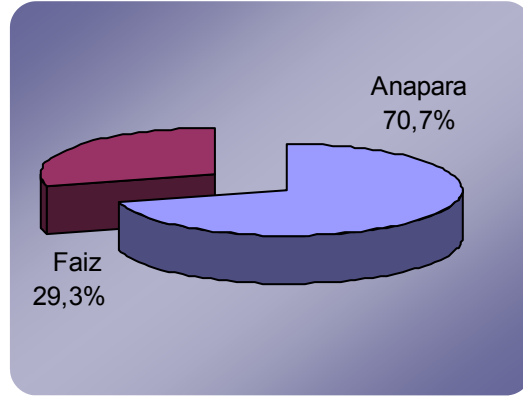
	2003 Yıllık	2004 Ocak-Mart
İÇ BORÇ ANAPARA ÖDEMESİ	107.072,8	31.527,0
İhale,TAP,Halka Arz, Doğrudan Satış	81.804,1	26.986,4
Değişim İhaleleri+ihale sonrası değişim	5.125,4	1.375,5
Kamu Bankaları Yeniden Yapılandırma	3.303,4	1.671,9
İkrazen Özel Tertip (**)	2.956,3	531,1
Özel Tertip	2.969,1	31,3
ÇTTH	10.914,6	930,8
İÇ BORÇ FAİZ ÖDEMESİ (***)	52.636,0	13.039,8
İhale,TAP,Halka Arz, Doğrudan Satış	25.219,1	9.551,2
Değişim İhaleleri+ihale sonrası değişim	2.124,9	197,0
Kamu Bankaları Yeniden Yapılandırma	2.685,9	745,1
İkrazen Özel Tertip	1.295,5	273,9
Özel Tertip	17.308,4	2.148,4
ÇTTH	4.002,2	124,2
TOPLAM İÇ BORÇ SERVİSİ	159.708,8	44.566,8

(*) Geçici

(**) 2004 yılı Ocak ayında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından Hazine'ye yapılan 100 trilyon TL tutarındaki senet iadesi dahildir. Söz konusu tutar bütçe rakamlarında yer almamaktadır.

(***) Genel gider ve iskonto gideri hariç

Grafik 1: 2004 Yılı Ocak-Mart Döneminde Gerçekleşen İç Borç Geri Ödemeleri

2.2.3 İÇ BORÇLANMANIN TL/DÖVİZ, FAİZ VE VADE YAPISI

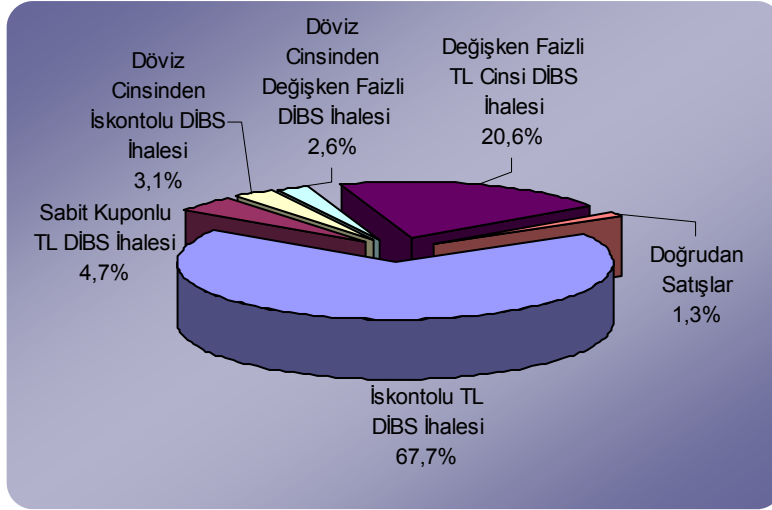
2004 yılı Ocak-Mart döneminde ihale ve doğrudan satış yoluyla gerçekleştirilen iç borçlanmanın yüzde 75,4'ü sabit faizli, yüzde 24,6'sı ise değişken faizli olmuştur. Söz konusu borçlanmanın yüzde 5,7'si döviz cinsi ve yüzde 94,3'ü TL cinsinden gerçekleştirilmiştir (Tablo 8).

Tablo 8: Piyasalardan Yapılan İç Borçlanmanın Döviz ve Faiz Yapısı (%)

	2003 Yıllık	2004 Ocak-Mart
Sabit Faizli	94,0	75,4
Değişken Faizli	6,0	24,6
TL Cinsi	87,2	94,3
Döviz Cinsi	12,8	5,7

Piyasalardan ihale ve doğrudan satış yoluyla yapılan iç borçlanmalar içinde en büyük payı yüzde 67,7'lik oranla iskontolu TL cinsi Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) ihaleleri almaktadır. Değişken faizli TL cinsi tahvillerin piyasadan yapılan borçlanma içindeki payı ise yüzde 20,6 seviyesindedir. Diğer borçlanma enstrümanlarının borçlanma içindeki payları Grafik 2'de yer almaktadır.

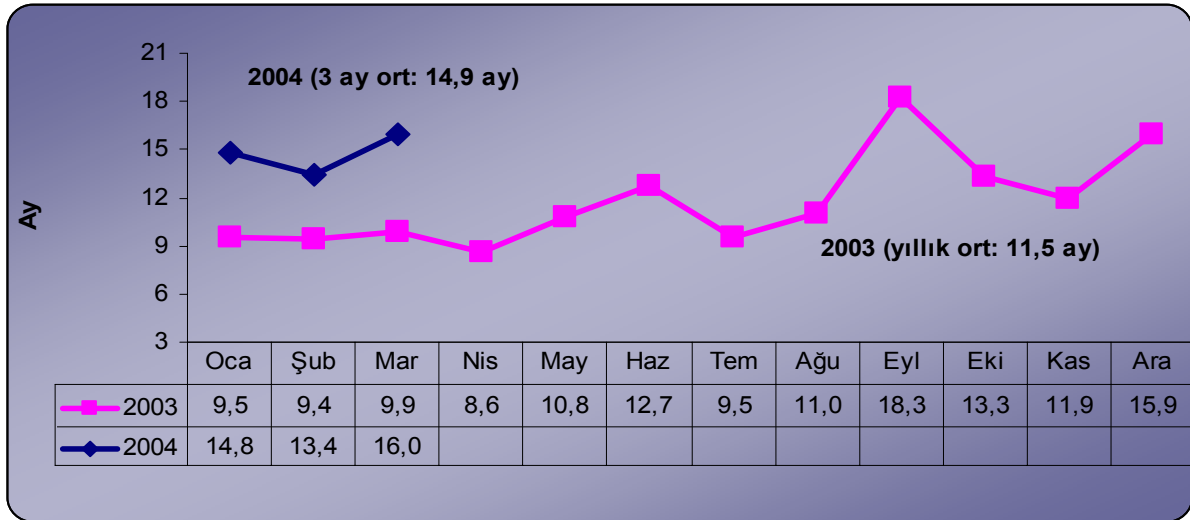
Grafik 2: İç Borçlanmanın İhraç Yöntemlerine Göre Dağılımı (*)

(*) İhale sonrası değişim işlemleri ve senet değişim ihaleleri hariç

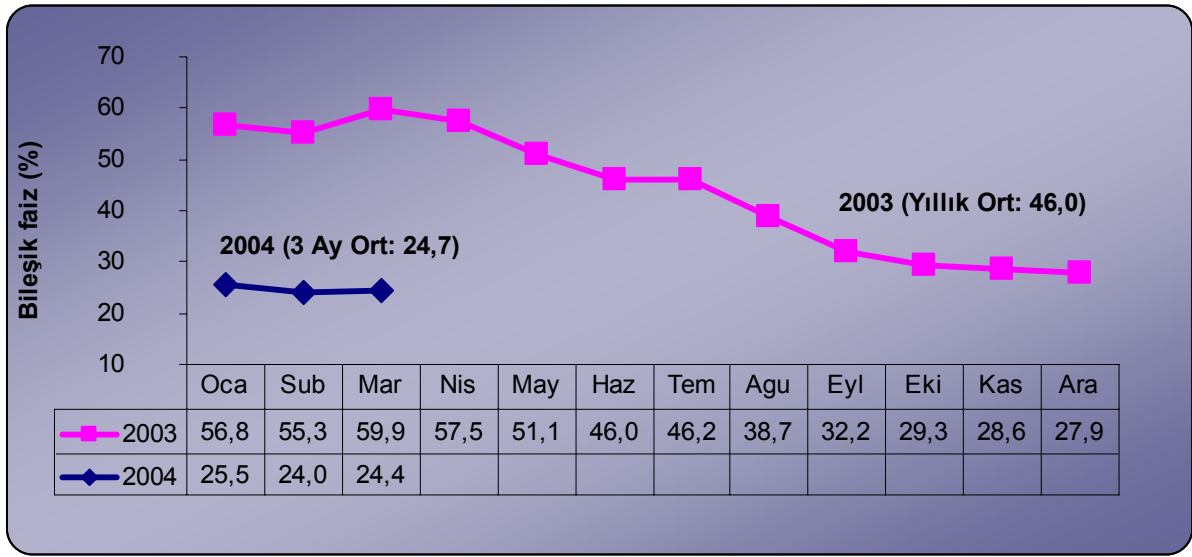
Piyasalardan yapılan iç borçlanmanın 2003 yılında ortalama 11,5 ay olarak gerçekleşen ortalama vadesi, 2004 yılının ilk çeyreğinde 14,9 ay seviyesine yükselmiştir. 2004 yılının ilk üç ayında gerçekleştirilmiş olan 2 yıl vadeli değişken faizli senet ihraçları, 18 ay vadeli TL cinsi iskontolu senet ihalesi ile 3 yıl vadeli döviz cinsi tahvil ihracı, söz konusu dönemde vadelerin uzamasını sağlamıştır (Grafik 3).

Grafik 3: Piyasalardan Yapılan İç Borçlanmanın Ağırlıklı Ortalama Vadesi

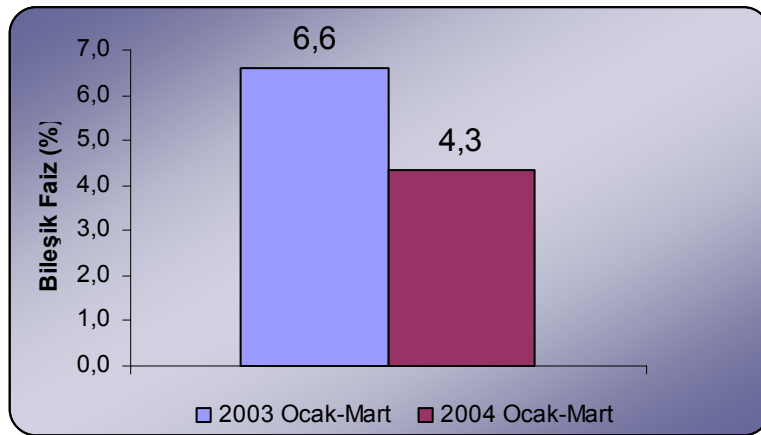
Piyasalardan yapılan borçlanmanın önemli bir bölümünü oluşturan (yüzde 67,7) iskontolu TL cinsi senetlerin ihraç maliyetleri 2004 yılının ilk 3 aylık döneminde yatay bir seyir izlemiştir. 2003 yılıyla karşılaştırıldığında, söz konusu senetlerin ortalama maliyetleri yüzde 57,4'ten yüzde 24,7'ye gerilemiştir (Grafik 4).

Grafik 4: İskontolu TL İç Borçlanmanın Ağırlıklı Ortalama Maliyeti

Döviz cinsi iç borçlanma maliyetleri de 2004 yılı Ocak-Mart döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre daha düşük seviyelerde gerçekleşmiş; 2003 yılının ilk çeyreğinde dolar cinsi iç borçlanmanın yüzde 6,6 olan ortalama maliyeti, 2004 yılında yapılan iki ihalede ortalama yüzde 4,3 seviyesinde oluşmuştur. 2004 yılı içinde dolar dışındaki döviz cinslerinden ve dövize endeksli iç borçlanma yapılmamıştır (Grafik 5).

Grafik 5: Döviz Cinsi/Endeksli İç Borçlanmanın Ağırlıklı Ortalama Maliyeti

2.2.4 İKİNCİL PİYASALAR

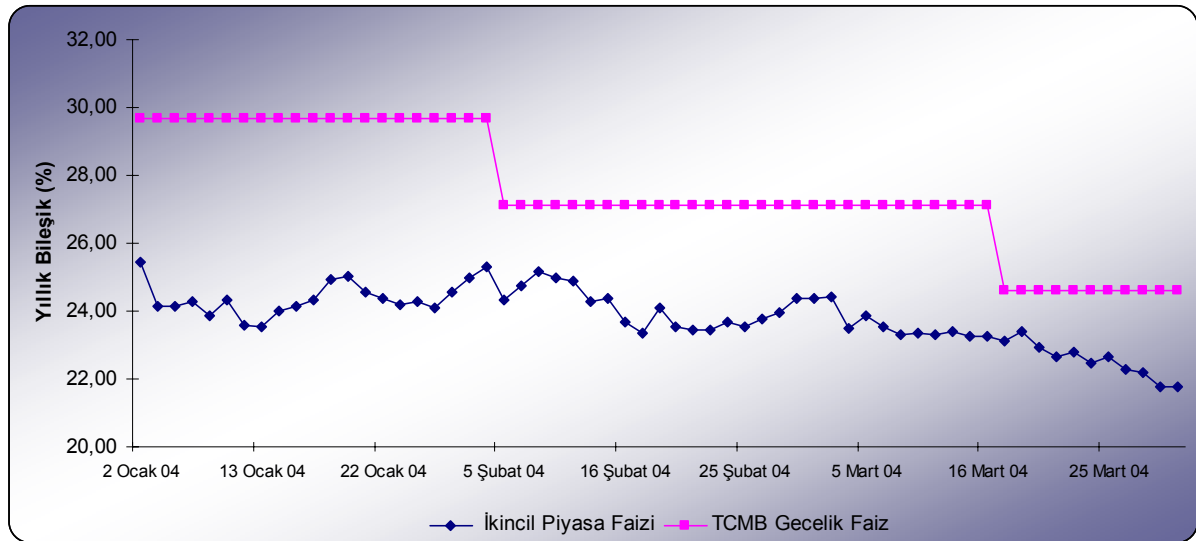
İkincil piyasalarda en çok işlem gören DİBS faizleri dikkate alındığında; 2003 yılı sonu itibariyle yüzde 25,5 seviyelerinde olan faizler, 2004 yılı Ocak ayının ilk yarısında, makroekonomik göstergelere ilişkin olumlu gelişmeler ve yedinci gözden geçirme çalışmalarının başlamasının piyasalarda yarattığı beklentiler çerçevesinde

yüzde 23,5 seviyesine kadar gerilemiştir. Yatırımcıların kar amaçlı tahvil satışları ve bütçeye ilişkin ek tedbir beklentilerinin etkisiyle faiz oranları, ayın ortalarından itibaren yeniden yükselme eğilimine girmiş ve en çok işlem gören senedin faiz oranı Ocak 2004 sonu itibariyle yüzde 25,3 seviyesine ulaşmıştır.

2004 yılı Şubat ayı başında Merkez Bankası, enflasyondaki olumlu gelişmeler doğrultusunda kısa vadeli faizlerde indirime gitmiştir. Bu durum, ikincil piyasalarda oluşan faizleri olumlu yönde etkilemiş, ancak Kıbrıs görüşmelerine ilişkin belirsizlikler nedeniyle ikincil piyasa faiz oranlarındaki gerileme sınırlı seviyede kalmıştır.

Mart ayında Merkez Bankası'nın yılın ikinci faiz indirimini gerçekleştirmesi, Kıbrıs'la ilgili beklentilerin olumluya dönmesi ve Standard&Poors'un Türkiye'nin kredi notunu yükseltmesiyle, Şubat ayı sonunda yüzde 24 seviyesinde olan ikincil piyasa faiz oranları, Mart ayı sonunda yüzde 22 seviyesine gerilemiştir.

Grafik 6: İkinci El DİBS Piyasalarında Oluşan Faiz Oranları (*)

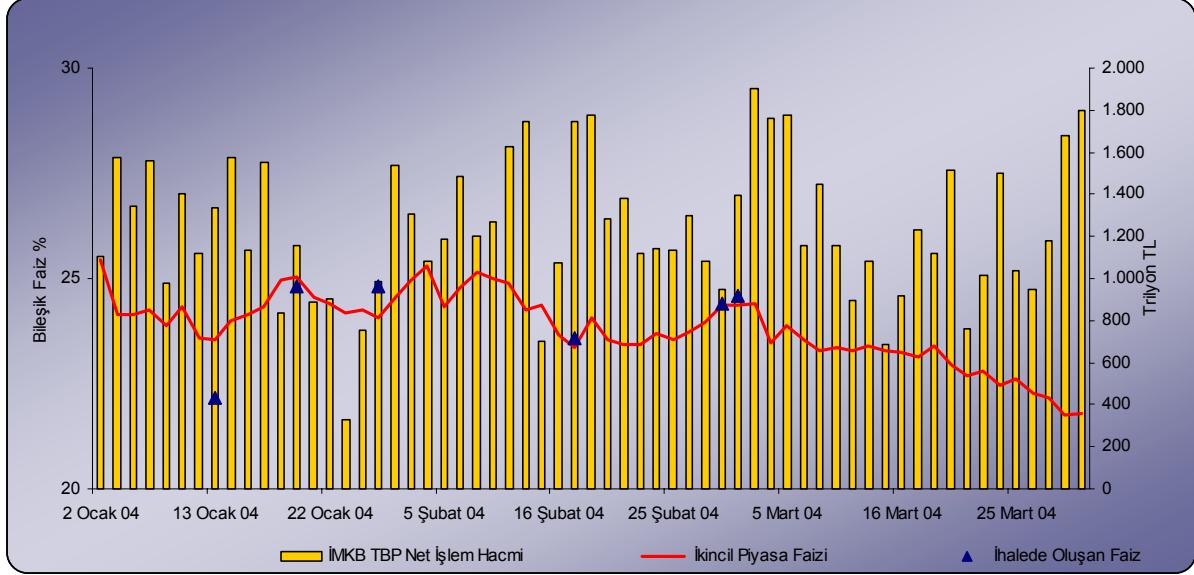

* İkincil piyasalarda en çok işlem gören senetlerin faiz oranıdır.

İkinci el piyasalardaki işlem hacimleri de ekonomideki olumlu beklentiler çerçevesinde artış göstermiştir. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) Tahvil ve Bono Piyasası Kesin Alım Pazarında 2003 yılı genelinde 852 trilyon TL olan günlük ortalama işlem hacmi, 2004 yılının ilk çeyreğinde 1,3 katrilyon TL'ye ulaşmıştır (Grafik 7).

İMKB Repo-Ters Repo Pazarında, 2003 yılında 4,2 katrilyon TL olan günlük ortalama işlem hacmi ise 2004 yılının ilk üç ayında 5,3 katrilyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 7: İMKB Tahvil-Bono Piyasası Kesin Alım-Satım Pazarı Günlük Verileri ve Hazine İhalelerinde (*) Oluşan Faizler

(*) 3 ay vadeli referans bono ihraçları hariç, sabit faizli TL cinsinden senet ihalelerini içermektedir.

2004 yılı Mart ayı sonu itibariyle, piyasalar tarafından tutulan DİBS'lerin alıcılara göre dağılımı içinde bankacılık kesiminin payı 2003 yılı sonuna göre 1,7 puan artmış, bankacılık dışı kesimin payı ise azalmıştır (Tablo 9).

Tablo 9: Piyasa Tarafından Tutulan DİBS'lerin Dağılımı (%)*

	Ara.03	Mar.04
Bankacılık Kesimi	48,0	49,7
Bankacılık Dışı Kesim¹	41,2	39,3
Gerçek Kişi	26,6	24,3
Tüzel Kişi	10,1	9,7
Yurt Dışı Yerleşikler ²	4,5	5,3
Menkul Kıymet Yatırım Fonları³	10,8	11,0
Toplam	100,0	100,0
Piyasadaki Senetlerin Toplam Piyasa Değeri^{4,5} (Katrilyon TL)	119,4	136,6
Piyasadaki Senetlerin Toplam Anapara Değeri^{4,5} (Katrilyon TL)	101,8	119,2

* Geçici. Piyasa tarafından tutulan DİBS payında ilk ihraç verileri esas alınmaktadır. Bankacılık dışı kesim ile menkul kıymet yatırım fonlarına ilişkin veriler TCMB'den temin edilmiştir. 2003 sonu bankacılık dışı kesim verileri TCMB tarafından revize edilmiştir.

1) Banka dışı kesim; Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabı ve İşsizlik Sigortası Fonu dışındaki diğer tüzel kişileri kapsamaktadır.

2) Yurtdışı yerleşiklere saklama hizmeti veren bankaların raporlarından hesaplanmaktadır.

3) 5 Mart 2004 tarihinden itibaren Yatırım Fonlarının Takasbank nezdindeki saklama bakiyeleri kullanılarak hesaplanmış, önceki dönem ise Sermaye Piyasası Kurulu verilerinden derlenmiştir.

4) Piyasadaki senetlerin Resmi Gazete fiyatlarıyla piyasa değerini göstermektedir.

5) İmar Bankası Mevduatları için TMSF'ye ihraç edilen senetler (6,7 katrilyon TL), 2004 Yılı Ocak ayından itibaren piyasa içerisinde gösterilmektedir.

2.3 DIŞ BORÇ PİYASALARINDAKİ GELİŞMELER

2.3.1 DIŞ BORÇLANMA

2004 yılının ilk üç ayında konsolide bütçe kapsamında 3 milyar ABD Doları tutarında dış borç kullanımı gerçekleşmiştir. Konsolide bütçe kapsamındaki dış borç kullanımının 2,7 milyar ABD Doları uluslararası piyasalarda yapılan tahvil ihraçları yoluyla, 292 milyon ABD Doları ise proje kredileri yoluyla sağlanmıştır (Tablo 10).

Tablo 10: Konsolide Bütçe Dış Borç Kullanımı

(Milyon ABD Doları)	2004 (*) Ocak-Mart
Toplam	3.046
Program Finansmanı	2.754
Tahvil İhracı	2.754
Uluslararası Kuruluşlar	-
Proje Finansmanı (**)	292
Tahsisli	187
İkraz	99
Karma	6

(*) İşlem tarihindeki kurlar itibariyle

(**) Ocak-Mart döneminde kullanılmakla beraber konsolide bütçe finansmanı kapsamında henüz muhasebe kayıtlarına yansımamıştır.

Ayrıca, söz konusu dönemde, konsolide bütçe kapsamı dışında diğer kamu kuruluşlarının proje kredilerinden yaptığı kullanımlar 430 milyon ABD Doları'dır.

2.3.1.1 Program Finansmanı

2004 yılının başında 30 yıl vadeli, 1,5 milyar ABD doları tutarında, yüzde 8 kupon ödemeli bir tahvil ihracı ve 10 yıl vadeli, 1 milyar Euro tutarında, yüzde 6,5 kupon ödemeli bir tahvil ihracı gerçekleştirilmiştir. Bu iki ihrac ile, 2004 yılı borçlanma hedefinin yarısından fazlası karşılanmış durumdadır.

2004 yılı başında gerçekleştirilen ABD Doları ve Euro cinsinden tahvil ihraçları, uluslararası sermaye piyasalarında ülkemiz tarafından bugüne kadar gerçekleştirilen tahviller içinde en düşük faiz oranı, en uzun vade, en yüksek tutara sahip ve rekor düzeyde talep gören ihraçlar olmuştur (Tablo 11).

Tablo 11: 2004 Yılında Gerçekleştirilen Yurtdışı Tahvil İhraçları

İhraç Tarihi	Vade (yıl)	Miktar	Döviz Cinsi	Kupon (%)	Yatırımcıya Getirisi	
					%	spread
14.01.2004	30 yıl+1 ay	1.500.000.000	USD	8	8,23	UST + 316 bp
10.02.2004	10 yıl	1.000.000.000	EUR	6,5	6,625	Bund + 246 bp
2004 toplam (*)		2.754.000.000	ABD Doları			

UST: ABD Hazine Tahvili getirisi

Bund: Alman Hazine Tahvili getirisi

bp: baz puan (100 baz puan= %1)

(*) İhraç tarihlerindeki kurlar itibarıyla

2004 yılının ilk üç ayında Uluslararası Para Fonu'ndan herhangi bir program kredisi kullanımı bulunmamaktadır. Bununla beraber, aynı dönemde, 790 milyon SDR'ı anapara, 153 milyon SDR'ı faiz olmak üzere toplam 943 milyon SDR tutarında geri ödeme yapılmıştır. Bu kapsamda, yılın ilk çeyreğinde IMF kredileri bazında net geri ödeyici konumunda olunmuştur (Tablo 12).

Tablo 12: Uluslararası Para Fonu'ndan Kaynak Kullanımı ve Geri Ödemeler

(Milyon SDR)	1999	2000	2001	2002	2003	2004		ABD Doları Karşılığı (*)
						Ocak-Mart	TOPLAM	
I. Kullanım	583	2.622	8.895	9.929	1.191	0	23.220	34.377
II. Borç Servisi	218	106	1.207	5.544	1.863	943	9.881	14.629
Anapara Geri Ödemesi	210	66	868	4.916	1.224	790	8.074	11.954
Faiz	8	40	339	628	639	153	1.807	2.675
III.Net Kullanım (I-II)	365	2.516	7.688	4.385	-672	-943	13.339	19.747
Faiz Hariç Net Kullanım	373	2.556	8.027	5.013	-33	-790	15.146	22.424

(*) 31 Mart 2004 tarihi itibarıyla 1 SDR=1.48051 ABD Doları tutarındadır.

2.3.1.2 Proje Kredisi Kullanımları²

Hazine Müsteşarlığı'nın borçlu sıfatıyla yurtdışı kaynaklardan sağlamış olduğu dış proje kredilerinden 2004 yılının ilk üç ayında toplam 292 milyon ABD Doları kullanım yapılmıştır³. Söz konusu tutarın tamamı hizmet, tarım ve sanayi sektöründe kullanılmıştır. Hizmet sektörü kapsamında en büyük payı 20 milyon ABD Doları ile bankacılık dışı finansman kuruluşlarından sağlanan ve TCDD'nin Ankara-İstanbul Demiryolu Rehabilitasyon Ankara-Eskişehir kesimi projesi için yapılan kullanım almaktadır. Tarım sektöründe ise en büyük pay, Dünya Bankası'ndan Hazine Müsteşarlığı tarafından tarım reformu uygulama ve çiftçilere doğrudan gelir desteği projesi kapsamında kullanılan 12 milyon ABD Doları'dır. Sanayi sektöründe ise, Devlet Su İşleri'nin Borçka-Muratlı Hidro Elektrik Santrali projesi için sağlanan krediden yapılan 15 milyon ABD Doları tutarındaki kullanım en büyük payı oluşturmaktadır (Tablo 13).

² Bu kısımda, ilgili dönemde ve/veya daha önceki dönemlerde alınan proje kredilerinden o dönem içinde yapılan fiili nakit çekişlerinin toplam tutarındaki gelişmeler değerlendirilmektedir.

³ Hazine Müsteşarlığı'nın borçlu sıfatıyla yurtdışı kaynaklardan sağlamış olduğu dış proje kredileri, tahsis veya ikraz yoluyla genel ve katma bütçe içi ve dışı kuruluşlara kullandırılmaktadır. Ancak, kredinin nihai kullanıcısı Hazine Müsteşarlığı olmamakla beraber söz konusu kullanımlar konsolide bütçe dış borç stokunu arttırmaktadır.

Tablo 13: Dış Proje Kredi Kullanımlarının Sektörel Dağılımı

	Miktar (Milyon ABD Doları)		Yüzde Dağılım (%)	
	2003 Ocak-Mart	2004(*) Ocak-Mart	2003 Ocak-Mart	2004(*) Ocak-Mart
Hizmet	149	204	60,4	70,0
Sanayi	96	74	38,9	25,4
Tarım	2	13	0,7	4,6
Proje Kredileri Toplamı	246	292	100	100

(*) İşlem tarihindeki kur itibarıyla.

2004 yılı ilk üç ayında kreditor bazında incelendiğinde dış proje kredilerinden en büyük kullanımın ticari bankalardan ve uluslararası finans kuruluşlarından sağlanan kredilerden yapıldığı görülmektedir (Tablo 14).

Tablo 14: Dış Proje Kredi Kullanımlarının Kreditor Göre Dağılımı

	Miktar (Milyon ABD Doları)		Yüzde Dağılım (%)	
	2003 Ocak-Mart	2004(*) Ocak-Mart	2003 Ocak-Mart	2004(*) Ocak-Mart
Ticari Bankalar	71	101	28,9	34,8
Uluslararası Finans Kuruluşları	71	89	28,7	30,5
Resmi Kalkınma Bankaları	78	27	31,8	9,2
Kamu Finansman Kuruluşları	24	41	9,8	14,0
Bankacılık Dışı Finans Kuruluşları	0	33	0,1	11,4
Parasal Olmayan Kuruluşlar	2	0	0,7	0,1
Proje Kredileri Toplamı	246	292	100	100

(*) İşlem tarihindeki kur itibarıyla.

2.3.2 DIŞ BORÇ SERVİSİ

2004 yılının ilk çeyreğinde, konsolide bütçe kapsamında, toplam 6,5 katrilyon TL (4,8 milyar ABD Doları) dış borç geri ödemesi yapılmış olup, bu tutarın 4,6 katrilyon TL'sı (3,4 milyar ABD Doları) anapara ve 1,8 katrilyon TL'sı (1,4 milyar ABD Doları) faiz ödemesi olarak gerçekleşmiştir (Grafik 8).

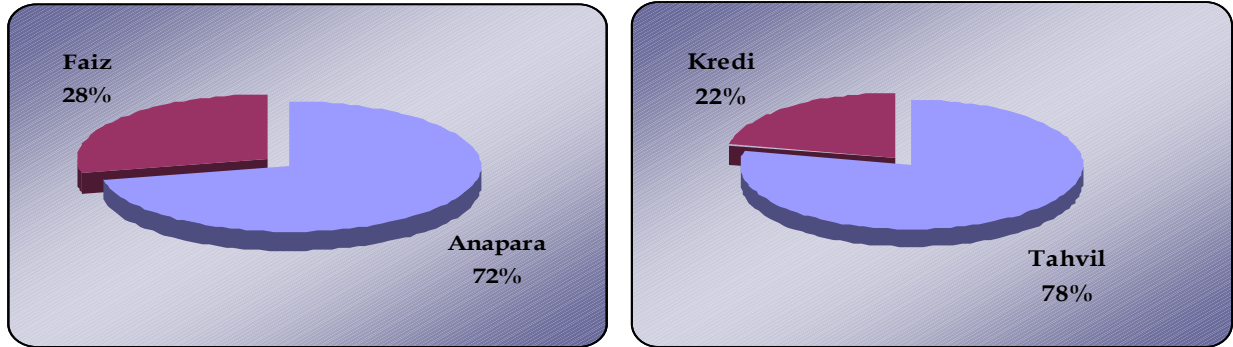
Tablo 15: Konsolide Bütçe Dış Borç Geri Ödemeleri

	2004 Ocak-Mart (Trilyon TL) (*)	2004 Ocak-Mart (Milyon ABD Doları)
► Krediler	1.393	986
Anapara	945	639
Faiz	448	347
► Tahvil	5.072	3.617
Anapara	3.686	2.541
Faiz	1.386	1.076
► TOPLAM	6.465	4.603
Anapara	4.631	3.180
Faiz	1.834	1.423

(*)Nakit çıkış tarihleri itibariyle oluşan kur esas alınmıştır.

2004 yılının ilk çeyreğinde gerçekleştirilen toplam ödemelerin yüzde 22'sini kredi, yüzde 78'ini ise tahviller için yapılan geri ödemeler oluşturmaktadır (Grafik 8).

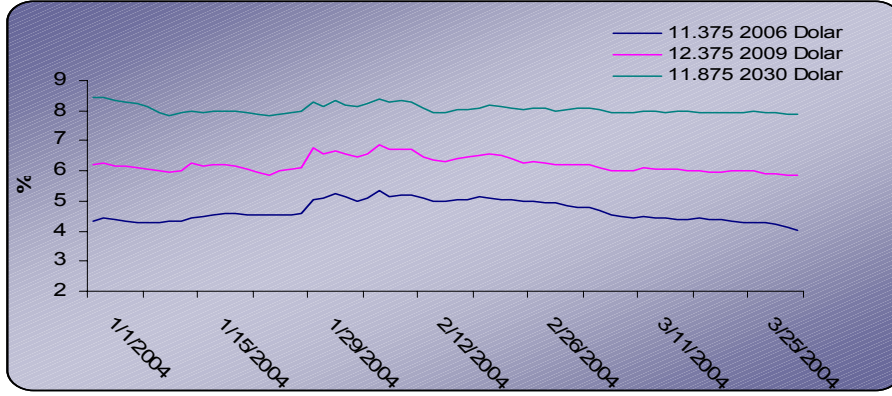
Grafik 8: Konsolide Bütçe Dış Borç Geri Ödemeleri

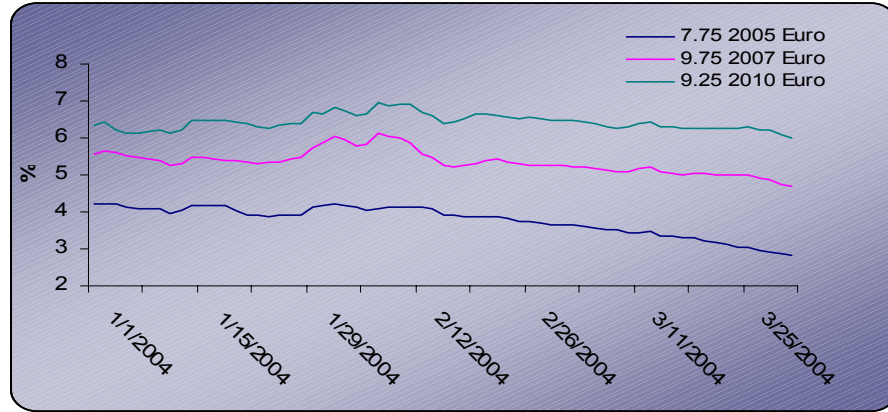
2.3.3 İKİNCİL PİYASALAR

2004 yılının Şubat ayında Kıbrıs sorununun çözümüne ilişkin görüşmeler konusundaki belirsizlik, yurtdışı tahvillerin ikincil piyasa faiz oranlarında bir yükselmeye neden olmuştur. Bununla beraber, ekonomik programın yedinci gözden geçirme çalışmalarının tamamlanması ve bütçe, enflasyon gibi önem arz eden iktisadi göstergelerdeki olumlu gelişmeler, Şubat ayında yaşanan dalgalanmayı azaltmış ve yurtdışı tahvillerin ikincil piyasa faiz oranlarındaki süregelen düşüş eğilimi devam etmiştir.

Grafik 9: Dolar Cinsi Tahvillerin İkincil Piyasa Performansı

Grafik 10: Euro Cinsi Tahvillerin İkincil Piyasa Performansı

Ülkemiz tahvilleri benzer veya daha yüksek kredi notuna sahip ülke tahvillerine oranla daha düşük faiz seviyelerinden işlem görmektedir (Tablo 16).

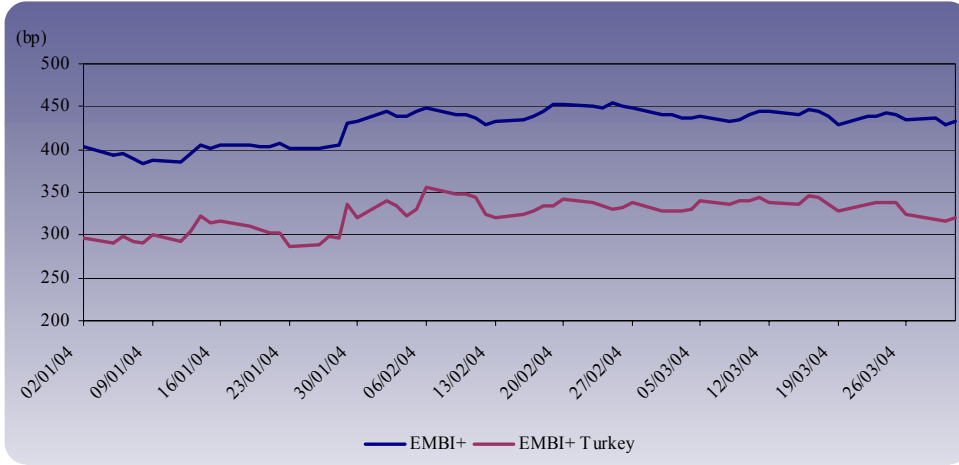
Tablo 16: Benzer Ülkelerle Getiri Karşılaştırması (*)

ABD Doları Tahvilleri					
Ülke	Kredi Notu	Kupon (%)	Vade	Getiri (%)	
Türkiye	B1 / B+	8	2034	7,67	
Kolombiya	Ba2 / BB	10,375	2033	9,05	
Filipinler	Ba2 / BB	10,625	2025	9,76	
Brezilya	B2 / B+	8,25	2034	9,94	
Venezuela	Caa1 / B-	9,375	2034	10,67	
Euro Tahvilleri					
Ülke	Kredi Notu	Kupon (%)	Vade	Getiri (%)	
Türkiye	B1 / B+	9,5	2011	6,28	
Kolombiya	Ba2 / BB	11,5	2011	7,55	
Filipinler	Ba2 / BB	9,125	2010	8,34	
Brezilya	B2 / B+	9,5	2011	8,81	
Venezuela	Caa1 / B-	11,175	2011	9,73	

(*) 7 Nisan 2004 tarihi itibarıyla

Ayrıca, 2004 yılının ilk çeyreğinde, ülkemiz tahvilleri benzer kategorideki gelişmekte olan ülke tahvillerine göre daha iyi bir performans göstermiştir (Grafik 11).

Grafik 11: EMBI+ ve EMBI + Türkiye

2004 yılının ilk çeyreğinde tahvillerimizin performansını etkileyen en önemli olay 28 Ocak 2004 tarihinde FED'in yaptığı açıklama sonrasında piyasalarda oluşan volatilité olmuştur. FED Aralık ayında yaptığı basın açıklamasında yer alan faiz hadlerinin uzun süre korunabileceği ifadesini, 28 Ocak 2004 tarihinde yaptığı basın açıklamasında faiz hadlerini artırmada sabırlı davranılabileceği şeklinde değiştirmiştir. Bu ifade değişikliği, piyasalar tarafından FED'in faiz hadlerini değiştirmeme taahhüdünün sona erdiği şeklinde yorumlanmıştır. Açıklamaya tüm tahvil piyasaları olumsuz tepki vermiş ve ABD Hazine getirilerinde kısa süreli bir artış yaşanmıştır.

Yükselen piyasa ekonomilerinin çoğunda ekonomik göstergelerin iyiye gitmesi, piyasalardaki likiditenin yüksek seviyesini koruması ve yatırımcıların yüksek getiri amaçlamalarına karşın, bu gelişmeden en olumsuz etkilenen tahviller yükselen piyasa tahvilleri olmuştur. Ocak ayı başında 380 bp seviyesine kadar gerileyen JP Morgan EMBI+ (Emerging Market Bond Index) "spread"i, 6 Şubat tarihi itibarıyla 450 bp seviyesine kadar yükselmiştir.

Bununla beraber, JP Morgan EMBI+ Türkiye sektörü, endeksin altında seyretmeye devam etmiş ("outperform") ve endekse paralel hareket etmiştir. Bu da

“spread”lerimizdeki artışın piyasanın genel koşullarından kaynaklandığına işaret etmektedir.

EMBI ve EMBI+

JP Morgan tarafından oluşturulmuş olan EMBI ve EMBI+ (Emerging Market Bond Index) yükselen piyasa ülkelerinin tahvillerinin performansını izlemekte kullanılan endekslerdir. Bu endeksler yatırımcıların kendi portföylerinin performanslarını ölçebilecekleri ve risk-getiri analizlerini yapabilecekleri bir ölçüt olma işlevi üstlenmektedir. Endeksi oluşturan tahvillerin likit tahviller arasından seçilmesi endeksin piyasayı doğru yansıtmasını ve yatırımcıların bu endekslere benzer bir portföyü kolaylıkla oluşturabilmesini sağlamaktadır.

EMBI, yükselen piyasa ülkelerinin ABD Doları cinsinden Brady ve benzeri yeniden yapılandırılmış tahvillerinin getirilerini izleyen bir endeks olarak 31 Aralık 1990 tarihinden itibaren hesaplanmaya başlanmış ve 28 Haziran 2002 tarihinde hesaplanmasına son verilmiştir. EMBI+ ise EMBI'nin bir uzantısı olarak 31 Aralık 1993 tarihinden itibaren hesaplanmaktadır. EMBI'den farklı olarak EMBI+, sadece Brady tahvillerini değil, yükselen piyasa ülkelerinin likit uluslararası tahvilleri, iç piyasada arz ettikleri tahvilleri ve diğer borçları da içermektedir. Her iki endeksin arasında çok yüksek korelasyon bulunmaktadır.

Ülkelerin EMBI+ endeksi içindeki ağırlığı tahvillerin likidite durumuna ve ülke tahvillerinin toplam piyasa değerine göre değişebilmektedir. Halihazırda, endeks içinde Brezilya tahvillerinin ağırlığı %22,3, Meksika tahvillerinin ağırlığı %20,2 ve Rusya tahvillerinin ağırlığı %19,1 düzeyinde bulunmaktadır. Bu üç ülkeyi %7,8 ağırlık ile Türkiye tahvilleri izlemektedir. Türkiye tahvillerinin endeks içindeki ağırlığı 2002 yılı sonunda %4,10 düzeyindeyken, 2003 yılı sonunda bu oran %6,9'a ulaşmıştır. Endeks içinde Türkiye tahvillerinin payının artması, endekse benzer portföyler oluşturan fonların Türkiye tahvillerine de yatırım yapması anlamına gelmesi nedeniyle önem arz etmektedir.

Öte yandan, EMBI+ endeksi içinde yer alan Türkiye tahvillerinin endeks içindeki payı 28 Mayıs 2004 tarihi itibarıyla yüzde 7,76'ya yükselmiştir (Tablo 17).

Tablo 17: EMBI+Endeksi İçindeki Türkiye Tahvilleri

Para Birimi	Kupon (%)	Vade Sonu	Toplam Nominal Miktar (milyon)	Toplam Piyasa Değeri (milyon)	Endeks İçindeki Ağırlığı (%)
USD	11,875	2030	1.500	1.801	0,98
USD	11,75	2010	1.500	1.737	0,95
USD	11	2013	1.500	1.669	0,91
USD	12,375	2009	1.250	1.475	0,81
USD	9,875	2008	1.350	1.435	0,78
USD	8	2034	1.500	1.366	0,75
USD	9,5	2014	1.250	1.289	0,7
USD	10,5	2008	1.100	1.211	0,66
USD	11,5	2012	1.000	1.142	0,62
USD	11,375	2006	1.000	1.092	0,6
EMBI+ Türkiye kısmı toplamı				14.216	7,76
EMBI+ toplam				183.000	

2.3.4 TÜRKİYE’NİN KREDİ DEĞERLİLİĞİ

Ülkemiz ekonomisindeki olumlu gelişmeler, 2004 yılı içerisinde kredi derecelendirme kuruluşları tarafından da teyid edilmiştir. Fitch “B pozitif” olan kredi notumuzu 9 Şubat 2004 tarihinde “B+ durağan”a, Standard & Poor’s “B+” olan kredi notumuzun görünümünü 8 Mart 2004 tarihinde durağandan pozitif, JCR “B+” olan kredi notumuzun görünümünü 12 Mart 2004 tarihinde durağandan pozitive yükseltmiştir (Tablo 18).

Tablo 18 : Türkiye’nin Kredi Notunun Gelişimi

	Moody's	Standard & Poor's	Fitch	JCR
2001 Sonu	B1 (negatif)	B- (durağan)	B (negatif)	B+ (negatif)
2002 Sonu	B1 (negatif)	B- (durağan)	B (durağan)	B+ (negatif)
2003 Sonu	B1 (durağan)	B+ (durağan)	B (pozitif)	B+ (durağan)
09.02.2004			B+ (durağan)	
08.03.2004		B+ (pozitif)		
12.03.2004				B+ (pozitif)
Mevcut Durum	B1 (durağan)	B+ (pozitif)	B+ (durağan)	B+ (pozitif)

3 BORÇ STOKU

3.1 GAYRİSAFİ BORÇ STOKU

3.1.1 KONSOLİDE BÜTÇE BORÇ STOKUNUN YAPISI

Konsolide bütçe borç stoku, 2004 yılının ilk üç aylık döneminde 2003 yılı sonuna göre yüzde 1 oranında artarak Mart ayı sonu itibariyle 285,7 katrilyon TL olmuştur (Tablo 19).

Tablo 19: Konsolide Bütçe Borç Stoku *

	2003			2004 Mart		
	Katrilyon TL	Milyar Dolar	% Pay	Katrilyon TL	Milyar Dolar	% Pay
▶ TOPLAM	282,9	202,7	100,0	285,7	217,9	100,0
▶ İÇ BORÇ STOKU	194,4	139,3	68,7	203,7	155,3	71,3
▶ DIŞ BORÇ STOKU	88,5	63,4	31,3	82,0	62,5	28,7
▶ TAHVİLLER	37,5	26,8	13,2	34,7	26,5	12,2
▶ KREDİLER	51,0	36,6	18,1	47,3	36,0	16,5

(*) Geçici, dönem sonu TCMB döviz kurları esas alınarak hesaplanmıştır.

TL cinsi borçların toplam borç stoku içindeki payı, 2004 yılı Ocak-Mart döneminde 2003 yıl sonuna göre yaklaşık 4 puanlık artışla yüzde 57,8 seviyesine yükselmiştir (Tablo 20, Grafik 12). Bu durum, kur hareketlerinin yanı sıra, söz konusu dönemde Hazine'nin gerek dış borçlarda, gerekse döviz cinsi iç borçlarda net borç ödeyicisi olmasından kaynaklanmıştır.

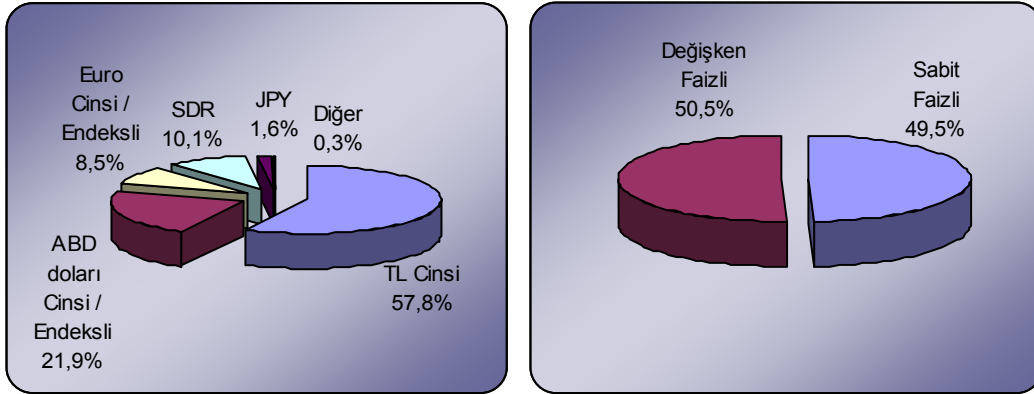
Tablo 20: 2004 Mart Sonu Konsolide Bütçe Borç Stokunun Döviz Kompozisyonu (% Pay) *

	ABD doları Cinsi /		Euro Cinsi /		SDR	JPY	Diğer	Toplam
	TL Cinsi	Endeksli	Endeksli	Endeksli				
TOPLAM	57,8	21,9	8,5	10,1	1,6	0,3	100,0	
▶ İÇ BORÇ STOKU	57,8	9,5	1,6	2,4	0,0	0,0	71,3	
▶ DIŞ BORÇ STOKU	0,0	12,3	6,9	7,6	1,6	0,3	28,7	

(*) Geçici, dönem sonu TCMB döviz kurları esas alınarak hesaplanmıştır.

2004 yılı Mart ayı sonu itibariyle, konsolide bütçe toplam borç stoku içinde sabit ve değişken faizli borçların payı yaklaşık aynı orandadır (Grafik 12).

Grafik 12: 2004 Mart Sonu İtibariyle Konsolide Bütçe Borç Stokunun Döviz ve Faiz Kompozisyonu

3.1.1.1 Konsolide Bütçe İç Borç Stoku

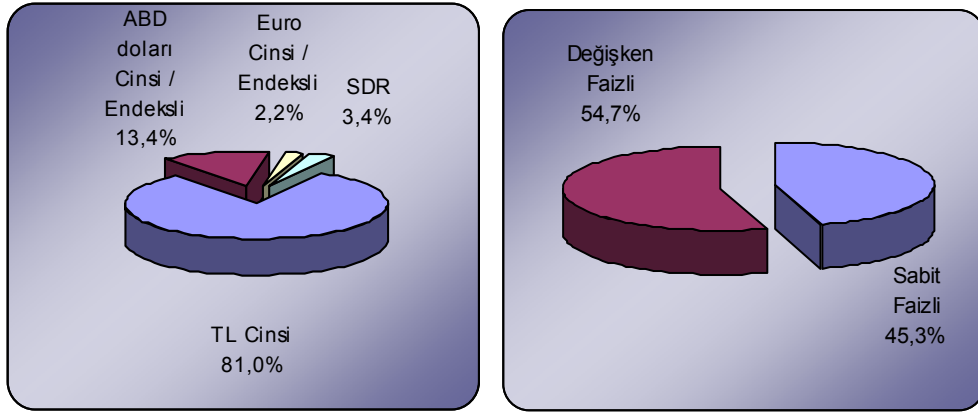
2003 yılı sonunda 194,4 katrilyon TL olan konsolide bütçe iç borç stoku, 2004 yılı Mart ayı sonu itibariyle 203,7 katrilyon TL'ye ulaşmıştır (Tablo 19).

Uygulanan ölçüt borçlanma politikaları⁴ kapsamında döviz cinsi/döviz endeksli iç borçların toplam stok içindeki payının azaltılmasına ve kur riskinin hafifletilmesine yönelik uygulamalar doğrultusunda, söz konusu borçların 2002 yılı sonunda yüzde 32 seviyesinde olan iç borç stoku içindeki payı, 2003 sonunda yüzde 22, 2004 Mart sonu itibariyle ise yüzde 19 seviyesine gerilemiştir (Grafik 13).

2004 yılının ilk çeyreğinde iç borç stokunun faiz kompozisyonunda geçen yıl sonuna göre önemli bir değişiklik olmamıştır. 2004 Mart sonu itibariyle değişken faizli senetlerin toplam iç borç stoku içindeki payı yüzde 54,7 seviyesindedir (Grafik 13).

⁴ Ölçüt borçlanma ve 2004 yılı borçlanma ölçütleri hakkında bilgi için Şubat 2004 tarihli Kamu Borç Yönetimi Raporu'na bakınız.

Grafik 13: 2004 Mart Sonu İtibariyle Konsolide Bütçe İç Borç Stokunun Döviz ve Faiz Kompozisyonu

Borçlanma vadelerindeki artışa paralel olarak nakit iç borç stokunun ortalama vadeye kalan süresi, 2004 yılının ilk üç ayında 2003 yılı sonuna göre, 0,3 ay artmıştır. Söz konusu dönemde nakit dışı senetlerin ortalama vadeye kalan süresi, senetlerin vadelerinin yaklaşmasına bağlı olarak yaklaşık üç ay azalmıştır (Tablo 21).

Tablo 21: İç Borç Stokunun Vadeye Kalan Süresi (Ay)

	2003	2004 Mart
Nakit	12,4	12,7
Nakit Dışı	51,2	48,5
Toplam	25,1	23,8

3.1.1.2 Konsolide Bütçe Dış Borç Stoku

2003 yılı sonunda 63,4 milyar ABD doları olan konsolide bütçe dış borç stoku, 2004 yılı Mart ayı sonu itibariyle 62,5 milyar ABD dolarına gerilemiştir.

2003 yılı sonuna göre konsolide bütçe dış borç stokunda meydana gelen 891 milyon ABD dolarlık azalmanın 437 milyon ABD dolarlık kısmı çapraz kur hareketlerinden, 454 milyon ABD dolarlık kısmı ise net dış borç itfasından kaynaklanmıştır.

2004 Mart ayı sonu itibariyle, konsolide bütçe dış borç stokunun 26,5 milyar ABD dolarlık kısmı yurt dışı piyasalarda ihraç edilmiş olan tahvillerden, 36 milyar ABD dolarlık kısmı ise kredilerden oluşmaktadır (Tablo 22). Dış tahvil stokunun 15,5 milyar ABD dolarlık kısmı ABD doları, 10,4 milyar ABD dolarlık kısmı Euro, 0,6 milyar dolarlık kısmı ise Japon Yeni cinsi senetlerden oluşmaktadır. 36 milyar ABD

dolarlık kredi stoku içinde ise en büyük paya 16,6 ABD milyar doları tutarındaki SDR cinsinden IMF kredileri sahiptir.

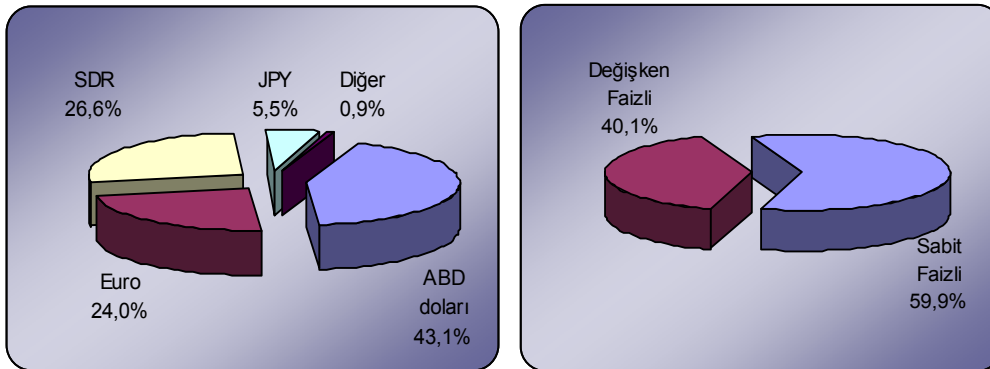
Tablo 22: 2004 Mart Sonu İtibariyle Konsolide Bütçe Dış Borç Stokunun Döviz Kompozisyonu (Milyar Dolar)*

	ABD		SDR	Japon		Diğer	Toplam
	Doları	Euro		Yeni			
TOPLAM	26,9	15,0	16,6	3,4	0,6	62,5	
▶ TAHVİLLER	15,5	10,4	0,0	0,6	0,0	26,5	
▶ KREDİLER	11,4	4,6	16,6	2,8	0,6	36,0	

(*) Geçici, dönem sonu TCMB döviz kurları esas alınarak hesaplanmıştır.

Dış borç stokunun döviz kompozisyonunda dolar cinsi borçlar yüzde 43 ile en büyük paya sahiptir. 2004 yılı Ocak-Mart döneminde Hazine, Euro cinsi yurtdışı tahvillerde net ödeyici, dolar cinsi tahvillerde ise net borçlanıcı olmuştur. Bu durum Euro/dolar paritesindeki değişimle beraber 2003 sonuna göre Euro cinsi borçların dış borç stokundaki payının 2,3 puan azalmasına, ABD doları cinsi borçların payının ise 2,6 puan artmasına neden olmuştur (Tablo 22, Grafik 14).

Grafik 14: 2004 Mart Sonu İtibariyle Konsolide Bütçe Dış Borç Stokunun Döviz ve Faiz Kompozisyonu

Konsolide bütçe dış borç stoku içinde sabit faizli borçlar, yüzde 60'lık payla ağırlıktadır. Dış borç stokunun yüzde 42'sini oluşturan dış tahvil stokunun ise tamamı sabit faizlidir (Grafik 14).

3.2 KONSOLİDE BÜTÇE BORÇ STOKU DEĞİŞİMİ

3.2.1 İÇ BORÇ

2003 Aralık sonu itibariyle 194,4 katrilyon TL olan konsolide bütçe iç borç stoku, 2004 yılının Mart ayı sonu itibariyle 203,7 katrilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Yılın ilk çeyreğinde iç borç stoku yüzde 4,8'lik (9,3 katrilyon TL) bir artış göstermiştir. Aynı dönemde konsolide bütçe net iç finansman tutarı 10,5 katrilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Konsolide bütçe net iç finansman tutarı ile iç borç stokundaki artış arasındaki 1,2 katrilyon TL'lik farkın, 100 trilyon TL'si kağıt iadesinden, 23 trilyon TL'si iskonto giderinden, 1,1 katrilyon TL'si ise kur farkından kaynaklanmaktadır (Tablo 23).

Tablo 23: Konsolide Bütçe İç Borç Stoku Değişimi (Trilyon TL)

▶ 2003 Aralık İç Borç Stoku	194.387
▶ 2004 Ocak-Mart İç Borç Stok Değişimi	9.321
◆ Bütçe Net İç Finansman (+)	10.518
◆ Nakit Dışı İkrazen Borçlanma (+)	0
◆ Nakit Dışı Mahsuben Net Borçlanma (+)	-100
◆ TMSF kağıt iadesi	-100
◆ Kur Farkı (+)	-1.120
◆ İskonto Gideri (+)	23
▶ 2004 Mart İç Borç Stoku	203.708

* Geçici

3.2.2 DIŞ BORÇ

2003 yılının Aralık sonunda 88,5 katrilyon TL olan konsolide bütçe dış borç stoku, 6,5 katrilyon TL azalarak 2004 Mart ayının sonu itibariyle 82 katrilyon TL olmuştur. 2004 yılının ilk çeyreğinde konsolide bütçede 959 trilyon TL net dış borç ödemesi gerçekleştirilmiştir. Konsolide bütçe net dış finansmanı ile aynı dönemde dış borç stokundaki artış arasında 5,6 katrilyon TL'lik bir fark oluşmuştur. Bu farkın 397 trilyon TL'lik kısmı konsolide bütçe kapsamında (ikrazen ve/veya tahsisli) kullanılan dış proje kredilerinden, 6 katrilyon TL'si ise kur farkından meydana gelmektedir (Tablo 24).

Tablo 24: Konsolide Bütçe Dış Borç Stoku Değişimi (Trilyon TL)

▶ 2003 Yılı Dış Borç Stoku	88.509
▶ 2004 Ocak-Mart Dış Borç Stok Değişimi	-6.529
◆ Bütçe Net Dış Finansmanı (+)	-959
◆ Dış Proje Kredileri (+)	397
◆ Kur Farkı (+)	-5.967
▶ 2004 Mart Dış Borç Stoku	81.980

* Geçici

3.3 KAMU NET BORÇ STOKU

2003 yıl sonu itibariyle kamu net borç stoku 2002 yıl sonuna göre yaklaşık yüzde 16 oranında nominal artış göstererek 251,4 katrilyon TL'ye ulaşmıştır (Tablo 25).

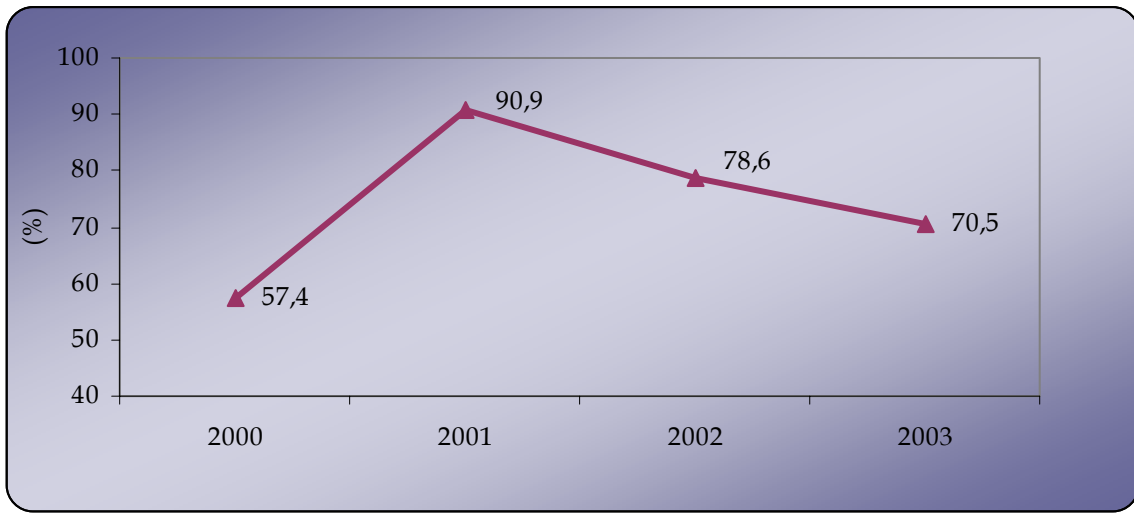
Tablo 25: Kamu Net Borç Stoku*

(Trilyon TL)	2002	2003 Ç1	2003 Ç2	2003 Ç3	2003
Toplam Kamu Net Borç Stoku (I-II-III-IV)	216.284	233.282	231.491	233.996	251.408
I- Toplam Kamu Borç Stoku (Brüt)	257.543	275.348	273.750	276.261	297.700
A- İç Borç	154.798	167.555	180.094	183.960	201.319
Konsolide Bütçe	149.870	162.558	175.270	178.712	194.387
Diğer Kamu	4.928	4.997	4.824	5.248	6.932
B- Dış Borç	102.745	107.793	93.656	92.301	96.382
Konsolide Bütçe	92.882	97.687	85.424	84.521	88.551
Diğer Kamu	9.863	10.106	8.232	7.780	7.830
II- Merkez Bankası Net Varlıkları	25.375	25.549	24.029	23.049	24.733
Net Dış Varlıklar	13.660	13.485	12.206	19.109	17.262
Diğer Varlık ve Yükümlülükler (Net)	11.715	12.064	11.823	3.941	7.471
III- Kamu Mevduatı	10.930	10.699	11.587	11.537	12.653
Konsolide Bütçe	5.098	3.445	5.148	5.147	5.062
Diğer Kamu	5.832	7.254	6.439	6.390	7.591
IV- İşsizlik Sigortası Fonu Net Varlıkları	4.954	5.818	6.644	7.679	8.905
Bilgi İçin:					
Net Dış Borç Stoku	89.085	94.308	81.450	73.193	79.119
Net İç Borç Stoku	127.199	138.974	150.041	160.803	172.289

(*)Geçici

2002 yıl sonunda toplam stok içindeki payı yaklaşık yüzde 59 olan net iç borç stoku 2003 yıl sonunda yüzde 68,5'e çıkarken, aynı dönemde yüzde 41 olan net dış borç stokunun payı yüzde 31,5'e düşmüştür. Söz konusu değişimin temel nedenlerinden biri, bu dönemde TL/dolar kurunda yaşanan yüzde 14,6 oranındaki düşüştür. Ayrıca, Aralık ayında İmar Bankası için TMSF'ye ikrazen ihraç edilen yaklaşık 6,8 katrilyon TL tutarındaki tahviller nedeniyle konsolide bütçe iç borç stokunda oluşan artış da net iç borç stoku payının değişiminde etkili olmuştur.

Grafik 15: Kamu Net Stoku/GSMH(*)

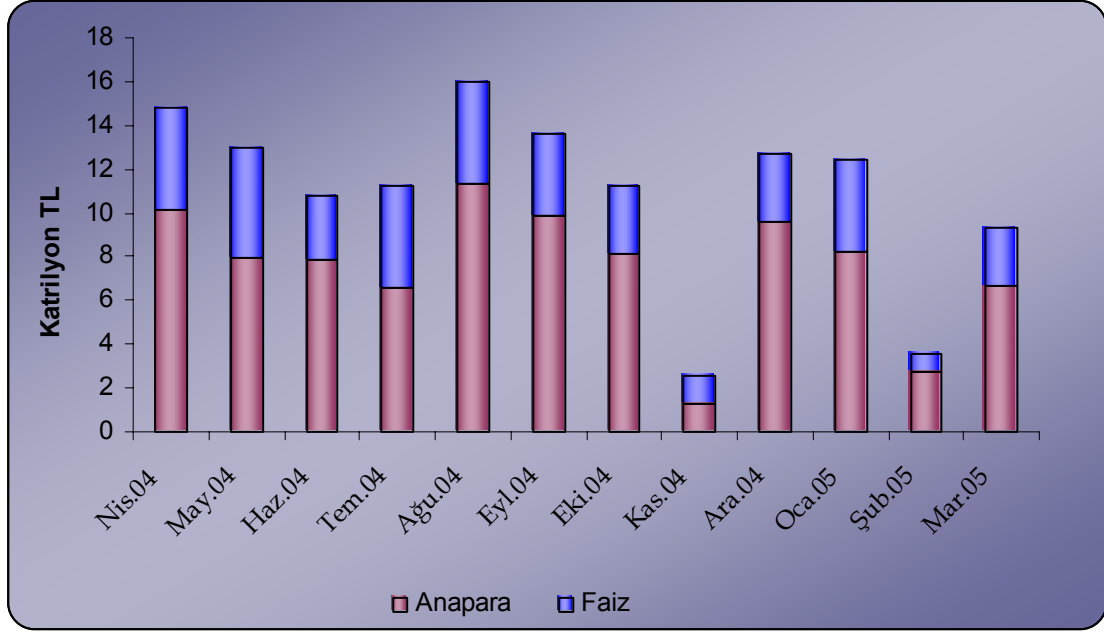
*Geçici

Kamu net borç stokunun GSMH içindeki payı 2002 yıl sonundan itibaren düşüş eğilimine girmiştir (Grafik 15). Nitekim, 2001 yıl sonu itibariyle yüzde 90,9 olan net borç stokunun GSMH'ya oranı 2003 yıl sonunda yüzde 70,5 oranına gerilemiştir.

4 BORÇ SERVİSİ PROJESİYONU

2004 yılı Mart ayı sonu itibariyle, Nisan 2004-Mart 2005 dönemleri arasındaki toplam 131,2 katrilyon TL tutarındaki kesinleşmiş iç borç ödemesinin aylara göre dağılımı Grafik 16'da yer almaktadır. Söz konusu ödemeler, faiz ve döviz kuru gerçekleştirmeleri ile yeni borçlanmalara bağlı olarak değişebilecektir.

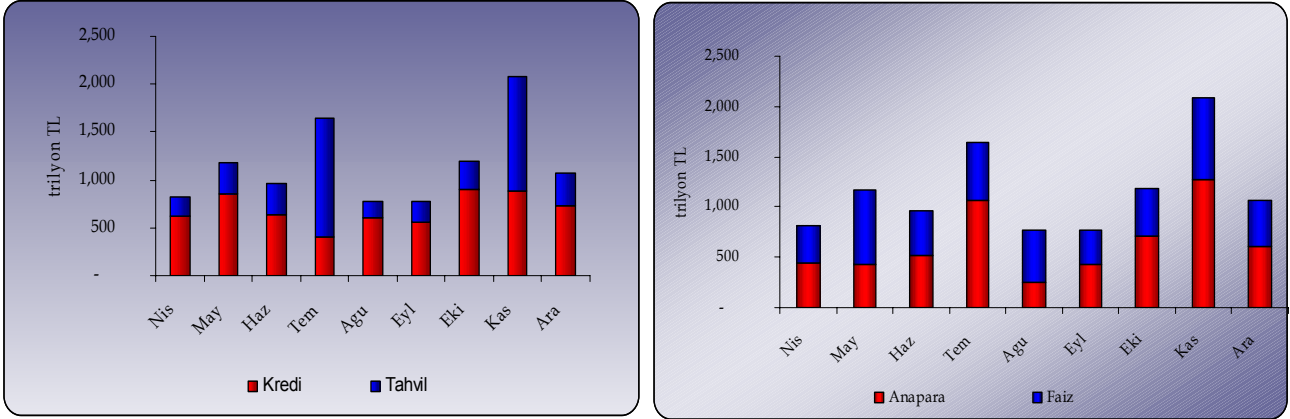
Grafik 16: Nisan 2004 - Mart 2005 Dönemi Kesinleşmiş İç Borç Ödemeleri (*)

(*) 2004 Mart sonu itibariyle.

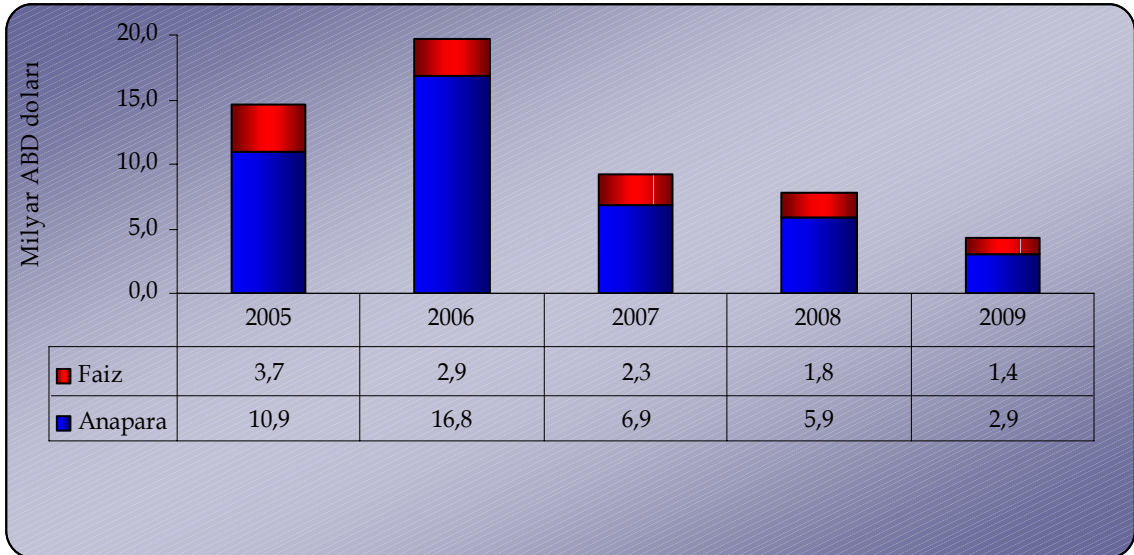
2004 yılının Nisan-Aralık döneminde kredilerden kaynaklanan dış borç geri ödemelerinin 6,2 katrilyon TL (3,8 milyar ABD Doları), tahvillerden kaynaklanan ödemelerin ise 4,3 katrilyon TL (2,6 milyar ABD Doları) olacağı öngörülmektedir. Aynı dönemde yapılacak toplam 10,5 katrilyon TL (6,4 milyar ABD Doları) tutarında dış borç geri ödemesinin 5,7 katrilyon TL'si (3,5 milyar ABD Doları) anapara ve 4,8 katrilyon TL'si (2,9 milyar ABD Doları) faiz ödemesinden oluşmaktadır (Grafik 17).

Grafik 17: 2004 Yılı Nisan-Aralık Döneminde Öngörülen
Konsolide Bütçe Dış Borç Geri Ödemeleri

2005-2009 yılları arasında konsolide bütçe dış borç geri ödemeleri kapsamında toplam 55,6 milyar ABD Doları tutarında borç servisi yapılacağı öngörülmektedir. Bu ödemelerin yüzde 78'i (43,5 milyar ABD doları) anapara, yüzde 22'si (12,1 milyar ABD doları) faiz ödemeleridir. Aynı dönemde, toplam ödemelerin yüzde 59'u (33 milyar ABD Doları) kredilerden, yüzde 41'i (22,6 milyar dolar) ise tahvillerden kaynaklanmaktadır (Grafik 18).

Grafik 18: Konsolide Bütçe Toplam Dış Borç Ödeme Projeksiyonu

5 HİBELER

Türkiye Cumhuriyeti, 2004 yılı ilk çeyreğinde herhangi bir hibe vermemiş; buna karşılık, 651 bin doları Euro cinsinden ve 1,4 milyonu dolar cinsinden olmak üzere toplam 2 milyon dolar⁵ tutarında hibe sağlamıştır. Söz konusu hibeler Dünya Bankası, İspanya Krallığı ve TDA⁶ tarafından verilmiştir.

Bu dönemde sağlanan hibelerin en büyük kalemini Dünya Bankası'ndan alınan 927,5 bin dolar tutarındaki "İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi" oluşturmaktadır (Tablo 26).

Tablo 26: 2004 Yılı Birinci Çeyreğinde Hazine Müsteşarlığınca Sağlanan Hibeler

Hibenin Adı	Alınan Kurum/ Kuruluş / Ülke	Alınış Tarihi	Kullandınlan Kuruluş	Miktar	Döviz Cinsi	Kullanım Tarihi
► Mersin Limanı Fizibilite Çalışması	İspanya Krallığı	19.01.2004	Ulaştırma Bakanlığı-DLHİ	259.630	Euro	23.01.2004 %25 avans
► Çandarlı Limanı Fizibilite Çalışması	İspanya Krallığı	19.01.2004	Ulaştırma Bakanlığı-DLHİ	261.393	Euro	23.01.2004 %25 avans
► İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık (ISMEP) Projesi	Dünya Bankası Yönetimindeki Japon PHRD Hibesi	23.01.2004	Başbakanlık Proje Uygulama Birimi	927.500	Dolar	-
► Etkin Kamu Yükümlülük Yönetimi için Kurumsal Kapasite Gelişiminin Güçlendirilmesi	Dünya Bankası Kurumsal Gelişim Fonu (IDF)	09.03.2004	Hazine Müsteşarlığı, Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü	320.000	Dolar	-
► Gayrimenkul Bilgi Sistemi Fizibilite Çalışması	United States Trade and Development Agency (TDA)	22.03.2004	Küçükçekmece Belediyesi	114.000	Dolar	-
Toplam				2.000.000	Dolar	

⁵ Hibe alınış tarihindeki çapraz kurlardan çevrilmiştir.

⁶ United States Trade and Development Agency (TDA)

6 KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER

6.1 HAZİNE GARANTİLİ DIŞ BORÇ STOK YAPISI ⁷

2002 yıl sonu itibariyle 6,2 milyar dolar olan Hazine garantili dış borç stoku 2003 yıl sonu itibariyle yüzde 6 oranında bir azalışla yaklaşık 5,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir (Tablo 27).

Tablo 27: 2003 Yıl Sonu İtibariyle Hazine Garantili Dış Borç Stoku

	Trilyon TL	Milyon \$	%
TOPLAM	8.113	5.812	100
KİTLER	4.437	3.178	55
YEREL YÖNETİMLER	1.801	1.290	22
BÜTÇE DIŞI FONLAR	877	628	11
KALKINMA VE YATIRIM BANKALARI	999	716	12

(*) Geçici

(**) 31 Aralık 2003 tarihinde geçerli olan TCMB döviz alış kuru esas alınarak hesaplanmıştır (1 \$=1.395.835).

2003 yılının ilk üç çeyreğinde stokun bütçe sınıfı bazındaki dağılımı sabit kalmış, buna karşılık yılın son çeyreğinde KİT'lerin stok içerisindeki payı 2 puan azalırken, kalkınma ve yatırım bankalarının payı 2 puan artmıştır.

Tablo 28: Hazine Garantili Dış Borç Stokunun 2003 Yılı Çeyrekler İtibariyle Gelişimi

	Mart		Haziran		Eylül		Aralık	
	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%	Milyon \$	%
TOPLAM	6.028	100	5.904	100	5.811	100	5.812	100
KİTLER	3.449	57	3.362	57	3.286	57	3.178	55
YEREL YÖNETİMLER	1.416	23	1.358	23	1.308	23	1.290	22
BÜTÇE DIŞI FONLAR	643	11	628	11	614	11	628	11
KALKINMA VE YATIRIM BANKALARI	521	9	556	9	604	10	716	12

(*) Geçici

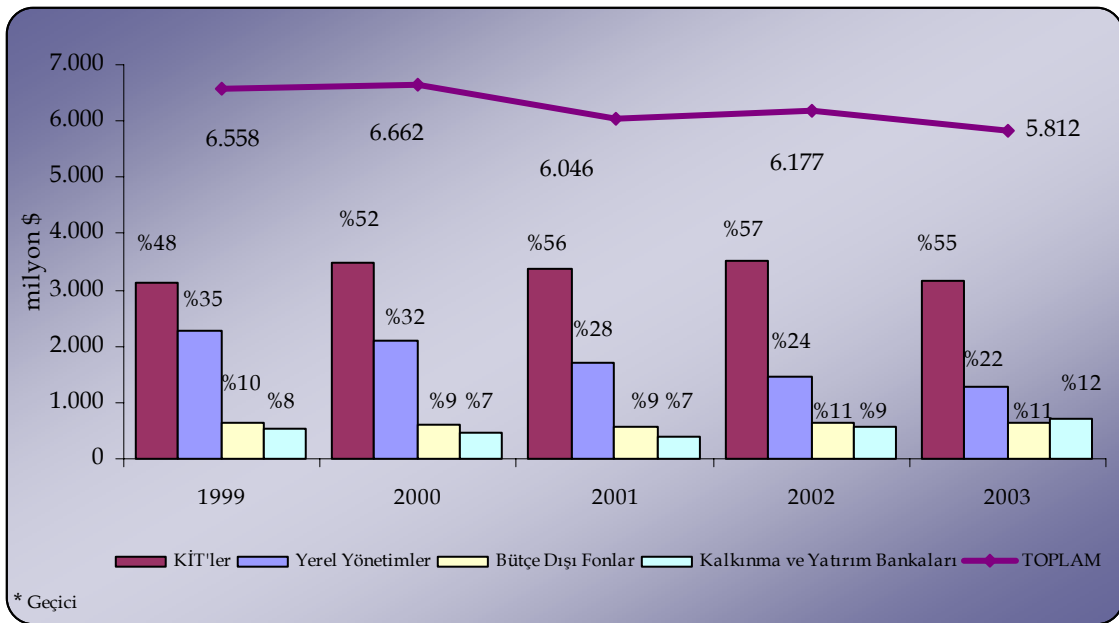
Hazine garantili dış borç stokunun son beş yıl içerisindeki gelişimine bakıldığında, ortalama 6,5 milyar dolar seviyesindeki stokun izlenen mali disiplini

⁷ Garantili dış borç stoku kurumlardan gelen bildirimler çerçevesinde hazırlandığından veriler doğrudan yükümlülükler göre 3 ay gecikmeli olarak güncellenmektedir.

sağlayıcı politikaların bir sonucu olarak 2003 yıl sonunda 5,8 milyar dolar seviyesine gerilediği görülmektedir⁸ (Grafik 19).

Hazine garantili dış borç stokunun bütçe sınıfına göre dağılımı incelendiğinde ise, son beş yılda KİT'ler ve yerel yönetimlerin stok içinde en büyük payı aldığı, buna karşılık, Hazine garantisi sağlanmasında geçmiş dönem borç ödeme performansının dikkate alınmasının bir sonucu olarak, 2003 yıl sonunda yeni garantilerin daha çok kalkınma ve yatırım bankalarına sağlanması nedeniyle söz konusu kuruluşların stok içindeki payının 2001 yılındaki yüzde 7'lik seviyesinden 2003 yılında yüzde 12'ye yükseldiği dikkat çekmektedir.

Grafik 19: Hazine Garantili Dış Borç Stoku

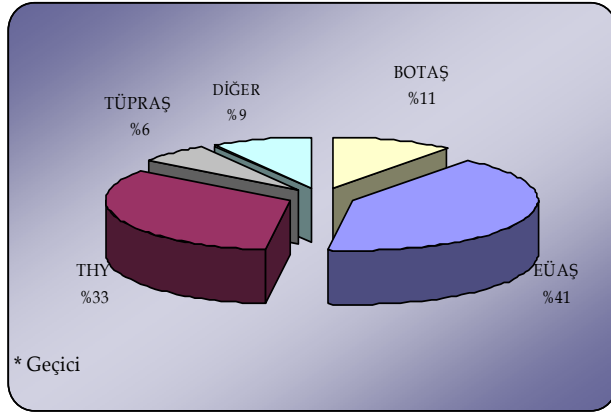

2003 yıl sonu itibariyle toplam Hazine garantili borç stoku içerisindeki payı yüzde 55 olan KİT'lere ait borç stoku içinde en büyük payları sırasıyla Türk Hava Yolları (THY), Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ), Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) ve Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ) almaktadır (Grafik 20).

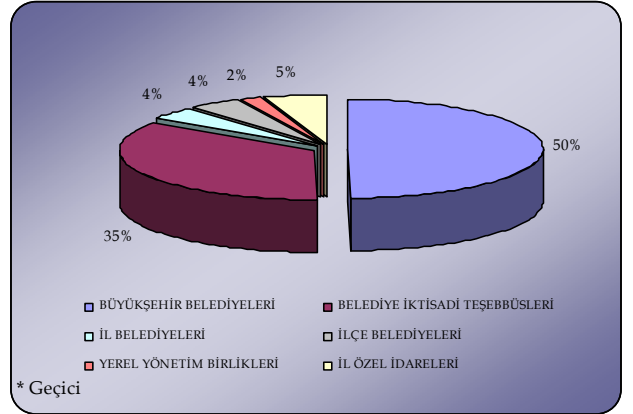
Yerel yönetimlerin garantili borç stoku dağılımına bakıldığında ise, en büyük payı yüzde 50 ile büyükşehir belediyelerinin ve yüzde 35 ile belediye iktisadi teşebbüslerinin aldıkları görülmektedir (Grafik 21).

⁸ Koşullu yükümlülüklerin yönetiminde mali disiplini sağlamaya dönük düzenleme ve uygulamalar için Şubat 2004 tarihli Kamu Borç Yönetimi Raporunun Ek 2 Bölümüne bakınız.

Grafik 20: KİT'lerin Garantili Borç Stoku İçinde Payı Yüksek Olan Kurumlar

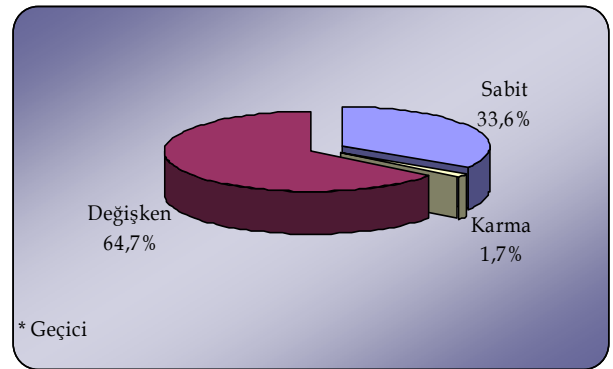
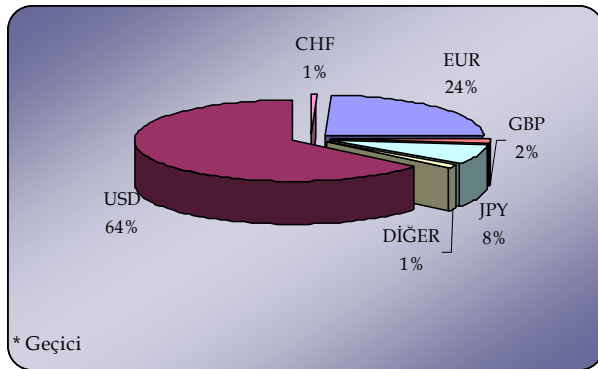

Grafik 21: Yerel Yönetimler Arasında Garantili Borç Stoklarının Dağılımı

Hazine garantili dış borç stokunun 2003 yıl sonu itibarıyla döviz kompozisyonu incelendiğinde ise, stokun yüzde 64'ünün dolar cinsinden, yüzde 24'ünün ise Euro cinsinden oluştuğu görülmektedir. Söz konusu dönemde, stokun yüzde 65'i değişken faizli kredilerden, yüzde 34'ü ise sabit faizli kredilerden oluşmaktadır (Grafik 22).

Grafik 22: Garantili Dış Borç Stokunun Döviz ve Faiz Kompozisyonu

6.2 SAĞLANAN GARANTİLER

24.12.2003 tarih ve 5027 sayılı Bütçe Kanununun 25. maddesi uyarınca, 2004 yılı içerisinde sağlanacak garantili imkan limiti 1 milyar dolar olarak belirlenmiştir. 2004 yılı ilk çeyreğinde T. Sınai ve Kalkınma Bankası, T. Vakıflar Bankası, T.C. Ziraat Bankası, T. Halk Bankası ve T. Kalkınma Bankası'nın Avrupa Yatırım Bankası'ndan aldığı 250 milyon Euro ve T. Sınai ve Kalkınma Bankası'nın Dünya Bankası'ndan aldığı 303,1 milyon dolar tutarındaki krediler için garanti sağlanmıştır (Tablo 29).

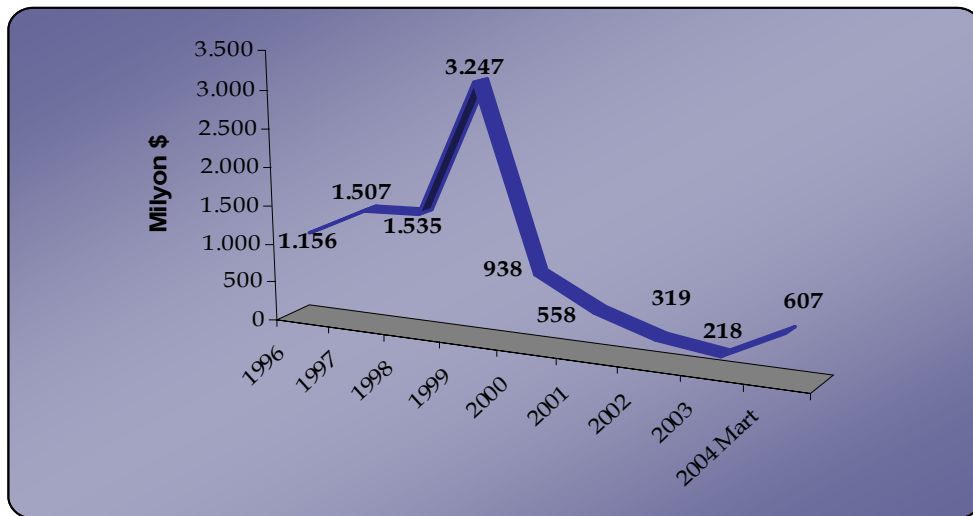
Tablo 29: 2004 Yılı Ocak-Mart Döneminde Sağlanan Hazine Garantileri

	Anlaşma Tarihi	Döviz Cinsi	Anlaşma Miktarı	Kreditör
Türkiye Sınai Kalkınma Bankası	20.02.2004	ABD Doları	303.100.000	Dünya Bankası
Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, T. Vakıflar Bankası, T.C. Ziraat Bankası, T.Halk Bankası, Türkiye Kalkınma Bankası	04.03.2004	EURO	250.000.000	Avrupa Yatırım Bankası
Toplam \$ Karşılığı			606.950.000	

Dünya Bankası'ndan ihracatın finansmanında aracılık amacıyla sağlanan kredinin anlaşması 20 Şubat 2004 tarihinde imzalanmış ve söz konusu kredi 19 Mart 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kredi, 6 yılı geri ödemesiz dönem olmak üzere toplam 16 yıl vadeli olup, faiz oranı Libor + yüzde 0.50'dir. Avrupa Yatırım Bankası'ndan (AYB) 4 Mart 2004 tarihli anlaşmayla sağlanan kredi KOBİ'lerin desteklenmesi amacıyla kullanılacaktır.

1999 yılından bu yana azalma eğilimi gösteren Hazine garantisi sağlanan kredi miktarında, 2004 yılında bir artış görülmektedir. Söz konusu dönemde sağlanan Hazine garantili kredi miktarı, 2001 yılından bu yana ulaştığı en yüksek seviyede, 607 milyon dolar tutarında gerçekleşmiştir. Bu durum, 12.04.2002 tarihli "Hazine Garantileri Verilmesi, İzlenmesi, Bütçeleştirilmesi ve Raporlanmasına İlişkin Esas ve Usullere Dair Yönetmelik"le beraber uygulamaya başlanılan sistemin yerleşmeye başladığının bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

Grafik 23: Sağlanan Garantili Kredilerin Gelişimi

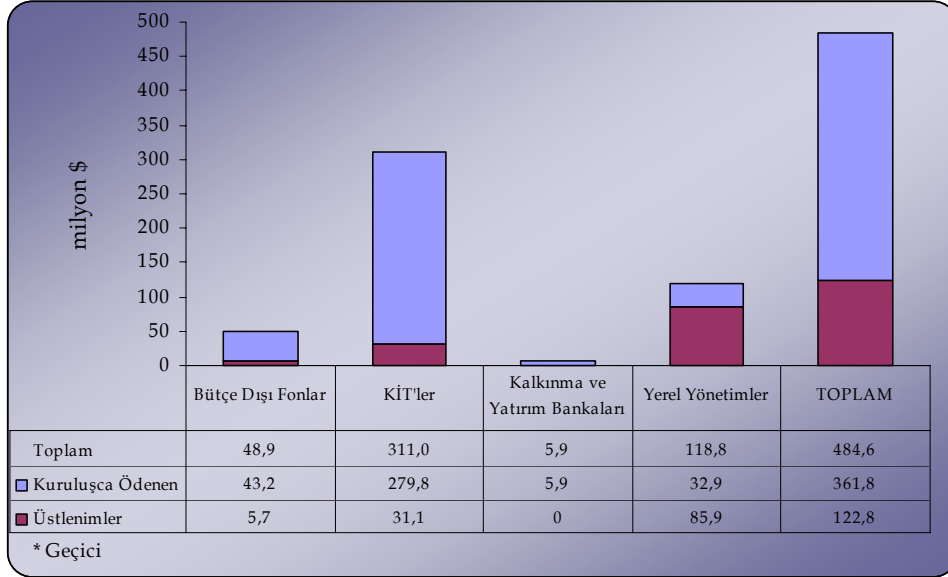

6.3 KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER KAPSAMINDA YAPILAN ÖDEMELER

6.3.1 GERİ ÖDEMELER

2003 yılı son çeyreğinde Hazine garantili krediler kapsamında yaklaşık 311 milyon doları KİT'lerin, 118,8 milyon doları yerel yönetimlerin, 48,9 milyon doları bütçe dışı fonların ve 5,9 milyon doları kalkınma ve yatırım bankalarının borçlarından olmak üzere toplam 484,6 milyon dolar geri ödeme gerçekleştirilmiştir (Grafik 24).

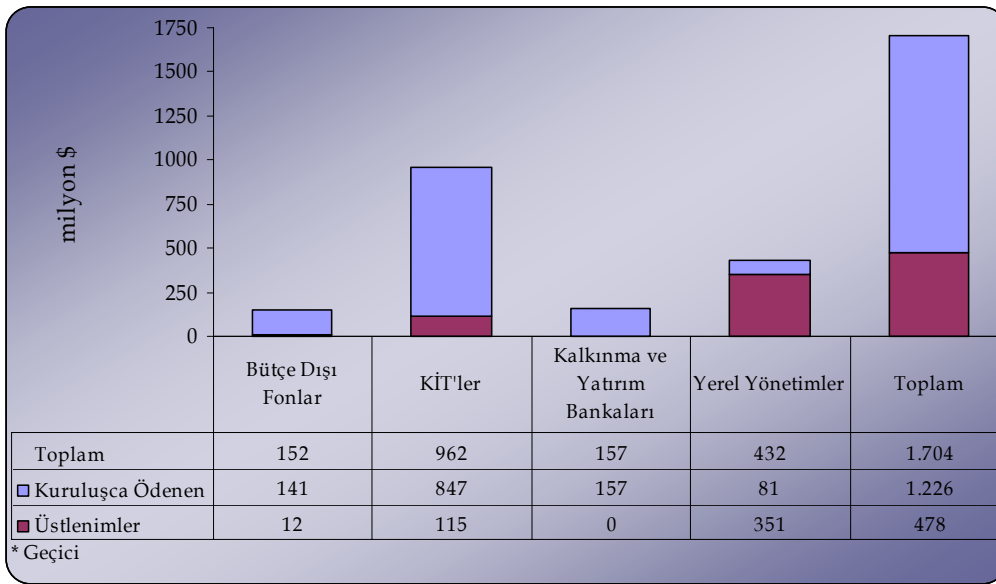
Grafik 24: Garantili Kredi Borç Servisi (Ekim Aralık 2003)

Söz konusu dönemde gerçekleştirilen ödemelerin yüzde 75'i kuruluşlar tarafından yapılmıştır. 2003 yılının son çeyreğinde Hazine tarafından üstlenilen garantili borç geri ödeme oranı, KİT'lerde yüzde 10, bütçe dışı fonlarda ise yüzde 12 olmuş; kalkınma ve yatırım bankaları için Hazine tarafından üstlenim yapılmamıştır. Aynı dönemde, Hazine'nin yerel yönetim borçlarından üstlendiği tutarın borç servisine oranı yüzde 72 olmuştur.

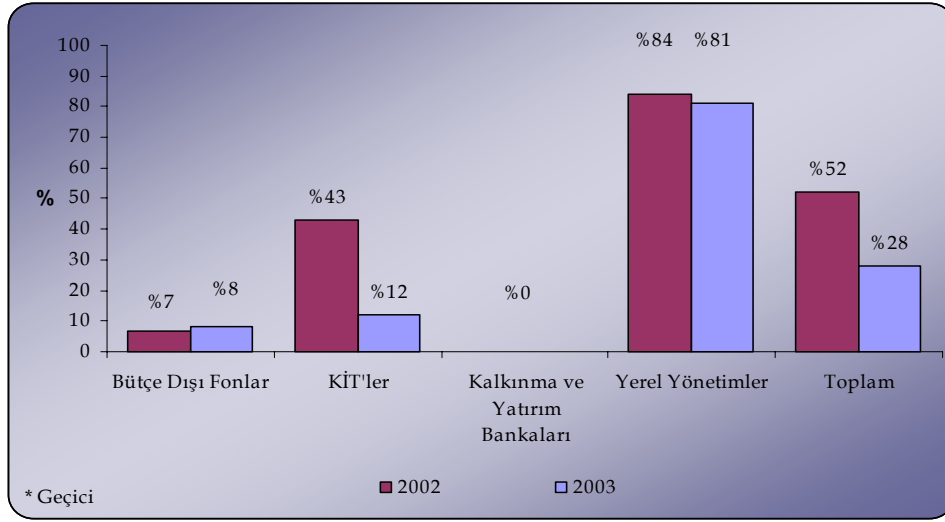
2003 yılının tamamında garantili borçlardan kreditorlere toplam 1,7 milyar geri ödeme gerçekleştirilmiştir. Ödemelerin 962 milyon doları KİT'lerin, 152 milyon doları bütçe dışı fonların, 157 milyon doları kalkınma ve yatırım bankalarının; 432 milyon doları ise yerel yönetimlerin borçları için gerçekleştirilmiştir (Grafik 25).

Grafik 25: 2003 Yılında Garantili Kredi Borç Servisleri

Hazine tarafından üstlenilen garantili borçların toplam borç servisine oranı 2003 yıl sonu itibariyle yüzde 28 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran, bir önceki yıla kıyasla 24 puanlık bir düşüşe işaret etmektedir. 2002 yılında yürürlüğe giren 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ve ilgili yönetmeliklerle yapılan düzenlemelerin etkisiyle garantilerden Hazinece üstlenilen tutarlar önemli ölçüde azalma göstermiştir. 2003 yılındaki azalma büyük ölçüde KİT'lerden kaynaklanmaktadır. Hazine, 2002 yılında bu kuruluşların borçlarının yüzde 43'ünü üstlenmiş, 2003 yılında bu oran yüzde 12'ye düşmüştür. Yerel yönetimlerin borçlarından Hazinece yapılan üstlenimlerin bu kuruluşların toplam borç geri ödemeleri içindeki payı 2002 yılında yüzde 84 iken, 2003 yılı sonunda yüzde 81'e gerilemiştir (Grafik 25 ve Grafik 26).

Grafik 26: Üstlenim Oranları⁹

6.3.2 RİSK HESABI¹⁰

Kuruluşların mali imkanlarının yetersizliğinden dolayı, 2004 yılı ilk çeyreğinde Risk Hesabından toplam 137,1 trilyon TL ödeme ve 40,6 trilyon TL tahsilat gerçekleştirilmiştir (Tablo 30).

Tablo 30: Risk Hesabı Hareketleri (Milyar TL)

	Ocak- Mart 03	Nisan- Haziran 03	Temmuz- Eylül 03	Ekim- Aralık 03	Ocak- Mart 04
▶ 2003'ten Devir Bakiyesi					107
▶ Ödeme Toplamı	266.290	289.030	188.837	259.414	137.136
KİT'ler	30.763	87.249	9.256	45.568	6.370
Yap-İşlet-Devret	89.374	42.697	74.273	82.390	31.919
Yerel Yönetimler	146.153	150.553	105.307	122.986	98.846
Bütçe Dışı Fonlar	0	8.531	0	8.469	0
▶ Kur Farkı	-121,4	83,8	-3,4	-49,8	-4,2
▶ Gelirler Toplamı (-) (*)	4.342	10.583	27.670	36.151	40.629
KİT'ler	713	4.321	18.835	23.518	27.016
Yap-İşlet-Devret	0	0	26	40	41
Yerel Yönetimler	3.629	6.262	8.489	12.371	13.479
Bankalar	0	0	321	222	93
Bütçe Dışı Fonlar	0	0	0	0	0

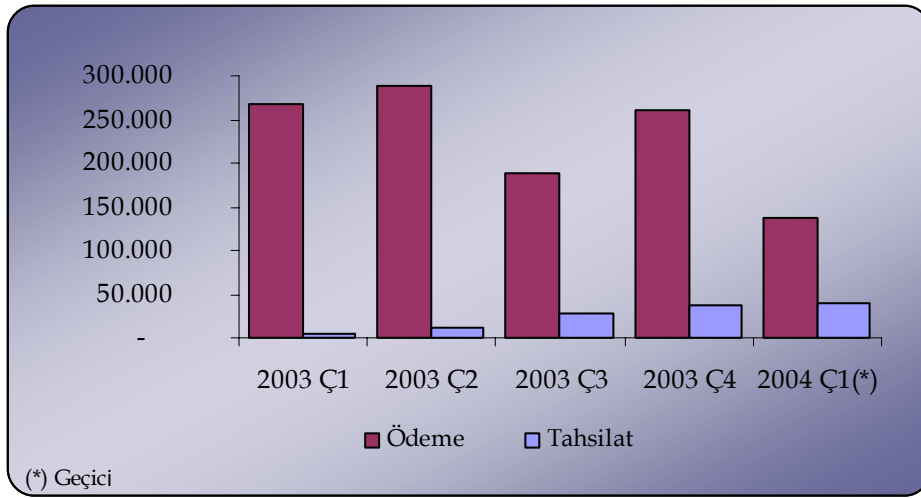
(*) Geçici

⁹ 2003 yılı ikinci çeyreğinde kreditora yapılan geri ödemelerin yenilenmesine yönelik olarak düzeltme yapılması nedeni ile üstlenim oranlarında değişiklik olmuştur.

¹⁰ Risk hesabının niteliği ve işleyişi ile ilgili ayrıntılı bilgi için Şubat 2004 tarihli Kamu Borç Yönetimi Raporuna bakınız.

Söz konusu dönemde 2003 yılı ilk çeyreğine kıyasla ödemeler yüzde 49 oranında bir azalma göstermiştir (Grafik 27). Risk Hesabı'nın temel kaynağı Hesaptan gerçekleştirilen ödemeler karşılığında ilgili kuruluşlardan yapılan tahsilatlardır. 2003 yılı başında oluşturulan Risk Hesabından karşılanan ödemelerin geri dönüşleri daha sonraki dönemlerde başlayacaktır. Gelir rakamlarının, 2004 yılı ilk çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine kıyasla önemli ölçüde artmış olması bu gelişmenin bir sonucudur.

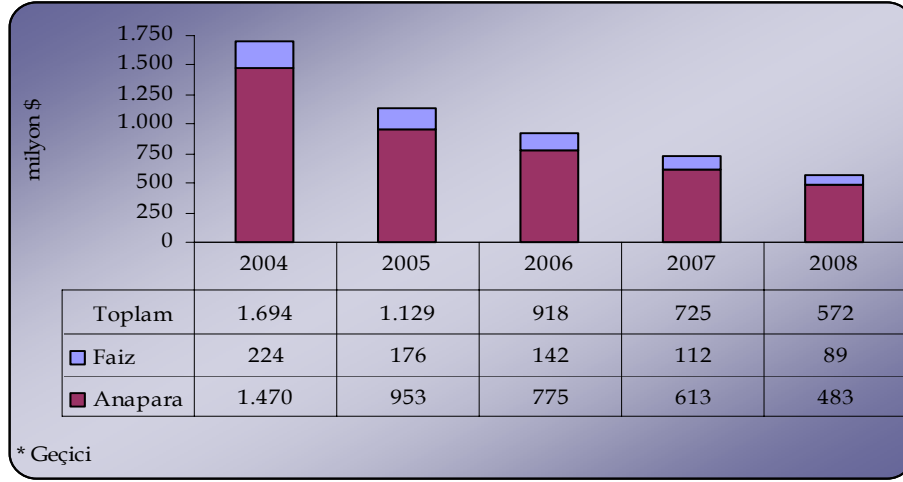
Grafik 27: Risk Hesabı Gelişmeleri

6.4 GERİ ÖDEME PROJEKSİYONU

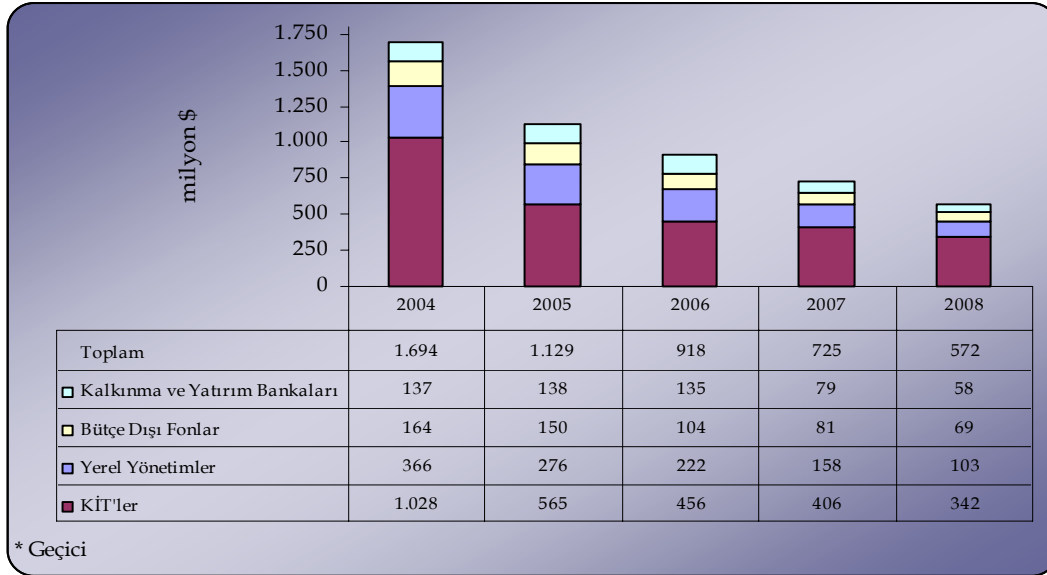
2004 yılında Hazine garantili krediler kapsamında 224 milyon dolar faiz ve 1,5 milyar dolar anapara olmak üzere toplam 1,7 milyar dolar ödeme yapılması beklenmektedir. 2004 ile 2008 yılları arasında ise toplam garantili kredi geri ödemelerinin yüzde 71'inin gerçekleştirilmesi beklenmektedir (Grafik 28).

Grafik 28: Garantili Kredi Geri Ödeme Projeksiyonlarının Anapara Faiz Dağılımı ¹¹

Hazine garantili dış borç servis projeksiyonunun kurumsal bazda dağılımına bakıldığında ise, 2004 yılında 1,7 milyar dolar tutarındaki geri ödemelerin yaklaşık 1 milyar dolarının KİT'ler, 366 milyon dolarının yerel yönetimler, 164 milyon dolarının bütçe dışı fonlar ve 137 milyon dolarının kalkınma ve yatırım bankaları tarafından ödeneceği öngörülmektedir (Grafik 29).

Grafik 29: Garantili Kredi Geri Ödeme Projeksiyonlarının Bütçe Sınıflarına Göre Dağılımı¹²

¹¹ Projeksiyona ilişkin veriler taahhüt bazındadır ve dolar karşılıkları 30/12/2003 tarihli çapraz kurlar esas alınarak hesaplanmıştır. 2009 yılı ve sonrasında 1,9 milyar doları anapara ve 233 milyon doları faiz olmak üzere toplam 2,1 milyar dolar geri ödeme yapılması beklenmektedir.

¹² Projeksiyona ilişkin veriler taahhüt bazındadır ve dolar karşılıkları 30/12/2003 tarihli çapraz kurlar esas alınarak hesaplanmıştır. 2009 yılı ve sonrasında bütçe dışı fonlar için 186 milyon dolar, KİT'ler için 1,3 milyar dolar, kalkınma ve yatırım bankaları için 263 milyon dolar ve yerel yönetimler için 329 milyon dolar olmak üzere toplam 1,7 milyar dolar geri ödeme yapılması beklenmektedir.

7 ALACAK YÖNETİMİ

7.1 HAZİNE ALACAK STOKUNUN YAPISI¹³

Hazine alacak stoku, genel ve katma bütçe dışındaki kuruluşlara verilmiş bulunan geri ödeme ve yatırım garantilerinden gerçekleşen üstlenimler ile ikrazen kullandırılmış ancak Hazine'ye geri ödenmemiş borçlardan oluşmaktadır.

2003 sonu itibariyle 50,2 katrilyon TL olan alacak stoku yaklaşık 1,2 katrilyon TL artarak 2004 yılı Mart ayı itibariyle 51,4 katrilyon TL tutarına ulaşmıştır (Tablo 31). Söz konusu artışın sebebi bütçe dışı fonlardan olan alacaklardaki artıştır. Stokun en büyük kalemini yüzde 62 pay ile bütçe dışı fonlar oluşturmakta olup, bunun yüzde 94'ü TMSF'den olan alacaklardır. Stokun yüzde 25'ini mahalli idareler, yüzde 10'unu KİT'ler, yüzde 2'sini bankalar ve yüzde 1'ini de diğer kuruluşlarından olan alacaklar oluşturmaktadır (Tablo 31, Grafik 30).

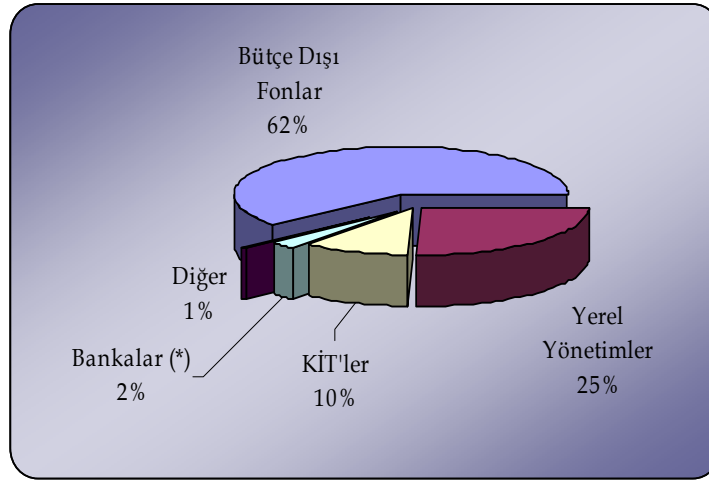
Tablo 31: Hazine Alacak Stoku (Trilyon TL)

	2003	Mart 2004
▶ BÜTÇE DIŞI FONLAR	31.040	32.163
▶ YEREL YÖNETİMLER	12.138	12.610
▶ KİT'LER	5.374	5.102
▶ BANKALAR (*)	1.281	1.176
▶ KATMA BÜTÇE	112	106
▶ KAR AMACI GÜTMİYEN KUR.	64	64
▶ BANKACILIK DIŞI FİNANSAL KUR.	54	51
▶ PARASAL OLMAYAN KUR.	70	69
▶ GENEL BÜTÇE	51	48
▶ DÜZENLEYİCİ KURULUŞLAR	0,4	0,3
TOPLAM	50.185	51.390

(*) Yatırım, kalkınma, özel ve kamu bankalarını içermektedir.

¹³ Alacak stoku rakamları geçici verilerdir.

Grafik 30: Mart 2004 İtibariyle Alacak Stokunun Kuruluş Bazında Dağılımı

(*) Yatırım, kalkınma, özel ve kamu bankalarını içermektedir.

Kaynaklar itibariyle bakıldığında, devirli ve garantili kredilerden kaynaklanan alacakların yakın tutarlarda olduğu, en büyük payı ise yüzde 61 ile iç borçlardan kaynaklanan alacakların oluşturduğu görülmektedir (Tablo 32).

Tablo 32: Hazine Alacak Stokunun Kaynak Dağılımı (Trilyon TL)

	2003	Mart 2004	%
▶ DIŞ BORÇLAR	16.963	16.881	33
- İkazlar	9.320	8.864	17
- Üstlenimler	7.643	8.017	16
▶ İÇ BORÇLAR	30.243	31.385	61
▶ YAP-İŞLET-DEVRET PROJELERİ	2.979	3.124	6
TOPLAM	50.185	51.390	100

2003 sonu itibariyle vadesi geçmiş alacakların toplam içindeki payı yüzde 36 iken, Mart 2004 itibariyle bu rakam yüzde 39'a çıkmış; vadesi gelecek alacak stokunun payı ise yüzde 64'den yüzde 61'e inmiştir (Tablo 33).

Tablo 33: Hazine Alacak Stokunun Vadeye Göre Dağılımı (Trilyon TL)

	2003	%	Mart 2004	%
▶ VADESİ GEÇMİŞ ALACAKLAR	17.985	36	20.280	39
▶ VADESİ GELECEK ALACAKLAR	32.200	64	31.109	61
TOPLAM	50.185	100	51.390	100

7.2 VADESİ GEÇMİŞ ALACAK STOKU

Vadesi geçmiş alacak stokunun Mart 2004 itibariyle dağılımına bakıldığında, en büyük payın yüzde 58 ile bütçe dışı fonlara ait olduğu görülmektedir (Tablo 34). Bütçe dışı fonların yüzde 85'ini TMSF'den olan alacaklar oluşturmaktadır.

Diğer yandan, 2003 yıl sonuna göre 2004 yılının ilk çeyreğinde vadesi geçmiş alacak stoku 2,3 katrilyon TL artış göstermiştir. Bu artış büyük ölçüde yerel yönetimlerden olan garantili kredi alacaklarından kaynaklanmıştır (Tablo 34).

Tablo 34: Vadesi Geçmiş Alacak Stoku (Trilyon TL)

	2003	Mart 2004	%
▶ BÜTÇE DIŞI FONLAR	10.937	11.759	58
▶ YEREL YÖNETİMLER	6.581	8.002	39
▶ KİTLER	430	473	2
▶ KATMA BÜTÇE	21	22	0,1
▶ PARASAL OLMAYAN KUR.	17	24	0,1
TOPLAM	17.985	20.280	100

Kaynaklar açısından bakıldığında, iç borçlar 11,3 katrilyon TL ile en büyük kalemi oluşturmaktadır. Ayrıca, vadesi geçmiş alacak stokunun 6,0 katrilyon TL'si dış borçlardan, 3,0 katrilyon TL'si ise yap-işlet-devret projelerinden kaynaklanmaktadır (Tablo 35).

Tablo 35: Vadesi Geçmiş Alacak Stokunun Kaynak Dağılımı (Trilyon TL)

	2003	Mart 2004	%
DIŞ BORÇLAR	4.707	6.003	30
- İkrarlar	943	1.066	5
- Üstlenimler	3.764	4.938	24
İÇ BORÇLAR	10.455	11.278	56
YAP-IŞLET-DEVRET PROJELERİ	2.824	2.999	15
TOPLAM	17.985	20.280	100

7.3 VADESİ GELECEK ALACAK STOKU

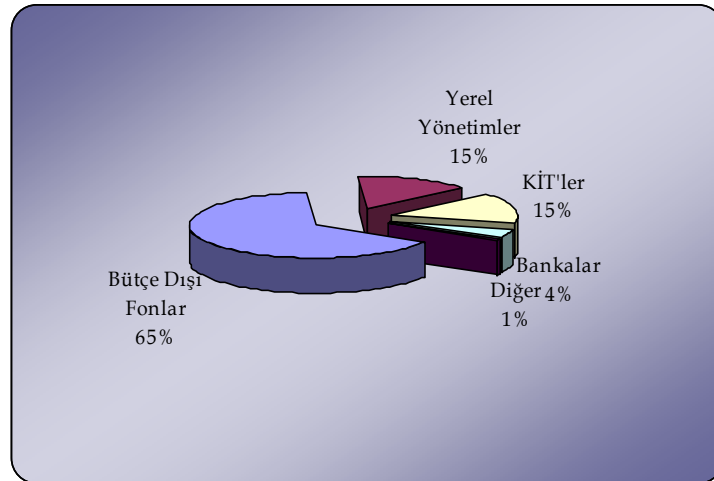
2003 yılı sonu itibariyle 32,2 katrilyon TL olan vadesi gelecek alacak stoku 2004 yılının ilk çeyreğinde 31,1 katrilyon TL'ye gerilemiştir (Tablo 36).

2004 Mart sonu itibariyle stokun dağılımına bakıldığında, toplamın yüzde 65'ini bütçe dışı fonlar, yüzde 15'ini mahalli idareler, yüzde 15'ini KİT'ler, yüzde 4'ünü ise bankaların oluşturduğu görülmektedir (Grafik 31).

Tablo 36: Vadesi Gelecek Alacak Stoku (Trilyon TL)

	2003	Mart 2004
▶ BÜTÇE DIŞI FONLAR	20.104	20.404
▶ YEREL YÖNETİMLER	5.558	4.608
▶ KİT'LER	4.945	4.630
▶ BANKALAR	1.281	1.176
▶ KATMA BÜTÇE	90	84
▶ KAR AMACI GÜTMİYEN KUR.	64	64
▶ BANKACILIK DIŞI FİNANSAL KUR.	54	51
▶ PARASAL OLMAYAN KUR.	53	45
▶ GENEL BÜTÇE	51	48
▶ DÜZENLEYİCİ KURULUŞLAR	0,4	0,3
TOPLAM	32.200	31.109

Grafik 31: Mart 2004 İtibariyle Vadesi Gelecek Alacak Stoku (Yüzde)

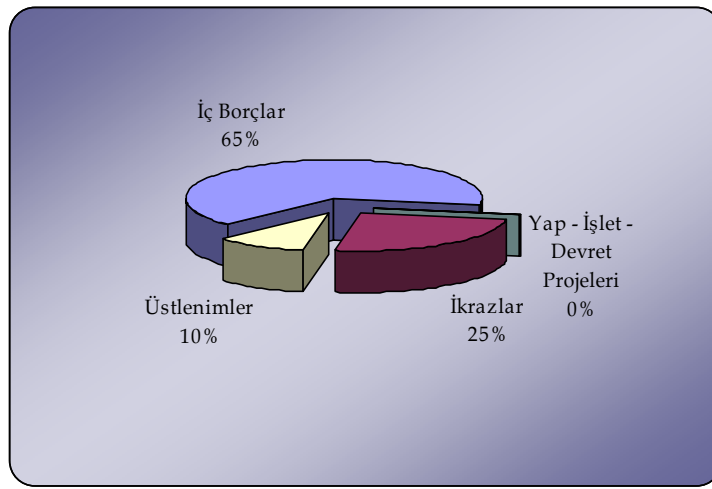

Vadesi gelecek alacak stokuna kaynaklar itibariyle bakıldığında, 2004 yılının ilk çeyreğinde, stokun yüzde 35'ini dış borçların, yüzde 65'ini ise iç borçların oluşturduğu görülmektedir (Tablo 37, Grafik 32). İç borçlar kalemi altındaki vadesi gelecek alacak stokunun tamamını TMSF'den olan alacaklar oluşturmaktadır.

Tablo 37: Vadesi Gelecek Alacak Stokunun Kaynak Dağılımı (Trilyon TL)

	2003	Mart 2004
▶ DIŞ BORÇLAR	12.257	10.885
- İkrarlar	8.377	7.798
- Üstlenimler	3.880	3.086
▶ İÇ BORÇLAR	19.788	20.107
▶ YAP-İŞLET-DEVRET PROJELERİ	155	117
TOPLAM	32.200	31.109

Grafik 32: Mart 2004 İtibariyle Vadesi Gelecek Alacak Stokunun Kaynak Dağılımı

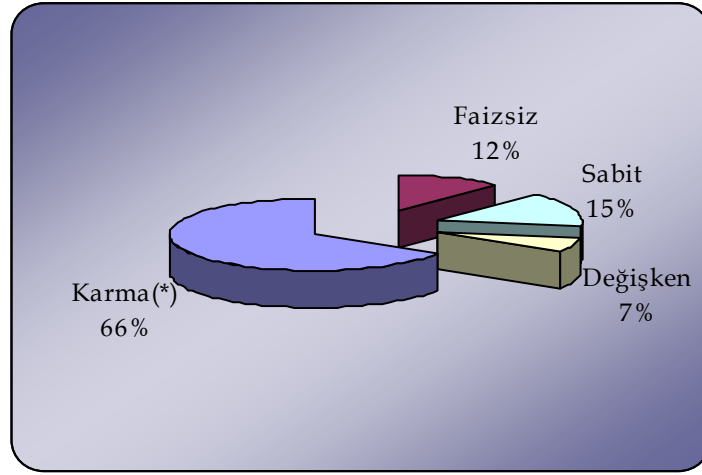
Vadesi gelecek alacak stokunun faiz yapısına bakıldığında, stokun yüzde 66'sının karma, yüzde 15'inin sabit, yüzde 12'sinin faizsiz ve yüzde 7'sinin de değişken faizli alacaklardan oluştuğu görülmektedir. Karma faizli borçların tamamı ise iç borçlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 38, Grafik 33).

Tablo 38: Mart 2004 itibariyle Vadesi Gelecek Alacak Stokunun Faiz Kompozisyonu (Trilyon TL)

	Mart 2004			
	Faizsiz	Sabit	Değişken	Karma(*)
▶ DIŞ BORÇLAR	3.511	4.793	2.126	456
- İkrarlar	1.408	4.759	1.199	433
- Üstlenimler	2.103	33	927	23
▶ İÇ BORÇLAR	0	0	0	20.107
▶ YAP-İŞLET-DEVRET PROJELERİ	117	0	0	0
TOPLAM	3.628	4.793	2.126	20.563

* Anlaşma şartlarına göre değişkenlik arz etmektedir.

Grafik 33: Mart 2004 İtibariyle Vadesi Gelecek Alacak Stokunun Faiz Kompozisyonu

(*) Anlaşma şartlarına göre değişiklik arz etmektedir .

7.4 ALACAK TAHSİLATLARI

2004 yılının ilk çeyreğinde Hazine'ye borcu olan kuruluşlardan gerçekleştirilen tahsilat miktarı, 137 milyon dolardır (Tablo 39). Söz konusu tahsilat tutarının kurumsal dağılımına bakıldığında, en yüksek tahsilatın yüzde 48,7'yle KİT'lerden yapıldığı, bunu yüzde 33,6'yla mahalli idarelerin takip ettiği ve bankalardan da yüzde 12,7'lik tahsilat gerçekleştirildiği görülmektedir.

Tablo 39: Ocak - Mart 2004 Döneminde Gerçekleşen Tahsilatların Kurumsal Bazda Dağılımı (*)

	Bin Dolar	%
▶ KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ (KİTLER)	66.730	48,7
▶ YEREL YÖNETİMLER	45.981	33,6
▶ BANKALAR	17.458	12,7
▶ BÜTÇE DIŞI FONLAR	4.188	3,1
▶ KATMA BÜTÇE	1.968	1,4
▶ PARASAL OLMAYAN.KUR.	171	0,1
▶ BANKACILIK DIŞI FİNANSAL KURULUŞLAR	0	0,0
▶ KAR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLAR	451	0,3
▶ GENEL BÜTÇE	0	0,0
▶ DÜZENLEYİCİ KURULUŞLAR	0	0,0
TOPLAM	136.948	100,0

(*)31.3.2004 tarihi itibariyle geçici verilerdir.

2004 yılının ilk çeyreğindeki tahsilat gerçekleştirmelerine kaynaklar itibariyle bakıldığında 137 milyon dolarlık tutarın tamamının nakdi olduğu görülmektedir. Ayrıca, kuruluşlar tarafından yapılan geri ödemeler yüzde 90,8'lik bir payla (124,4 milyon dolar) tahsilatların büyük bir kısmını oluşturmaktadır (Tablo 40).

Tablo 40: Ocak - Mart 2004 Döneminde Gerçekleşen Tahsilatların Kaynak Dağılımı

	Bin Dolar	%
► KURULUŞ TARAFINDAN ÖDEME	124.406	90,8
► VERGİ GELİR PAYINDAN KESİNTİ (MALİYE BAKANLIĞI)	11.679	8,5
► BAŞKA BİR KURUMDAN AKTARILAN PARA	0	0,0
► BÜTÇE ÖDENEĞİNE MAHSUP	0	0,0
► 6183 SAYILI KANUN	712	0,5
► VERGİ GELİR PAYLARINDAN KESİNTİ (İLLER BANKASI)	150	0,1
► KREDİ KULLANIMINDAN MAHSUP	0	0,0
TOPLAM	136.948	100,0

(*) 31.3.2004 tarihi itibariyle geçici verilerdir.

8 RİSK YÖNETİMİ

Nisan 2003 tarihli ilk Kamu Borç Yönetimi Raporundan başlayarak risk yönetimi başlığı altında çeşitli analiz ve değerlendirmelere yer verilmektedir. Raporda yer alan çalışmalar, Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü bünyesindeki Risk Yönetimi Genel Müdür Yardımcılığı bünyesinde yürütülmekte olan ölçüt borçlanma stratejisi ve risk limitleri, faiz ve döviz kuru riskinin ölçülmesi, garanti ve alacak portföyü kapsamında oluşan risklerin ölçülmesi, borcun sürdürülebilirliğine ilişkin tahminler ve esneklik analizleri, süre (duration), reel faiz hesaplanması ve risk analizine dayalı borç yönetiminde etkili olan temel makroekonomik değişkenlerin modellenmesi gibi faaliyetlerin kamuoyuna sunulmasını amaçlamaktadır. Bu doğrultuda raporun risk yönetimi bölümünde yer verilen çalışmalar dönem dönem farklılıklar gösterebilmektedir.

Raporun bu sayısında risk yönetimi açısından önemli bir gösterge olarak değerlendirilen “süre” (duration) konusu irdelenmekte, sürenin hesaplanmasına ilişkin teknik bilgilere yer verilmektedir. Süre hesaplamaları Ekim 2003 tarihinden itibaren başlatılmış olup, verilerin geriye doğru hesaplanması çalışması devam etmektedir. TL cinsinden nakit iç borç stoku ve dış tahvil stokuna ilişkin süre verileri raporun risk yönetimi başlıklı bölümünde düzenli olarak yer alacaktır.

8.1 SÜRE

“Süre” (Duration)

“Süre”, herhangi bir tahvilin faiz oranı değişimlerinden kaynaklanan fiyat dalgalanmasının bir ölçüsüdür. Farklı süre tanımları bulunmakla beraber, devlet borç yönetimleri borç ödemelerinin faiz oranlarındaki değişimlere duyarlılığını belirlemek amacıyla borç stoklarının “Macaulay Süre” sini hesaplamaktadırlar.

Herhangi bir senet için “Macaulay Süre” si, senedin, ileride yapılacak nakit ödemelerinin bugünkü değerleri ağırlık alınarak bulunan ağırlıklı ortalama vadesidir. Macaulay Süresinin formülü aşağıda sunulmaktadır:

$$MS \text{ (Macaulay Süresi)} = \frac{\sum_{t=1}^n t * PV(Ct)}{\sum_{t=1}^n PV(Ct)}$$

n: dönem sayısı

Ct: t dönemindeki nakit ödeme tutarı

PV(Ct): Ct ödemesinin bugünkü değeri

$$(PV(Ct) = \frac{1}{(1+i)^t} \text{ i: dönemsel faiz oranı})$$

Borçlanmada Kullanılan Enstrümanlar ve Süre

Macaulay Süresi, bir senedin faiz değişimlerinden etkilenme süresini göstermektedir. Devlet iskontolu (sadece anapara itfası sırasında faiz ödemeli) bir tahvil ihracından sonra oluşacak faiz değişimlerinden hiç etkilenmemekte, faiz değişimi ancak vade sonunda borcun yenilenmesi sırasında etki yapmaktadır. İskontolu tahvillerin süresi vadelerine kalan güne eşitken, iç ve dış borçlanmada kullanılan sabit kuponlu tahvillerin süresi yukarıda verilen formülle hesaplanmaktadır. Örneğin, vadesine 6 ay kalmış iskontolu bir senedin süresi 6 aydır. Yılda bir kupon ödemeli yıllık %8 faizli, %7 getirili 4 yıllık bir tahvilin ortalama vadesi (süresi) ise 3,6 yıl olarak hesaplanmaktadır.

Öte yandan değişken faizli tahvillerin süresi bir sonraki faiz (kupon) dönemi başlangıcına kadar olan dönem olarak alınmakta olup, söz konusu formül uygulanmamaktadır. Örneğin, Hazine'nin ihraç etmiş olduğu üç ayda bir kupon ödemeli, üç aylık bono faizlerine endeksli tahviller için, kupon dönemi başlangıcındaki süre 3 aydır. Kupon faizinin belirlenmesinin hemen sonrasında piyasa faizlerinde bir değişim olması durumunda, bu değişiklik sözkonusu tahvilin maliyetine ancak 3 ay sonra yansımaktadır.

Borç Stoku ve Süre

Borç stokunun süresi stokun olası bir faiz değişiminden etkileneceği süreyi göstermektedir. Borç stokunun süresi, stok içinde yer alan senetlerin sürelerinin tek tek hesaplanması ve stok içindeki paylarıyla ağırlıklandırılması yoluyla bulunmaktadır. Uzun süreli bir borç stoku faiz değişimlerinden daha uzun dönemde etkilenmekte; kısa süreli bir stoka göre, faizlerdeki dalgalanmalara karşı daha az duyarlılığa sahip bulunmaktadır. Uzun süreli bir borç stoku, stok içinde uzun dönemli sabit faizli araçların payının yüksek olduğunu gösterir. Uzun vadeli faiz oranlarının, kısa vadeliye göre yüksek olduğu durumlarda uzun vadeli sabit faizli borçlanmak, borçlanma maliyetlerini yukarıya çekmektedir. Bu sebeple, çeşitli ülkeler borç stoklarının süresini belirli bir bant içinde tutmaya özen göstermektedir. Bu kapsamda, sürenin belli bir limitin altına düşmemesi, borç itfalarındaki değişkenliği sınırlarken; belli bir üst limitin üzerine çıkmaması, yüksek maliyetle borçlanmayı engellemektedir.

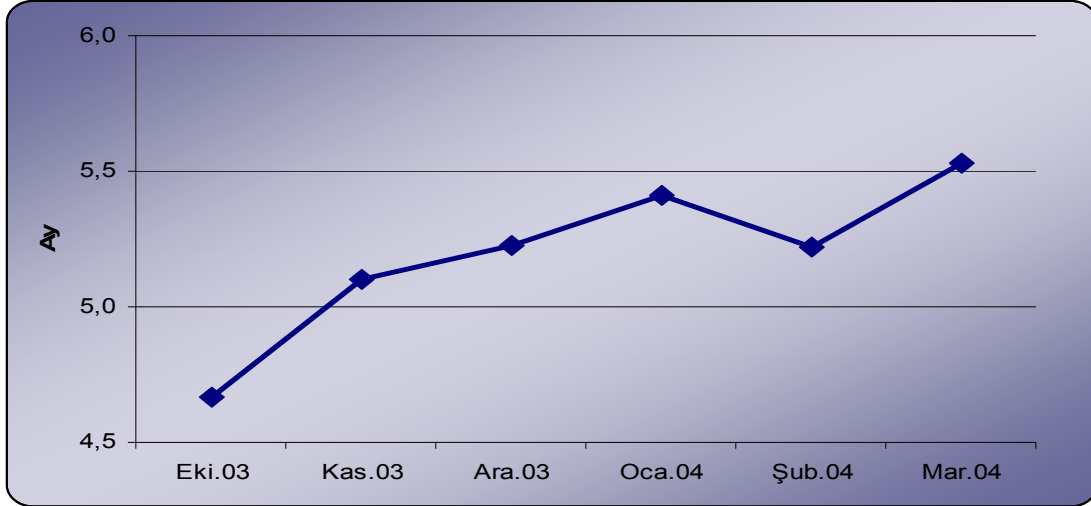
“Süre” kavramı periyodik olarak takip edildiğinde, borçların faiz oranlarından etkilenme seviyesindeki değişimlere yönelik bir gösterge oluşturmakla beraber, tek başına söz konusu etkilenmenin boyutu hakkında bir veri sağlamamaktadır. Örneğin, borçların ortalama süresinin 3 aydan 2 aya inmesi, faize duyarlılığın arttığını ifade etmekte, ancak 2 aylık bir süre faiz oranlarındaki bir puanlık artışın borç ödemelerini ne kadar etkileyeceğini göstermemektedir.

8.1.1 TL CİNSİ NAKİT İÇ BORÇ STOKUNUN SÜRESİ

2004 yılı Mart ayı sonu itibariyle, TL cinsi nakit iç borç stokunun ortalama süresi 5,5 ay seviyesindedir. 2003 yılı Ekim ayında 4,7 ay seviyesinde olan TL cinsi nakit iç borç stokunun süresi, 2003 yılı Kasım ayından itibaren ihracına başlanan 2 yıl vadeli sabit kuponlu tahvillerin yanı sıra, bu dönem sonrasında ihraç edilen iskontolu tahvillerin vadelerinin uzamaya başlamasıyla 5 - 5,5 ay bandına ulaşmıştır (Grafik 34).

Bu durum, TL cinsi nakit iç borç stokunun ortalama faiz yenileme aralığının 5,5 ay olduğunu; piyasalardaki faiz oranlarında oluşacak bir değişikliğin söz konusu stokunun geneline ortalama olarak 5,5 içinde yansıtacağını göstermektedir.

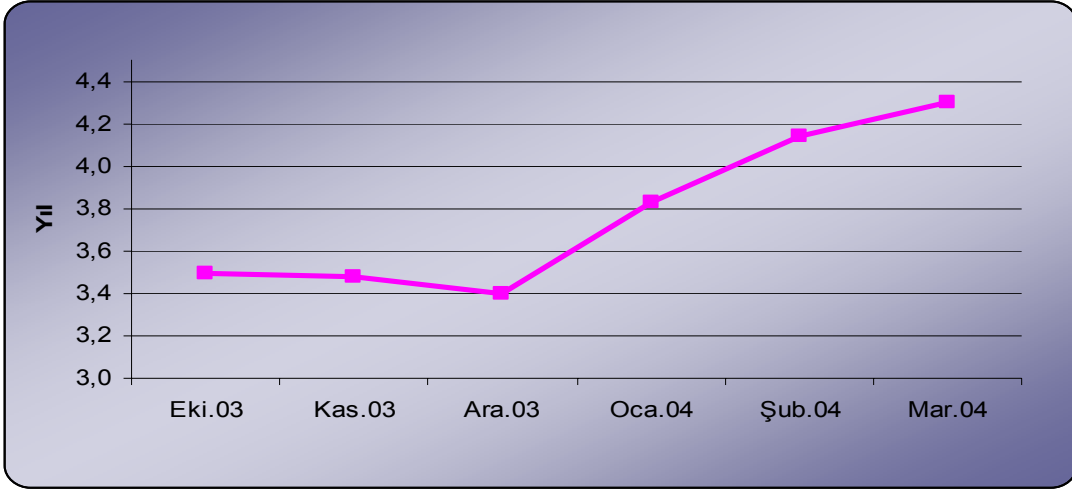
Grafik 34: TL Cinsi Nakit İç Borç Stokunun Süresi

8.1.2 DIŞ TAHVİL STOKUNUN SÜRESİ

Diğer taraftan, Hazine'nin yurt dışı piyasalarda ihraç etmiş olduğu tahvillerin ortalama süresinin 2004 yılı Mart ayı sonu itibariyle 4,3 yıl civarında olduğu görülmektedir (Grafik 35). 2004 yılı Ocak ayında gerçekleştirilen 1,5 milyar ABD dolarlık 30 yıl vadeli ve Şubat ayında yapılan 1 milyar Euro tutarındaki 10 yıl vadeli tahvil ihraçları dış tahvil stokunun süresini önemli ölçüde uzatmıştır. Mart ayındaki artışta ise bu dönemde yapılan itfalar etkili olmuş, kısa süreli tahviller stoktan çıkmıştır.

Grafik 35: Dış Tahvil Stokunun Süresi

EKLER

EK 1: TANIMLAR

Dış Borcun Devri : Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkanının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile bankalara, anlaşmanın mali şartları ile birlikte, asıl borçlusu bu kuruluşlar olmak kaydıyla aktarılmasını ifade eder.

Dış Borcun İkrarı: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkanının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile yatırım ve kalkınma bankalarına gerektiğinde anlaşmanın mali şartlarına bağlı kalmaksızın aktarılmasını ifade eder.

Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS): Hazine Müsteşarlığı tarafından yurt içi piyasada ihraç edilen borçlanma senetleridir.

Doğrudan Satış Yöntemi: Hazine'nin bütçenin finansmanı amacı ile yaptığı, başlangıçta kime ve ne kadar satış yapılacağı belli olan ihraç yöntemidir.

DİBS Değişimleri: Daha önceden ihraç edilmiş DİBS'lerin ihracı yapılacak başka DİBS'lerle değiştirilmesi.

Erken İtfa: Bir borcun işlemiş faizi ile birlikte anaparasının vadesinden önce geri ödenmesidir.

Gayri Safi Borçlanma: Yıl içinde yapılan toplam iç ve dış borçlanma miktarıdır.

Hazine Garantileri: Hazine geri ödeme garantisi, Hazine yatırım garantisi, Hazine karşı garantisi ve Hazine ülke garantisi veya münferiden herbirini kapsar.

Hazine Geri Ödeme Garantisi: KİT, özel hukuk hükümlerine tâbi olmakla beraber sermayelerinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, fonlar, kamu bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşları lehine bu kuruluşların dış finansman kaynağından sağladıkları dış borçlarının geri ödenmesi hususunda verilen garantilerdir.

Hazine Karşı Garantisi: Herhangi bir dış finansman kaynağının ihdas ettiği garanti programları çerçevesinde KİT'ler, özel hukuk hükümlerine tâbi olmakla beraber sermayelerinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, fonlar, kamu

bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarının borçlu sıfatıyla uluslararası piyasalardan temin edecekleri finansman imkânları için bir dış finansman kaynağı tarafından verilen garantiye karşı verilen garantiler ile herhangi bir dış finansman kaynağının ihdas ettiği garanti programları çerçevesinde yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ile benzeri finansman modelleri kapsamında gerçekleştirilecek projelerle ilgili olarak, mevzuatta öngörülen Hazine garantileri ile sınırlı olmak ve şartları Hazine tarafından müzakere edilmek üzere, bir dış finansman kaynağı tarafından verilen garantiye karşı verilen garantilerdir.

Hazine Ülke Garantisi: Yabancı ülkelerin herhangi bir dış finansman kaynağından sağlayacakları finansmanın geri ödenmesi hususunda verilen garantilerdir.

Hazine Yatırım Garantisi: Yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri kapsamında ilgili mevzuat hükümlerine dayanan ve bunlarla sınırlı olmak üzere verilen garantilerdir.

Hibe: Herhangi bir dış finansman kaynağından geri ödeme yükümlülüğü olmaksızın Türkiye Cumhuriyetinin aldığı aynî ve/veya nakdî malî yardım ile Türkiye Cumhuriyetinin yabancı ülkelere verdiği nakdî malî yardımdır.

İskontolu Senetler: İhraç tarihinde iskonto edilmiş fiyat ile satılan, vadesi boyunca herhangi bir kupon ödemesi olmayan, yatırımcı için getirisi nominal fiyat ile iskontolu fiyat arasındaki fark olan sabit getirili enstrümanlardır.

İşletme Hakkı Devri: Kamuya ait bir tesisin mülkiyet hakkı kamu kesiminde kalmak suretiyle, belirli bir süre için özel şirketler tarafından işletilmesidir.

Mahsuben Yapılan İşlemler: Devlet iç borçlanma senedinin anapara ve/veya faiz ödemesi yerine yeni DİBS ihraç edilmesi.

Nakit Borçlanma: Karşılığında Hazineye nakit imkânı sağlayan borçlanmadır.

Nakit-Dışı Borçlanma: Karşılığında herhangi bir nakit girişi sağlanmayan borçlanmadır.

Net Borçlanma: Yıl içinde yapılan iç ve dış borçlanmalar ile yıl içinde vadesi gelen anapara ödemelerinin farkıdır.

Ölçüt İhraç (Senet): Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenen ve ikincil piyasada piyasa yapıcı bankalar tarafından kotasyon verilmesi yükümlülüğü bulunan DİBS'ler. Bu senetler dışında, piyasada likit olan DİBS'ler de ölçüt senetler olarak tanımlanmaktadır.

Program Finansmanı: Hazine Müsteşarlığı tarafından ülkenin makro ekonomik programları çerçevesinde, doğrudan veya Hazine garantisi altında, kamunun finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansman imkânıdır.

Proje Finansmanı: Projelerin gerçekleşmesi için herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansman imkânıdır.

Sağlanan Proje Kredileri: İlgili dönemde anlaşması imzalanan proje kredilerinin anlaşmalarında taahhüt edilen tutarlardaki gelişmeler alınarak hesaplanır.

Proje Kredilerinden Kullanımlar: İlgili dönemde ve/veya daha önceki dönemlerde alınan proje kredilerinden o dönem içinde yapılan fiili nakit çekişlerinin toplam tutarları esas alınarak hesaplanır.

Risk Hesabı: 4749 Sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde, TCMB nezdinde oluşturulan Müsteşarlığa ait hesaptır. Hazine garantileri kapsamında Müsteşarlık tarafından ödenen bütün tutarlar ile risk yönetimi kapsamında önceden öngörülmesi mümkün bulunmayan ödemeler, Müsteşarlığa ait risk hesabından karşılanır. Hesaptan, bu Kanunda belirtilen haller dışında kullanım yapılamaz.

Takas: Devlet borcuna ilişkin nakit akışlarının, taraflardan birisi Müsteşarlık olmak kaydıyla, iki taraf arasında doğrudan veya dolaylı olarak değişimine imkân tanıyan finansal araçtır.

Tap Yöntemi: Hazine tarafından ihraç koşulları belirlenmiş DİBS'lerin TCMB kanalıyla satışa sunulması.

Yap-İşlet Modeli: İleri teknoloji, bilgi birikimi ve yüksek maddi kaynak gerektiren kamu yatırımlarının özel sektör ve yabancı sermayenin katılımı ile, diğer bir ifadeyle bütçe dışı kaynaklarla gerçekleştirildiği ve sözleşme süresinin sonunda tesisin mülkiyetinin yatırımı gerçekleştiren kaldığı finansman modelidir.

Yap-İşlet-Devret Modeli: İleri teknoloji, bilgi birikimi ve yüksek maddi kaynak gerektiren kamu yatırımlarının özel sektör ve yabancı sermayenin katılımı ile, diğer bir ifadeyle bütçe dışı kaynaklarla gerçekleştirilip belli bir süre işletildikten sonra dönem sonunda tüm borç ve taahhütlerinden arındırılmış ve bedelsiz olarak tekrar devlete devredildiği proje finansman modelleridir.

EK 2: KAMU FİNANSMANI VERİLERİ

1. Kamu Net Borç Stoku (2000-2003)
2. Konsolide Bütçe Borç Stokunun Döviz-Faiz Yapısı (2002-2004 Mart)
3. Konsolide Bütçe Borç Stokunun Alacaklılara Göre Dağılımı (2001-2004 Mart)
4. Yıllar İtibariyle İç Borç Stoku (1990-2003)
5. Borçluya Göre Dış Borç Stoku (1996-2003)
6. Alacaklıya Göre Dış Borç Stoku (1996-2003)
7. Dış Borç Tahvil Stoku (1996-2003)
8. Dış Borçların Döviz Kompozisyonu ve Kur Etkisi (1996-2003)
9. Hazine Garantili Dış Borç Stoku (1990-2003)
10. Hazine Garantileri Nedeniyle Üstlenilen Ödemeler (1992 - 2004 Mart)
11. Hazine Alacak Stoku (2004 Mart)
12. Vadesi Geçmiş Alacak Stoku (1997 -2004 Mart)
13. Gerçekleşen Tahsilatlar (Kurumsal Bazda) (1997 - 2004 Mart)

Tablo 41: Kamu Net Borç Stoku(*)

(Trilyon TL)	2000	2001 Ç1	2001 Ç2	2001 Ç3	2001	2002 Ç1	2002 Ç2	2002 Ç3	2002	2003 Ç1	2003 Ç2	2003 Ç3	2003
Toplam Kamu Net Borç Stoku (I-II-III-IV)	72.100	84.578	128.169	154.889	160.491	163.539	191.246	208.719	216.284	233.282	231.491	233.996	251.408
I- Toplam Kamu Borç Stoku (Brüt)	86.116	102.996	148.723	180.126	190.500	196.198	223.578	244.220	257.543	275.348	273.750	276.261	297.700
A- İç Borç	54.152	53.672	93.070	108.597	125.458	123.519	129.906	144.084	154.798	167.555	180.094	183.960	201.319
Konsolide Bütçe	51.536	50.851	90.332	105.769	122.157	120.298	126.831	140.290	149.870	162.558	175.270	178.712	194.387
Diğer Kamu	2.616	2.821	2.738	2.828	3.300	3.221	3.075	3.794	4.928	4.997	4.824	5.248	6.932
B- Dış Borç	31.964	49.324	55.653	71.530	65.043	72.678	93.673	100.136	102.745	107.793	93.656	92.301	96.382
Konsolide Bütçe	27.204	41.895	47.127	61.281	55.780	64.559	83.633	90.259	92.882	97.687	85.424	84.521	88.551
Diğer Kamu	4.760	7.429	8.526	10.248	9.263	8.119	10.040	9.877	9.863	10.106	8.232	7.780	7.830
II- Merkez Bankası Net Varlıkları	11.004	13.651	15.688	18.556	22.854	23.682	21.534	22.848	25.375	25.549	24.029	23.049	24.733
Net Dış Varlıklar	7.598	10.068	3.353	417	-2.324	7.149	9.353	12.911	13.660	13.485	12.206	19.109	17.262
Diğer Varlık ve Yükümlülükler (Net)	3.406	3.582	12.335	18.139	25.178	16.533	12.181	9.937	11.715	12.064	11.823	3.941	7.471
III- Kamu Mevduatı	2.650	4.107	3.801	5.069	4.973	6.203	7.371	8.522	10.930	10.699	11.587	11.537	12.653
Konsolide Bütçe	1.040	1.764	1.017	2.300	1.213	2.275	2.415	3.239	5.098	3.445	5.148	5.147	5.062
Diğer Kamu	1.610	2.343	2.784	2.769	3.760	3.929	4.956	5.284	5.832	7.254	6.439	6.390	7.591
IV- İşsizlik Sigortası Fonu Net Varlıkları	362	660	1.065	1.613	2.182	2.773	3.428	4.130	4.954	5.818	6.644	7.679	8.905
Bilgi İçin:													
Net Dış Borç Stoku	24.365	39.256	52.300	71.113	67.366	65.530	84.319	87.225	89.085	94.308	81.450	73.193	79.119
Net İç Borç Stoku	47.734	45.322	75.869	83.776	93.125	98.009	106.926	121.494	127.199	138.974	150.041	160.803	172.289

(*) Geçici

Tablo 42: Konsolide Bütçe Borç Stokunun Döviz-Faiz Yapısı (*)

	2002			2003			2004 MART		
	Trilyon TL	Milyon USD	%	Trilyon TL	Milyon USD	%	Trilyon TL	Milyon USD	%
TOPLAM İÇ BORÇ STOKU	149.870	91.691	100,0%	194.387	139.262	100,0%	203.708	155.349	100,0%
TL	101.694	62.217	67,9%	151.790	108.745	78,1%	164.994	125.826	81,0%
Sabit	37.576	22.989	25,1%	68.614	49.156	35,3%	77.385	59.015	38,0%
Değişken	64.118	39.228	42,8%	83.175	59.588	42,8%	87.609	66.811	43,0%
Döviz Cinsi	28.404	17.377	19,0%	24.720	17.710	12,7%	23.625	18.017	11,6%
Sabit	16.348	10.002	10,9%	16.418	11.762	8,4%	14.800	11.287	7,3%
Değişken	12.055	7.375	8,0%	8.302	5.948	4,3%	8.825	6.730	4,3%
Döviz Endeksli	19.772	12.097	13,2%	17.877	12.807	9,2%	15.088	11.506	7,4%
Sabit	466	285	0,3%	0	0	0,0%	0	0	0,0%
Değişken	19.307	11.812	12,9%	17.877	12.807	9,2%	15.088	11.506	7,4%
Kamu	79.107	48.398	52,8%	92.626	66.359	47,7%	84.470	64.418	41,5%
TL	58.560	35.828	39,1%	76.851	55.057	39,5%	70.778	53.976	34,7%
Sabit	3.058	1.871	2,0%	6.703	4.802	3,4%	7.394	5.639	3,6%
Değişken	55.502	33.956	37,0%	70.147	50.255	36,1%	63.384	48.338	31,1%
Döviz Cinsi	8.595	5.258	5,7%	5.082	3.641	2,6%	4.828	3.682	2,4%
Sabit	586	359	0,4%	236	169	0,1%	297	226	0,1%
Değişken	8.009	4.900	5,3%	4.846	3.472	2,5%	4.531	3.455	2,2%
Döviz Endeksli	11.952	7.312	8,0%	10.693	7.661	5,5%	8.864	6.760	4,4%
Sabit	0	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0	0,0%
Değişken	11.952	7.312	8,0%	10.693	7.661	5,5%	8.864	6.760	4,4%
Piyasa	70.763	43.293	47,2%	101.760	72.903	52,3%	119.237	90.931	58,5%
TL	43.134	26.389	28,8%	74.939	53.687	38,6%	94.216	71.850	46,3%
Sabit	34.517	21.118	23,0%	61.911	44.354	31,8%	69.992	53.376	34,4%
Değişken	8.616	5.272	5,7%	13.028	9.333	6,7%	24.225	18.474	11,9%
Döviz Cinsi	19.809	12.119	13,2%	19.638	14.069	10,1%	18.797	14.335	9,2%
Sabit	15.762	9.643	10,5%	16.182	11.593	8,3%	14.503	11.060	7,1%
Değişken	4.047	2.476	2,7%	3.456	2.476	1,8%	4.294	3.275	2,1%
Döviz Endeksli	7.820	4.785	5,2%	7.184	5.147	3,7%	6.224	4.746	3,1%
Sabit	466	285	0,3%	0	0	0,0%	0	0	0,0%
Değişken	7.355	4.500	4,9%	7.184	5.147	3,7%	6.224	4.746	3,1%
Toplam Sabit	54.390	33.276	36,3%	85.032	60.919	43,7%	92.186	70.302	45,3%
Toplam Değişken	95.480	58.415	63,7%	109.354	78.343	56,3%	111.522	85.048	54,7%
DIŞ BORÇ STOKU	92.839	56.800	100,0%	88.509	63.411	100,0%	81.980	62.519	100,0%
USD	85	22.840	40,2%	35.843	25.679	40,5%	35.276	26.902	43,0%
JPY	7.159	4.380	7,7%	5.222	3.741	5,9%	4.508	3.438	5,5%
EUR	24.326	14.883	26,2%	23.297	16.690	26,3%	19.694	15.019	24,0%
SDR	22.801	13.950	24,6%	23.365	16.739	26,4%	21.773	16.605	26,6%
Diğer	1.221	747	1,3%	782	560	0,9%	729	556	0,9%
GENEL TOPLAM	242.709	148.491		282.896	202.673		285.687	217.868	
TL	101.694	62.217	41,9%	151.790	108.745	53,7%	164.994	125.826	57,8%
Döviz	141.015	86.274	58,1%	131.106	93.928	46,3%	120.693	92.042	42,2%
Döviz Cinsi	121.243	74.177		113.229	81.120		105.605	80.535	
Döviz Endeksli	19.772	12.097		17.877	12.807		15.088	11.506	
ABD Doları Kuru	1.634.501			1.395.835			1.311.286		
(Dönem sonu döviz alış)									
Dolar/Euro Parite	1,04220			1,25020			1,22000		
Dolar/SDR Paritesi	1,35476			1,48058			1,47448		

(*) Geçici

Tablo 43: Konsolide Bütçe Borç Stokunun Alacaklılara Göre Dağılımı
(2001-2004 Mart) (*)

Trilyon TL				
	2001	2002	2003	2004 Mart
TOPLAM BORÇ	177.904	242.711	282.896	285.687
İÇ BORÇ	122.157	149.870	194.387	203.707
Piyasa	41.522	70.763	101.760	119.237
Kamu	80.635	79.107	92.626	84.470
DIŞ BORÇ	55.747	92.841	88.510	81.980
Kredi	26.757	55.040	51.041	47.254
Uluslararası Kuruluşlar	9.170	33.695	32.837	30.609
- IMF	653	22.787	23.355	21.762
- Diğer	8.517	10.908	9.482	8.847
Hükümet Kuruluşları	9.171	11.089	9.665	8.835
Ticari Bankalar	8.416	10.255	8.540	7.809
Tahvil	28.990	37.801	37.468	34.727

Milyon ABD Doları				
	2001	2002	2003	2004 Mart
TOPLAM BORÇ	123.582	148.491	202.672	217.868
İÇ BORÇ	84.857	91.691	139.262	155.349
Piyasa	28.843	43.293	72.903	90.931
Kamu	56.014	48.398	66.359	64.418
DIŞ BORÇ	38.725	56.800	63.410	62.519
Kredi	18.587	33.673	36.567	36.036
Uluslararası Kuruluşlar	6.370	20.615	23.525	23.343
- IMF	454	13.941	16.732	16.596
- Diğer	5.916	6.674	6.793	6.747
Hükümet Kuruluşları	6.371	6.784	6.924	6.738
Ticari Bankalar	5.846	6.274	6.118	5.955
Tahvil	20.138	23.127	26.843	26.483

Yüzde				
	2001	2002	2003	2004 Mart
TOPLAM BORÇ	100	100	100	100
İÇ BORÇ	68,7	61,7	68,7	71,3
Piyasa	23,3	29,2	36,0	41,7
Kamu	45,3	32,6	32,7	29,6
DIŞ BORÇ	31,3	38,3	31,3	28,7
Kredi	15,0	22,7	18,0	16,5
Uluslararası Kuruluşlar	5,2	13,9	11,6	10,7
- IMF	0,4	9,4	8,3	7,6
- Diğer	4,8	4,5	3,4	3,1
Hükümet Kuruluşları	5,2	4,6	3,4	3,1
Ticari Bankalar	4,7	4,2	3,0	2,7
Tahvil	16,3	15,6	13,2	12,2

(*) Geçici

Tablo 44: Yıllar İtibariyle İç Borç Stoku (1990-2003)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003 (*)
TOPLAM İÇ BORÇ (Milyar TL)	57.180	97.648	194.237	357.347	799.309	1.361.007	3.148.985	6.283.425	11.612.885	22.920.145	36.420.620	122.157.260	149.869.691	194.386.700
KAĞIDA BAĞLANAN	27.991	51.663	128.634	254.993	543.614	1.143.067	2.777.992	5.945.802	11.612.885	22.920.145	36.420.620	122.157.260	149.869.691	194.386.700
NAKİT	24.270	42.155	83.335	137.389	338.266	733.254	1.923.829	4.642.884	9.511.785	20.197.511	29.422.612	57.879.907	89.270.971	130.483.974
TAHVİL	18.801	23.896	41.088	72.901	34.036	220.955	603.485	2.267.893	3.815.843	16.960.758	27.373.224	40.226.736	52.251.115	105.841.900
BONO	5.469	18.258	42.247	64.488	304.230	512.299	1.320.344	2.374.991	5.695.942	3.236.754	2.049.388	17.653.172	37.019.856	24.642.074
NAKİT DIŞI	3.721	9.508	45.300	117.604	205.348	409.814	854.163	1.302.918	2.101.100	2.722.634	6.998.008	64.277.352	60.598.720	63.902.726
TAHVİL	3.721	9.508	45.300	117.604	205.348	290.814	646.669	1.302.918	1.956.137	2.722.634	6.989.713	61.901.190	60.598.720	63.131.726
BONO	0	0	0	0	0	119.000	207.495	0	144.964	0	8.295	2.376.162	0	771.000
KAĞIDA BAĞLANMAYAN	29.189	217.940	65.602	102.354	255.695	217.940	370.993	337.623	0	0	0	0	0	0
KONSOLİDE BORÇLAR	26.319	32.396	34.602	31.933	133.417	25.940	40	0	0	0	0	0	0	0
KISA VADELİ AVANS	2.870	13.589	31.000	70.421	122.278	192.000	370.953	337.623	0	0	0	0	0	0
TOPLAM İÇ BORÇ / GSMH	%14,4	%17,3	%17,6	%17,9	%20,6	%17,3	%21,0	%21,4	%21,7	%29,3	%29,0	%69,2	%54,5	% 54,5
TOPLAM İÇ BORÇ (Milyar Dolar)**	19,5	19,2	22,7	24,7	20,7	22,9	29,3	30,7	37,1	42,4	54,2	84,9	91,7	139,3

(*) Geçici

(**) TL stok dönem sonu kurlarından ABD dolarına çevrilmiştir.

Tablo 45: Borçluya Göre Dış Borç Stoku (Milyon Dolar) (1)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
DIŞ BORÇ STOKU	79,222	84,236	96,411	102,979	118,691	113,818	130,928	147,264
KISA VADELİ DIŞ BORÇLAR (2)	17,072	17,691	20,774	22,921	28,301	16,403	16,424	22,922
ORTA - UZUN VADELİ DIŞ BORÇLAR	62,150	66,545	75,637	80,058	90,390	97,415	114,504	124,342
KISA VADELİ DIŞ BORÇLAR(2)	17,072	17,691	20,774	22,921	28,301	16,403	16,424	22,922
GENEL HÜKÜMET	0	54	0	0	1,000	0	0	0
TCMB	984	889	905	686	653	752	1,655	2,861
TCMB KREDİLERİ	42	30	7	6	26	20	15	12
KREDİ MEKTUPLU DTH	942	859	898	680	627	732	1,640	2,849
TİCARİ BANKALAR	8,419	8,503	11,159	13,172	16,900	7,997	6,344	9,688
DİĞER SEKTÖRLER	7,669	8,245	8,710	9,063	9,748	7,654	8,425	10,373
ORTA - UZUN VADELİ DIŞ BORÇLAR	62,150	66,545	75,637	80,058	90,390	97,415	114,504	124,342
TOPLAM KAMU	40,028	38,865	39,884	42,379	47,808	46,336	63,928	70,334
GENEL HÜKÜMET	36,116	34,737	35,666	37,633	42,380	41,185	59,112	65,624
KONSOLİDE BÜTÇE	32,289	31,402	32,332	34,582	39,524	38,762	56,829	63,498
YEREL YÖNETİMLER	2,751	2,401	2,545	2,395	2,258	1,840	1,601	1,467
FONLAR	1,061	923	776	648	591	560	655	628
ÜNİVERSİTELER	16	11	14	8	6	23	26	30
KİTLER	2,833	3,191	3,531	3,883	4,236	4,034	3,778	3,514
Finansal KİT'ler	157	445	651	743	706	575	196	209
Finansal Olmayan KİT'ler	2,676	2,746	2,880	3,140	3,530	3,459	3,582	3,306
DİĞER KAMU SEKTÖRÜ (3)	1,079	937	686	863	1,193	1,117	1,038	1,195
TCMB	11,389	10,868	12,073	10,312	13,429	23,591	20,340	21,490
TCMB Kredileri	669	601	392	396	3,705	13,643	8,068	7,272
Kredi Mektuplu DTH	10,720	10,267	11,681	9,916	9,724	9,948	12,272	14,218
ÖZEL (4)	10,733	16,812	23,680	27,367	29,153	27,488	30,236	32,518
FİNANSAL	3,354	5,535	6,879	7,482	7,581	4,789	4,658	5,052
Bankalar	2,270	3,757	4,274	4,768	4,550	3,211	3,014	3,068
Bankacılık Dışı	1,084	1,778	2,605	2,713	3,032	1,578	1,644	1,984
FİNANSAL OLMAYAN	7,379	11,277	16,801	19,885	21,571	22,699	25,578	27,466

Kaynak: Hazine, TCMB

(1) Geçici

(2) Kaynak: TCMB

(3) T.Kalkınma Bankası, T.İhracat Kredi Bankası

(4) 01.10.2001 tarihinden itibaren TCMB tarafından izlenmektedir.

Tablo 46: Alacaklıya Göre Dış Borç Stoku (Milyon Dolar) (1)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
DIŞ BORÇ STOKU	79,222	84,236	96,411	102,979	118,691	113,818	130,928	147,264
KISA VADELİ DIŞ BORÇLAR(2)	17,072	17,691	20,774	22,921	28,301	16,403	16,424	22,922
ORTA - UZUN VADELİ DIŞ BORÇLAR	62,150	66,545	75,637	80,058	90,390	97,415	114,504	124,342
KISA VADELİ DIŞ BORÇLAR(2)	17,072	17,691	20,774	22,921	28,301	16,403	16,424	22,922
TİCARİ BANKA KREDİLERİ	6,493	8,160	9,935	11,540	17,306	7,775	5,187	8,257
ÖZEL KESİM KREDİLERİ	10,579	9,531	10,839	11,381	10,995	8,628	11,237	14,665
ORTA - UZUN VADELİ DIŞ BORÇLAR	62,150	66,545	75,637	80,058	90,390	97,415	114,504	124,342
RESMİ KREDİTÖRLER	18,502	17,029	17,643	16,870	20,047	30,616	40,040	42,789
HÜKÜMET KURULUŞLARI	9,687	8,995	9,697	9,128	8,669	8,552	9,180	9,377
ULUSLARARASI KURULUŞLAR	8,815	8,034	7,947	7,743	11,379	22,064	30,860	33,412
ÖZEL KREDİTÖRLER	43,648	49,516	57,993	63,187	70,342	66,799	74,464	81,553
BORÇ	30,567	35,785	43,959	46,450	48,208	45,461	50,620	53,981
TİCARİ BANKALAR	14,579	18,386	22,148	24,466	27,294	27,442	28,918	30,051
BANKACILIK DIŞI FİNANSMAN KURULUŞLARI	2,996	4,552	6,110	7,063	5,673	3,371	3,512	3,288
PARASAL OLMAYAN KURULUŞLAR	1,789	1,880	2,982	3,986	4,288	3,942	4,778	4,723
KIYI BANKALARI	468	688	1,010	990	1,203	731	1,128	1,687
ÖZEL YATIRIM VE KALKINMA BANKALARI	7	6	20	21	18	3	3	3
DİĞER						16	1	2
DRESDNER	10,720	10,267	11,681	9,916	9,724	9,948	12,272	14,218
NGTA	8	8	8	8	8	8	8	9
TAHVİL	13,081	13,730	14,034	16,738	22,135	21,338	23,844	27,572

Kaynak: Hazine, TCMB

(1) Geçici

(2) Kaynak: TCMB.

Tablo 47: Dış Borç Tahvil Stoku (Milyon Dolar) (1)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
GENEL TOPLAM	13,081	13,730	14,034	16,738	22,135	21,338	23,844	27,572
KONSOLİDE BÜTÇE	11,896	12,657	13,251	15,906	20,903	20,138	23,124	26,837
EURO TAHVİL	7,110	8,708	9,458	10,763	12,137	12,047	12,599	13,342
GLOBAL TAHVİL	0	0	0	1,258	4,838	5,579	8,206	12,101
SAMURAI TAHVİL	4,536	3,699	3,345	3,277	3,323	1,909	1,719	795
YANKEE TAHVİL	250	250	449	608	605	603	601	599
YEREL YÖNETİMLER	471	0	0	0	0	0	0	0
SAMURAI TAHVİL	471	0	0	0	0	0	0	0
KİT'LER	3	376	393	358	414	389	156	187
EURO TAHVİL	3	376	393	358	414	389	156	187
DİĞER KAMU SEKTÖRÜ(2)	406	521	286	423	772	773	549	548
EURO TAHVİL	104	251	199	423	772	773	549	548
SAMURAI TAHVİL	302	270	87	0	0	0	0	0
ÖZEL SEKTÖR (3)	305	177	104	50	45	39	15	0

Kaynak: Hazine

Source: UT

(1) Geçici

(2) T.Kalkınma Bankası, T.İhracat Kredi Bankası

(3) 01.10.2001 tarihinden itibaren TCMB tarafından izlenmektedir.

Tablo 48: Dış Borçların Döviz Kompozisyonu ve Kur Etkisi (Milyon Dolar) (*)

	KISA VADELİ DİŞ BORÇLAR																				
	1996-1997			1997-1998			1998-1999			1999-2000			2000-2001			2001-2002			2002-2003		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
USD	9,967	9,967	0	10,900	10,900	0	12,412	12,412	0	15,282	15,282	0	19,319	19,319	0	10,424	10,424	0	9,954	9,954	0
DEM	5,416	4,703	-713	5,072	5,446	374	6,375	5,461	-914	4,650	4,265	-385	3,909	3,740	-169	414	492	78	0	0	0
EUR/ECİ	1	1	0	1	1	0	2	2	0	1,381	1,267	-114	3,659	3,501	-158	4,961	5,870	909	5,815	6,975	1,160
SDR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CHF	235	219	-16	236	252	16	223	190	-33	158	153	-5	131	128	-3	100	120	20	136	152	16
GBP	228	224	-4	231	234	3	207	200	-7	208	191	-17	255	249	-6	194	215	21	208	231	23
JPY	249	223	-26	338	381	43	512	576	64	541	490	-51	379	326	-53	232	254	22	281	313	32
FRF	248	217	-31	226	243	17	249	213	-36	227	208	-19	200	191	-9	23	26	3	0	0	0
NLG	223	193	-30	195	209	14	289	248	-41	183	168	-15	191	183	-8	21	21	0	0	0	0
DİĞER (505	505	0	492	492	0	505	505	0	291	291	0	258	258	0	34	34	0	30	30	0
TOPLAN	17,072	16,252	-820	17,691	18,157	466	20,774	19,808	-966	22,921	22,316	-605	28,301	27,895	-406	16,403	17,457	1,054	16,424	17,655	1,231
	ORTA - UZUN VADELİ DİŞ BORÇLAR																				
	1996-1997			1997-1998			1998-1999			1999-2000			2000-2001			2001-2002			2002-2003		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
USD	19,768	19,768	0	28,126	28,125	0	34,216	34,216	0	38,994	38,994	0	45,148	45,148	0	47,002	47,002	0	51,517	51,517	0
DEM	20,578	17,869	-2,709	23,608	25,328	1,720	27,549	23,611	-3,938	22,923	21,034	-1,889	19,238	18,399	-839	412	485	73	0	0	0
EUR/ECİ	1,557	1,387	-170	1,374	1,464	90	1,485	1,268	-217	5,815	5,335	-480	11,183	10,698	-485	29,254	34,610	5,356	34,295	41,142	6,847
SDR	672	632	-40	603	628	25	394	384	-10	899	854	-45	4,186	4,033	-153	14,106	15,228	1,122	22,018	24,062	2,045
CHF	1,156	1,075	-81	1,004	1,068	64	982	840	-142	800	778	-22	652	637	-15	586	706	120	592	661	69
GBP	646	635	-12	591	596	5	614	594	-20	599	549	-50	554	542	-13	515	572	56	524	580	56
JPY	10,980	9,830	-1,150	8,640	9,723	1,083	7,497	8,441	944	7,468	6,764	-703	7,068	6,091	-977	4,944	5,427	484	5,020	5,599	578
FRF	1,129	988	-140	979	1,049	70	1,124	962	-162	954	876	-79	814	778	-36	0	0	0	0	0	0
NLG	678	586	-92	624	670	47	674	577	-97	531	487	-44	456	437	-19	0	0	0	0	0	0
DİĞER (4,986	4,569	-417	996	1,046	51	1,101	1,017	-84	1,075	1,028	-47	1,089	1,066	-24	595	627	31	537	557	20
TOPLAN	62,149	57,339	-4,811	66,545	69,699	3,154	75,637	71,911	-3,726	80,058	76,698	-3,360	90,390	87,829	-2,561	97,414	104,657	7,243	114,504	124,118	9,614
	TOPLAM																				
	1996-1997			1997-1998			1998-1999			1999-2000			2000-2001			2001-2002			2002-2003		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
USD	29,735	29,735	0	39,026	39,025	0	46,628	46,628	0	54,276	54,276	0	64,467	64,467	0	57,426	57,426	0	61,471	61,471	0
DEM	25,994	22,572	-3,422	28,680	30,774	2,094	33,924	29,073	-4,852	27,573	25,300	-2,273	23,147	22,139	-1,008	826	977	151	0	0	0
EUR/ECİ	1,558	1,388	-170	1,375	1,465	90	1,487	1,270	-217	7,196	6,602	-594	14,842	14,198	-643	34,215	40,480	6,265	40,110	48,117	8,007
SDR	672	632	-40	603	628	25	394	384	-10	899	854	-45	4,186	4,033	-153	14,106	15,228	1,122	22,018	24,062	2,045
CHF	1,391	1,294	-97	1,240	1,319	80	1,205	1,030	-175	958	931	-27	783	766	-18	686	826	140	728	814	86
GBP	874	858	-16	822	830	8	821	794	-27	807	739	-67	809	791	-19	709	786	77	732	811	78
JPY	11,229	10,053	-1,176	8,978	10,104	1,126	8,009	9,018	1,008	8,009	7,255	-754	7,447	6,417	-1,030	5,176	5,682	506	5,301	5,912	610
FRF	1,377	1,206	-171	1,205	1,292	87	1,373	1,175	-197	1,181	1,084	-98	1,014	969	-45	23	26	3	0	0	0
NLG	901	779	-122	819	879	61	963	824	-138	714	655	-58	647	620	-27	21	21	0	0	0	0
DİĞER (5,491	5,074	-417	1,488	1,538	51	1,606	1,522	-84	1,366	1,319	-47	1,347	1,324	-24	629	661	31	567	587	20
TOPLAN	79,221	73,591	-5,631	84,236	87,856	3,620	96,411	91,719	-4,692	102,979	99,014	-3,965	118,691	115,724	-2,967	113,817	122,114	8,296	130,928	141,773	10,845

A = Dönem sonu kuru ile Dolar karşılığı
 B = Sonraki yıl sonu kuru ile Dolar karşılığı
 C = B-A Kur Farkı

(*) Geçici
 Kaynak: HM, TCMB

Tablo 49: Hazine Garantili Dış Borç Stoku (Milyon Dolar)

BORÇLUNUN ADI	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
BÜTÇE DIŞI FONLAR							
KAMU ORTAKLIĞI FONU	1.011	816	563	370	281	217	179
ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	0	0	0	100	100	95	85
SAVUNMA SANAYİİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME FONU	84	326	346	367	488	735	797
BÜTÇE DIŞI FONLAR Toplam	1.095	1.142	910	838	869	1.047	1.061
FINANSAL KİTLER							
T.C. ZİRAAT BANKASI	141	129	261	248	89	75	54
FINANSAL KİTLER Toplam	141	129	261	248	89	75	54
FINANSAL OLMAYAN KİTLER							
ETİBANK A.Ş.	1	0	0	0	0	0	0
ASIL ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	3	4	4	3	3	2	2
PETLAS LASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	35	35	21	5	3	0	0
TAKSAN TAKIM TEZGAHLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	8	5	2	0	0	0	0
TEMSAN TÜRKİYE ELEKTRO MEKANİK SANAYİ A.Ş.	1	1	0	0	0	0	0
TÜDEMSAŞ - TÜRKİYE DEMİRYOLU MAKİNALARI SAN. A.Ş.	0	1	2	2	1	1	1
TÜMOSAN-T. MOTOR SAN. VE TİCARET A.Ş.	12	13	4	1	0	0	0
BOTAŞ - BORU HATLARI İLE PETROL TAŞIMA A.Ş.	248	174	202	240	232	167	123
EÜAŞ-ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	981	1.081	1.068	886	781	725	737
PTT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	314	224	142	101	65	38	17
SİVAS DEÇOKO	28	25	17	12	6	2	0
TCDD - TC DEVLET DEMİRYOLLARI	107	137	133	148	198	169	121
TDÇİ - TÜRKİYE DEMİR VE ÇELİK İŞLETMELERİ	159	111	130	90	50	0	0
TEAŞ - TÜRKİYE ELEKTRİK ÜRETİM-İLETİM AŞ	758	591	435	356	335	324	309
TEİAŞ-TÜRKİYE ELEKTRİK İLETİM A.Ş.	17	35	36	35	44	40	32
TELEKOM - TÜRK TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	0	0	0	0	0	0	6
TİGEM - TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	2	1	1	0	0	0	0
TKİ - TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ	44	33	19	6	0	0	5
TMO - TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ	224	171	23	189	130	2	0
TPAO - TÜRKİYE PETROLLERİ A.O.	38	35	30	27	25	21	16
TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	5	4	2	72	46	5	3
ÇİTOSAN - TÜRKİYE ÇİMENTO VE TOPRAK SANAYİİ TAŞ	2	11	9	0	0	0	0
EBK - ET VE BALIK ÜRÜNLERİ AŞ	0	0	0	50	50	0	0
EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI A.Ş.	10	79	136	231	326	318	291
İSDEMİR - İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI	11	14	14	13	12	11	9
PETKİM - PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	17	15	32	32	26	22	17
SEKA - TÜRKİYE SELÜLOZ VE KAĞIT FABRİKALARI	7	0	0	0	0	0	0
SÜMER HOLDİNG A.Ş.	0	1	1	0	0	0	0
TDİ - TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMELERİ AŞ	7	5	2	1	0	0	0
TESTAŞ - ELEKTRONİK SANAYİ AŞ	5	4	3	1	0	0	0
THY - TÜRK HAVA YOLLARI AO	333	364	322	496	556	502	565
TÜGSAŞ - TÜRKİYE GÜBRE SANAYİİ A.Ş.	19	6	34	32	25	31	43
TÜPRAŞ - TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	76	106	180	180	202	324	347
TÜRKİYE GEMİ SANAYİ	17	13	10	6	3	0	0
YEM SANAYİ T.A.Ş.	0	0	6	5	5	0	0
DİVRİĞİ HEKİMHAN MADENLERİ T.A.Ş.	0	0	0	0	0	0	0,1
FINANSAL OLMAYAN KİTLER Toplam	3.488	3.301	3.021	3.222	3.126	2.704	2.643
KALKINMA VE YATIRIM BANKALARI							
T. İHRACAT KREDİ BANKASI AŞ	427	555	520	570	556	665	663
T. KALKINMA BANKASI AŞ	593	720	855	860	846	587	409
SYB - SİNAİ YATIRIM BANKASI	64	75	88	86	79	68	46
TSKB - T.SİNAİ KALKINMA BANKASI AŞ	536	512	489	551	532	456	349
KALKINMA VE YATIRIM BANKALARI Toplam	1.620	1.863	1.952	2.066	2.013	1.775	1.467
ÖZEL MALİ OLMAYAN KURULUŞLAR							
ÇUKOBİRLİK ÇUKUROVA PAMUK TARIM SATIŞ KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ	3	1	0	0	0	0	0
ÖZEL MALİ OLMAYAN KURULUŞLAR Toplam	3	1	0	0	0	0	0
ÜNİVERSİTELER							
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	1	2	2	1	4	3	2
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	1	1	0	0	0	0	0
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ	0	1	1	0	0	0	0
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ	0	0	0	9	23	20	13
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	0	0	1	0	0	0	0
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	0	1	0	0	0	0	0
ÜNİVERSİTELER Toplam	2	3	4	10	27	24	15
YEREL YÖNETİMLER							
ASAT - ANTALYA BELEDİYESİ SU VE KANALİZASYON İDARESİ	0	0	0	0	0	0	10
ASKİ - ANKARA SU VE KANALİZASYON İDARESİ	0	2	8	13	19	25	72
BUSKİ - BURSA SU VE KANALİZASYON İDARESİ	0	0	0	1	4	11	22
EGO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (ANKARA)	178	224	191	258	373	394	359
ESHOT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (İZMİR)	0	0	0	0	17	17	11
GASKİ - GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BEL.SU VE KAN.ID.GN.MD.	0	0	0	0	17	20	16
İGDAŞ-İSTANBUL GAZ DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	67	207	184	159	134	90	67
İSKİ - İSTANBUL SU VE KANALİZASYON İDARESİ	136	162	157	190	221	215	211
İZGAZ - İZMİR GAZ DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0	0	0	0	0	41	64
İZSU-İZMİR SU VE KANALİZASYON İDARESİ	28	45	36	59	74	75	65
ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	0	0	0	0	0	0
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	0	0	227	343	431	481
BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	0	0	0	1	4	5
GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	0	0	0	0	4	9
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	482	419	349	323	375	338	210
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	0	0	0	90	135	186
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	0	0	0	84	171	337
YOZGAT BELEDİYESİ	0	0	0	0	0	14	31
ALANYA BELEDİYESİ	0	0	0	0	0	2	4
YEREL YÖNETİMLER Toplam	892	1.058	925	1.229	1.752	1.987	2.161
GENEL TOPLAM	7.242	7.499	7.072	7.614	7.876	7.612	7.401

Hazine Garantili Dış Borç Stoku (Milyon Dolar)* (Devam)

BORÇLUNUN ADI	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
BÜTÇE DIŞI FONLAR							
KAMU ORTAKLIĞI FONU	107	39	0	0	0	0	0
ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	75	65	55	45	35	25	15
SAVUNMA SANAYİİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME FONU	741	672	593	546	525	630	613
BÜTÇE DIŞI FONLAR Toplam	923	776	648	591	560	655	628
FINANSAL KİTLER							
T.C. ZİRAAT BANKASI	38	24	7	0	0	0	0
FINANSAL KİTLER Toplam	38	24	7	0	0	0	0
FINANSAL OLMAYAN KİTLER							
ASİL ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	1	1	0	0	0	0	0
BOTAŞ - BORU HATLARI İLE PETROL TAŞIMA A.Ş.	126	128	161	496	608	552	339
DİVRİĞİ HEKİMHAN MADENLERİ T.A.Ş.	1	1	1	1	1	0	0
EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI A.Ş.	230	208	159	117	85	65	44
EÜAŞ-ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	707	747	620	748	706	1.145	1.319
İSDEMİR - İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI	6	5	2	0	0	0	0
PETKİM - PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	14	12	10	10	10	10	10
PTT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	5	1	0	0	0	0	0
TCDD - TC DEVLET DEMİRYOLLARI	115	136	152	121	85	67	41
TEAŞ - TÜRKİYE ELEKTRİK ÜRETİM-İLETİM AŞ	12	8	4	0	0	0	0
TEİAŞ-TÜRKİYE ELEKTRİK İLETİM A.Ş.	294	283	253	216	183	152	131
TELEKOM - TÜRK TELEKOMÜNİKASYON A.Ş.	44	46	42	39	35	36	38
THY - TÜRK HAVA YOLLARI AO	626	772	1.119	1.271	1.293	1.210	1.043
TKİ - TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ	18	17	15	12	10	7	5
TMO - TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ	150	150	282	173	83	0	0
TPAO - TÜRKİYE PETROLLERİ A.O.	11	8	4	2	2	2	2
TÜDEMSAŞ - TÜRKİYE DEMİRYOLU MAKİNALARI SAN. A.Ş.	0	0	0	0	0	0	0
TÜGSAŞ - TÜRKİYE GÜBRE SANAYİİ A.Ş.	41	37	21	23	29	29	13
TÜPRAŞ - TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	298	288	270	257	249	224	193
TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	2	1	0	0	0	0	0
FINANSAL OLMAYAN KİTLER Toplam	2.701	2.849	3.117	3.485	3.378	3.500	3.178
KALKINMA VE YATIRIM BANKALARI							
T. İHRACAT KREDİ BANKASI AŞ	384	318	361	380	327	420	400
T. KALKINMA BANKASI AŞ	351	163	57	31	17	19	14
SYB - SİNAİ YATIRIM BANKASI	27	20	12	5	3		
TSKB - T.SİNAİ KALKINMA BANKASI AŞ	177	90	85	59	52	112	302
ÖZEL BANKALAR Toplam	204	110	98	64	55	112	302
KALKINMA VE YATIRIM BANKALARI Toplam	939	590	516	474	399	551	716
ÜNİVERSİTELER							
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	1,4	0,9	0,2	0	0	0	0
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ	6	2	0	0	0	0	0
ÜNİVERSİTELER Toplam	8	3	0	0	0	0	0
YEREL YÖNETİMLER							
ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	47	79	127	300	241	173	152
ADAPAZARI BELEDİYESİ	35	97	74	38	30	36	35
ALANYA BELEDİYESİ	3	2	1	0	0	0	0
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	466	328	244	172	130	92	71
ASAT - ANTALYA BELEDİYESİ SU VE KANALİZASYON İDARESİ	28	54	64	62	66	85	81
ASKİ - ADANA BELEDİYESİ SU KANALİZASYON İDARESİ	0	0	5	9	18	31	35
ASKİ- ANKARA SU VE KANALİZASYON İDARESİ	103	119	108	95	83	72	61
BAFRA BELEDİYESİ	0	23	36	18	8	3	0
BANDIRMA BELEDİYESİ	0	0	17	29	27	22	17
BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	6	27	35	63	109	91	71
BUSKİ - BURSA SU VE KANALİZASYON İDARESİ	38	63	72	72	66	65	63
ÇEŞME VE ALAÇATI BELEDİYELER BİRLİĞİ	0	0	1	1	2	4	5
DALAMAN BELEDİYESİ	0	12	33	32	20	11	9
DİDİM BELEDİYESİ	11	29	42	34	25	29	21
EGO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (ANKARA)	318	295	214	172	138	126	108
ESHOT GENEL MUDURLUGU (İZMİR)	5	0	0	0	0	0	0
ESKİŞEHİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	0	0	0	0	26	77
FOÇA BELEDİYESİ	0	0	0	0	0	4	6
GASKİ - GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BEL.SU VE KAN.İD.GN.MD.	21	111	141	139	34	25	15
GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	6	4	1	0	0	0	0
İGDAŞ-İSTANBUL GAZ DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	47	37	20	9	0	0	0
İSKENDERUN BELEDİYESİ	15	25	17	26	31	23	15
İSKİ - İSTANBUL SU VE KANALİZASYON İDARESİ	191	199	158	121	95	78	55
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	187	170	148	96	64	55	58
İSTANBUL OLİMPİYAT OYUNLARI HAZIRLIK VE DÜZENLEME KURULU	0	0	44	66	94	85	67
İZGAZ - İZMİT GAZ DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	89	109	72	54	38	32	28
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	322	377	364	302	223	166	131
İZMİT BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	302	169	112	94	79	81	81
İZSU-İZMİR SU VE KANALİZASYON İDARESİ	47	38	27	16	10	7	2
MARIÇ-MARMARİS-İÇMELER-ARMUTLU BELEDİYE BİRLİĞİ	0	50	76	78	68	43	19
MENEMEN BELEDİYESİ	0	4	6	3	2	0	0
MİLAŞ BELEDİYESİ	0	0	0	0	0	0	5
YOZGAT BELEDİYESİ	24	21	14	10	7	5	2
YEREL YÖNETİMLER Toplam	2.311	2.443	2.270	2.112	1.709	1.470	1.290
GENEL TOPLAM	6.919	6.683	6.554	6.657	6.040	6.171	5.812

* Geçici

Tablo 50: Hazine Garantileri Nedeniyle Üstlenilen Ödemeler (Bin Dolar)*

BORÇLU KURULUŞ	1992-1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 (31.03.04)	Toplam 1996-2004
GARANTİLİ DIŞ BORÇ	2.203.233	1.031.494	1.182.882	939.785	862.002	1.101.322	887.912	477.654	78.745	8.765.029
BANKALAR	60.409	0	157.175	43.732	0	0	0	0	0	261.316
T. KALKINMA BANKASI AŞ	60.409	0	157.175	43.732	0	0	0	0	0	261.316
BÜTÇE DIŞI FONLAR	282.676	101.606	89.581	69.222	13.384	13.127	12.385	11.652	0	593.633
KAMU ORTAKLIĞI FONU	254.422	101.606	89.581	69.222	13.384	0	0	0	0	528.215
ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	0	0	0	0	0	13.127	12.385	11.652	0	37.164
SAVUNMA SANAYİİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME FONU	28.254	0	0	0	0	0	0	0	0	28.254
KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ (KİTLER)	550.920	40.454	189.069	307.659	410.418	497.209	397.573	115.352	4.803	2.513.457
BOTAŞ - BORU HATLARI İLE PETROL TAŞIMA A.Ş.	0	0	0	0	18.571	111.646	72.288	0	0	202.505
EBK - ET VE BALIK ÜRÜNLERİ AŞ	52.645	0	0	0	0	0	0	0	0	52.645
EÜAŞ-ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	0	0	0	76.215	177.132	183.334	130.895	26.681	0	594.257
TCDD - TC DEVLET DEMİRYOLLARI	134.180	35.204	31.643	31.835	49.689	45.714	29.889	34.335	4.803	397.112
TDÇİ - TÜRKİYE DEMİR VE ÇELİK İŞLETMELERİ	138.389	2.406	2.577	2.693	2.629	265	116	0	0	149.075
TEİAŞ-TÜRKİYE ELEKTRİK İLETİM A.Ş.	0	0	0	29.445	56.997	55.242	66.267	54.336	0	262.287
TESTAŞ - ELEKTRONİK SANAYİ AŞ	20.442	0	0	0	0	0	0	0	0	20.442
TMO - TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ	183.903	0	154.849	165.250	105.400	101.008	98.118	0	0	808.528
TPAO - TÜRKİYE PETROLLERİ A.O.	0	0	0	2.221	0	0	0	0	0	2.221
TÜGSAŞ - TÜRKİYE GÜBRE SANAYİİ A.Ş.	15.681	3.024	0	0	0	0	0	0	0	18.705
TÜRKİYE GEMİ SANAYİİ	5.680	0	0	0	0	0	0	0	0	5.680
KATMA BÜTÇE	13.120	3.622	3.132	1.611	156	0	0	0	0	21.641
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	2.933	764	720	645	156	0	0	0	0	5.218
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ	10.187	2.858	2.412	966	0	0	0	0	0	16.423
MAHALLİ İDARELER	1.296.108	885.812	743.925	517.561	438.044	590.986	477.954	350.650	73.942	5.374.982
ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	0	4.876	6.606	16.509	89.652	87.947	25.909	12.423	243.922
ADAPAZARI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	682	2.502	38.299	36.934	8.754	8.430	9.495	5.156	110.252
ALANYA BELEDİYESİ	243	1.195	1.171	1.090	893	0	0	0	0	4.592
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	370.314	566.371	184.911	101.642	84.741	53.098	47.438	25.647	11.544	1.445.706
ASAT - ANTALYA BELEDİYESİ SU VE KANALİZASYON İDARESİ	0	0	0	0	7.039	8.762	10.453	9.755	0	36.009
ASKİ- ANKARA SU VE KANALİZASYON İDARESİ	10.575	9.666	9.526	9.966	9.854	11.961	15.433	20.210	0	97.191
BAFRA BELEDİYESİ	0	0	559	2.051	20.071	11.419	5.238	2.540	0	41.878
BANDIRMA BELEDİYESİ	0	0	0	156	1.209	5.217	6.647	6.339	1.481	21.049
BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	0	0	0	0	18.104	29.932	40.398	3.454	91.888
DALAMAN BELEDİYESİ	0	0	0	474	5.495	12.655	12.348	4.347	2.390	37.709
DİDİM BELEDİYESİ	0	0	0	2.765	14.075	11.483	9.984	9.404	159	47.870
EGO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (ANKARA)	203.206	86.114	85.197	68.134	38.772	36.116	37.072	40.700	3.296	598.607
ESHOT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (İZMİR)	9.569	6.532	4.357	0	0	0	0	0	0	20.458
FOÇA BELEDİYESİ	0	0	0	0	0	0	0	170	0	170
GASKİ - GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BEL.SU VE KAN.İD.GN.MD.	10.477	4.266	17.729	9.499	12.205	111.361	10.980	10.481	0	186.998
GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	64	1.766	3.000	2.227	983	304	0	0	0	8.344
İGDAŞ-İSTANBUL GAZ DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	259.302	15.537	16.680	13.995	4.745	9.341	0	0	0	319.600
İSKENDERUN BELEDİYESİ	0	0	811	9.461	7.676	6.599	9.329	9.619	0	43.495
İSKİ - İSTANBUL SU VE KANALİZASYON İDARESİ	156.145	43.533	45.613	42.439	25.933	33.686	28.714	0	0	376.063
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	207.372	20.684	26.112	34.644	0	0	0	0	0	288.812
İSTANBUL OLİMPİYAT OYUNLARI HAZIRLIK VE DÜZENLEME KURULU	0	0	0	0	0	2.660	24.961	31.741	10.877	70.239
İZGAZ - İZMİT GAZ DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	1.256	1.117	12.145	31.337	15.236	17.627	14.052	11.212	5.011	108.993
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	15.311	56.734	107.772	80.685	101.537	98.047	65.982	41.122	16.123	583.313
İZMİT BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	8.733	51.163	200.490	40.974	12.157	14.467	15.223	17.279	0	360.486
İZSU-İZMİR SU VE KANALİZASYON İDARESİ	42.712	15.717	14.094	12.301	10.304	3.655	4.640	4.844	0	108.267
MARİÇ-MARMARİS-İÇMELER-ARMUTLU BELEDİYE BİRLİĞİ	0	0	0	1.372	5.852	20.719	28.067	25.758	0	81.768
MENEMEN BELEDİYESİ	0	0	0	1.469	2.002	1.838	1.788	0	0	7.097
YOZGAT BELEDİYESİ	829	4.735	6.380	5.975	3.822	3.461	3.296	3.680	2.028	34.206
GARANTİLİ İÇ BORÇ	2.401.029	711.255	62.000	51.400	17.700	0	0	0	0	3.243.384
BÜTÇE DIŞI FONLAR	2.401.029	711.255	62.000	51.400	17.700	0	0	0	0	3.243.384
KAMU ORTAKLIĞI FONU	2.401.029	711.255	62.000	51.400	17.700	0	0	0	0	3.243.384
YİD ÜRÜN SATIŞ GARANTİLERİ	0	0	0	140.415	248.229	206.421	212.700	194.007	24.113	1.025.885
MAHALLİ İDARELER	0	0	0	140.415	248.229	206.421	212.700	194.007	24.113	1.025.885
İZMİT BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	0	0	140.415	248.229	206.421	212.700	194.007	24.113	1.025.885
GENEL TOPLAM	4.604.262	1.742.749	1.244.882	1.131.600	1.127.931	1.307.743	1.100.612	671.661	102.858	13.034.298

31.03.2004 tarihi itibarıyla geçici

Tablo 51: Mart 2004 İtibariyle Hazine Alacak Stoku (Milyar TL)*

	VADESİ GEÇMİŞ ALACAKLAR		VADESİ GELMEMİŞ ALACAKLAR		TOPLAM
			ANAPARA	DİĞER	
BORÇLU KURULUŞ					
BANKACILIK DIŞI FİNANSAL KURULUŞLAR	0	50.935	0	0	50.935
DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU	0	50.935	0	0	50.935
BANKALAR	0	1.174.249	1.662	0	1.175.911
SYB - SINAI YATIRIM BANKASI	0	46.886	0	0	46.886
T. GARANTİ BANKASI A.Ş.	0	6.588	0	0	6.588
T. HALK BANKASI	0	227.618	0	0	227.618
T. KALKINMA BANKASI AŞ	0	198	0	0	198
T. VAKIFLAR BANKASI T.A.O.	0	91.721	0	0	91.721
T. İHRACAT KREDİ BANKASI AŞ	0	263.618	0	0	263.618
T.C. ZİRAAT BANKASI	0	4.415	0	0	12.753
TOPRAKBANK A.Ş.	0	3.811	0	0	3.811
TSKB - T.SINAI KALKINMA BANKASI AŞ	0	498.841	0	0	498.841
YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.	0	10.360	0	0	10.360
İLLER BANKASI	0	20.193	1.662	0	21.855
BÜTÇE DIŞI FONLAR	11.759.261	20.403.945	0	0	32.163.206
KAMU ORTAKLIĞI FONU	1.665.370	0	0	0	1.665.370
TMSF-TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU	10.044.924	20.107.483	0	0	30.152.407
ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	48.967	296.462	0	0	345.429
DÜZENLEYİCİ KURULUŞLAR	0	344	0	0	344
ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU	0	344	0	0	344
GENEL BÜTÇE	0	47.902	0	0	47.902
TSE - TÜRK STANDARTLAR ENSTİTÜSÜ	0	47.902	0	0	47.902
KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ (KİTLER)	472.785	4.447.628	182.025	0	5.102.438
ASİL ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0	138	0	0	138
BOTAŞ - BORU HATLARI İLE PETROL TAŞIMA A.Ş.	0	260.336	0	0	260.336
DHMİ-DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	0	11.812	0	0	11.812
EBK - ET VE BALIK ÜRÜNLERİ AŞ	0	3.319	4.276	0	7.595
EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI A.Ş.	0	134.758	0	0	134.758
EÜAŞ-ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	0	2.040.157	167.088	0	2.207.245
MTA-MADEN TETKİK VE ARAMA ENSTİTÜSÜ	0	643	0	0	643
SÜMER HOLDİNG A.Ş.	0	0	1.308	0	1.308
T. YAPAGI VE TİFTİK SANAYİ A.Ş.	0	0	28	0	28
TCDD - TC DEVLET DEMİRYOLLARI	421.139	315.033	0	0	736.172
TDÇİ - TÜRKİYE DEMİR VE ÇELİK İŞLETMELERİ	23.276	111	0	0	23.387
TDİ - TÜRKİYE DENİZCİLİK İŞLETMELERİ AŞ	0	1.794	0	0	1.794
TETAŞ-TÜRKİYE ELEKTRİK TİCARET VE TAAHHÜT A.Ş.	0	74	0	0	74
TEİAŞ-TÜRKİYE ELEKTRİK İLETİM A.Ş.	0	286.391	0	0	286.391
TKİ - TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ	0	2.172	0	0	2.172
TMO - TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ	0	928.846	9.325	0	938.171
TTK-TAŞKÖMÜRÜ KURUMU	28.370	3.333	0	0	31.703
TÜGSAŞ - TÜRKİYE GÜBRE SANAYİ A.Ş.	0	10.689	0	0	10.689
TÜPRAŞ - TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	0	4.125	0	0	4.125
TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.	0	442.058	0	0	442.058
TİGEM - TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	0	1.839	0	0	1.839
KAR AMACI GÜTMEYEN KURULUŞLAR	0	63.658	0	0	63.658
KARDİYOLOJİ VAKFI FLORENCE NIGHTINGALE HASTANESİ A.Ş.	0	6.860	0	0	6.860
SSK-SOSYAL SİGORTALAR KURUMU	0	26.040	0	0	26.040
TOBB-TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ	0	1.224	0	0	1.224
TÜBİTAK - MARMARA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ	0	7.806	0	0	7.806
TÜBİTAK - ULUSAL METROLOJİ ENSTİTÜSÜ	0	7.749	0	0	7.749
TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ	0	1.721	0	0	1.721
TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI	0	12.258	0	0	12.258
KATMA BÜTÇE	21.883	59.773	23.990	0	105.646
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ	2.867	36.826	12.878	0	52.571
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	0	22.947	10.643	0	33.590
YÜKSEK İHTİSAS HASTANESİ	0	0	469	0	469
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ	19.016	0	0	0	19.016
MAHALLİ İDARELER	8.002.131	2.862.374	1.745.704	0	12.610.209
ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	685.202	55.389	0	0	740.591
ADAPAZARI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	258.486	37.508	0	0	295.994
ALANYA BELEDİYESİ	26.300	14.237	0	0	40.537
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	143.266	484.813	1.040.789	0	1.668.868
ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	29.247	21.657	0	50.904
ASAT - ANTALYA BELEDİYESİ SU VE KANALİZASYON İDARESİ	0	4.751	0	0	4.751
ASKİ - ADANA BELEDİYESİ SU KANALİZASYON İDARESİ	0	65.305	0	0	65.305
ASKİ - ANKARA SU VE KANALİZASYON İDARESİ	72.642	296.751	73.245	0	442.638
BAFRA BELEDİYESİ	139.487	558	0	0	140.045
BANDIRMA BELEDİYESİ	0	35.446	0	0	35.446
BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	270.112	3.829	0	273.941
DALAMAN BELEDİYESİ	118.993	3.586	0	0	122.579
DENİZLİ BELEDİYESİ	0	13.277	0	0	13.277
DİDİM BELEDİYESİ	165.532	47.936	0	0	213.468
DIYARBAKIR SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	0	72.082	37	0	72.119
EGO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (ANKARA)	0	297.567	506.318	0	803.885
ERZURUM SU VE KANALİZASYON İDARESİ	0	6.602	0	0	6.602
ESHOT GENEL MUDURLUGU (İZMİR)	0	987	3.111	0	4.098
ESKİŞEHİR SU VE KANALİZASYON İDARESİ	0	17.666	0	0	17.666
FETHİYE BELEDİYESİ	0	19.256	0	0	19.256
FOÇA BELEDİYESİ	0	8.342	0	0	8.342
GASKİ - GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BEL.SU VE KANALİZASYON İDARESİ	756.561	51.589	0	0	808.150
GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	96.368	52.940	5.274	0	154.582
KAYSERİ SU VE KANALİZASYON İDARESİ	0	66.026	0	0	66.026
KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	12.931	2.836	0	15.767
MALATYA BELEDİYESİ	0	29.169	0	0	29.169
MARIÇ-MARMARIS-İÇMELER-ARMUTLU BELEDİYE BİRLİĞİ	395.145	108.052	0	0	503.197
MENEMEN BELEDİYESİ	37.056	13.566	0	0	50.622
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	1.264	0	0	1.264
SAMSUN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	371	0	0	371
TARSUS BELEDİYE BAŞKANLIĞI	0	85.633	0	0	85.633
YOZGAT BELEDİYESİ	74.307	3.429	0	0	77.736
İGDAŞ-İSTANBUL GAZ DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	0	66.200	0	0	66.200
İSKENDERUN BELEDİYESİ	111.213	5.023	0	0	116.236
İSKİ - İSTANBUL SU VE KANALİZASYON İDARESİ	0	89.229	0	0	89.229
İSTANBUL OLİMPİYAT OYUNLARI HAZIRLIK VE DÜZENLEME KURULU	0	82.324	0	0	82.324
İZGAZ - İZMİT GAZ DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	278.926	7.797	0	0	286.723
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	997.806	231.406	47.093	0	1.276.305
İZMİT BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	3.644.841	127.647	0	0	3.772.488
İZSU-İZMİR SU VE KANALİZASYON İDARESİ	0	24.192	41.515	0	65.707
ŞANLIURFA BELEDİYESİ	0	22.168	0	0	22.168
PARASAL OLMAYAN KURULUŞLAR	24.304	43.637	1.454	0	69.395
BALIKESİR ORGANİZE SANAYİL BÖLGESİ	0	1.858	1.454	0	3.312
KÜTAHYA ORGANİZE SANAYİL BÖLGESİ	0	549	0	0	549
ÇUKUROVA ELEKTRİK T.A.Ş.	24.304	41.230	0	0	65.534
GENEL TOPLAM	20.280.364	29.154.445	1.954.835	0	51.389.644

Tablo 52: Vadesi Geçmiş Alacak Stoku (Milyar TL)*

BORÇLU KURULUŞ	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 (31.03.2004)
BANKALAR	4.157	6.315	8.579	12.727	26.347	8.646	0	0
İLLER BANKASI	0	784	1.700	4.595	16.761	0	0	0
T. HALK BANKASI	120	260	513	803	1.317	0	0	0
T. KALKINMA BANKASI AŞ	1	1	0	0	0	1	0	0
T.C. ZİRAAT BANKASI	4.036	5.270	6.366	7.329	8.269	8.645	0	0
BÜTÇE DIŞI FONLAR	34.695	55.103	79.170	103.645	1.634.345	2.469.012	10.936.592	11.759.261
KAMU ORTAKLIĞI FONU	34.695	55.103	79.170	103.645	1.615.357	1.639.677	1.662.132	1.665.370
ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI	0	0	0	0	18.988	41.900	52.124	48.967
TMSF-TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU	0	0	0	0	0	787.435	9.222.336	10.044.924
KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ (KİTLER)	21.845	28.986	286.449	51.558	61.816	241.902	429.757	472.785
EBK - ET VE BALIK ÜRÜNLERİ AŞ	12.368	18.506	24.150	28.096	33.850	0	0	0
EÜAŞ-ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	0	0	81.623	2.461	0	0	0	0
SÜMER HALI A.Ş.	287	569	899	259	0	0	0	0
SÜMER HOLDİNG A.Ş.	5.926	8.098	10.095	11.491	13.528	0	0	0
T. YAPAĞI VE TİFTİK SANAYİİ A.Ş.	121	170	214	245	291	0	0	0
TCDD - TC DEVLET DEMİRYOLLARI	336	0	46.256	966	0	31.924	380.047	421.139
TDÇİ - TÜRKİYE DEMİR VE ÇELİK İŞLETMELERİ	0	0	1.642	4.907	12.095	17.761	22.788	23.276
TEİAŞ-TÜRKİYE ELEKTRİK İLETİM A.Ş.	0	0	25.501	0	0	181.651	0	0
TESTAŞ - ELEKTRONİK SANAYİ A.Ş.	1.814	0	0	0	0	0	0	0
TİGEM - TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	0	130	829	0	0	1	0	0
TKİ - TÜRKİYE KÖMÜR İŞLETMELERİ	0	0	0	0	0	0	0	0
TMO - TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ	0	116	89.618	0	0	0	0	0
TTK-T. TAŞKÖMÜRÜ KURUMU	0	0	3.775	0	0	10.565	26.922	28.370
TÜGSAŞ - TÜRKİYE GÜBRE SANAYİİ A.Ş.	0	0	0	856	0	0	0	0
TÜRKİYE GEMİ SANAYİİ	993	1.397	1.847	2.277	2.052	0	0	0
KAR AMACI GÜTMEYEN KURULUŞLAR	0	0	47	100	210	0	0	0
KARDİYOLOJİ VAKFI FLORENCE NIGHTINGALE HASTANESİ A.Ş.	0	0	0	0	0	0	0	0
SSK-SOSYAL SİGORTALAR KURUMU	0	0	0	0	0	0	0	0
TOBB-TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ	0	0	5	32	105	0	0	0
TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ	0	0	42	68	105	0	0	0
KATMA BÜTÇE	3.858	13.897	25.006	25.124	47.429	21.357	21.451	21.883
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	509	1.124	2.058	2.946	4.175	5.167	0	0
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ	72	6.165	11.913	7.291	16.213	0	2.794	2.867
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ	2.269	4.629	7.876	10.321	13.531	16.190	18.657	19.016
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	0	0	2	671	8.538	0	0	0
YÜKSEK İHTİSAS HASTANESİ	1.008	1.979	3.157	3.895	4.972	0	0	0
MAHALLİ İDARELER	270.489	760.704	1.449.528	2.212.660	4.484.341	3.962.361	6.580.738	8.002.131
ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	10	435	4.914	117.250	370.294	652.749	685.202
ADAPAZARI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	27	452	15.465	53.009	117.705	178.350	247.353	258.486
ALANYA BELEDİYESİ	416	1.613	3.752	6.563	12.107	0	24.676	26.300
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	87.063	349.898	584.157	786.569	1.094.369	0	92.022	143.266
ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	2.840	14.064	34.870	63.439	0	0	0
ASAT - ANTALYA BELEDİYESİ SU VE KANALİZASYON İDARESİ	0	0	0	425	0	0	0	0
ASKİ - ADANA BELEDİYESİ SU KANALİZASYON İDARESİ	0	0	1	0	0	0	0	0
ASKİ- ANKARA SU VE KANALİZASYON İDARESİ	11.846	25.402	47.773	73.113	129.316	0	60.404	72.642
BAFRA BELEDİYESİ	0	0	560	7.489	49.763	92.171	134.083	139.487
BANDIRMA BELEDİYESİ	0	0	0	56	0	0	0	0
DALAMAN BELEDİYESİ	0	0	84	2.248	25.852	67.493	112.807	118.993
DENİZLİ BELEDİYESİ	0	0	0	14	0	0	122	0
DİDİM BELEDİYESİ	0	0	971	6.306	35.130	81.017	146.982	165.532
DIYARBAKIR SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	0	0	0	265	716	0	0	0
EGO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (ANKARA)	44.967	102.904	195.570	285.476	463.012	0	0	0
ESHOT GENEL MUDURLUGU (İZMİR)	1.127	4.277	7.799	9.929	13.037	0	0	0
ESKİŞEHİR SU VE KANALİZASYON İDARESİ	18	2	410	1.620	4.870	0	0	0
GASKİ - GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BEL.SU VE KAN.ID.GN.MD.	1.783	6.509	21.194	44.430	250.114	504.346	726.533	756.561
GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	3.481	9.390	19.984	35.886	75.666	0	92.947	96.368
İGDAŞ-İSTANBUL GAZ DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	39.447	67.442	50.191	199	0	0	0	0
İSKENDERUN BELEDİYESİ	0	0	2.423	11.211	34.861	63.505	104.075	111.213
İSKİ - İSTANBUL SU VE KANALİZASYON İDARESİ	35.937	73.603	131.914	151.531	82.051	0	0	0
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	31.476	5.982	6.097	6.185	7.591	8.757	0	0
İSTANBUL OLİMPİYAT OYUNLARI HAZIRLIK VE DÜZENLEME KURULU	0	0	0	0	0	0	471	0
İZGAZ - İZMİT GAZ DAĞITIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	20	2.467	17.799	44.370	103.980	181.217	265.802	278.926
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	3.067	36.098	117.507	220.198	527.665	0	0	997.806
İZMİT BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	3.806	51.799	166.623	344.743	1.104.565	2.193.008	3.448.004	3.644.841
İZSU-İZMİR SU VE KANALİZASYON İDARESİ	3.574	12.966	28.030	47.405	80.881	53	0	0
KAYSERİ SU VE KANALİZASYON İDARESİ	0	48	30	101	48	0	0	0
KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	1.896	3.361	5.666	8.059	11.887	0	20	0
MARIÇ-MARMARIS-İÇMELER-ARMUTLU BELEDİYE BİRLİĞİ	0	0	361	4.057	34.450	150.355	366.166	395.145
MENEMEN BELEDİYESİ	15	67	930	3.874	11.808	22.776	34.941	37.056
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	0	0	0	0	0	2	0	0
TARSUS BELEDİYE BAŞKANLIĞI	46	190	522	944	1.030	0	0	0
YOZGAT BELEDİYESİ	477	3.384	9.216	16.601	31.178	49.017	70.581	74.307
PARASAL OLMAYAN KURULUŞLAR	15	329	771	1.383	1.797	0	16.947	24.304
BALIKESİR ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ	9	213	600	1.051	1.744	0	0	0
BURSA MUSTAFAKEMALPAŞA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ	0	4	7	30	53	0	0	0
ÇUKUROVA ELEKTRİK T.A.Ş.	0	0	0	0	0	0	16.947	24.304
İÇEL-TARSUS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ MÜDÜRLÜĞÜ	4	112	164	273	0	0	0	0
YOZGAT ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ	2	0	0	29	0	0	0	0
GENEL TOPLAM	335.059	865.334	1.849.550	2.407.197	6.256.285	6.703.278	17.985.485	20.280.364

